

Cahier 2007-14

Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2012

Beleidsneutrale ramingen

**D.E.G. Moolenaar
E.C. Leertouwer
F.P. van Tulder
B. Diephuis**

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Justitie

**Wetenschappelijk Onderzoek-
en Documentatiecentrum**

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer KO 14
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minjus.nl

Cahiers worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt

Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl

Voorwoord

Tot 1996 maakte het ministerie van Justitie eens in de vier jaar een raming van de capaciteitsbehoefte in de justitiële inrichtingen. Omdat een frequentie van eens in de vier jaar als onvoldoende werd ervaren, zegde toenmalig minister Sorgdrager in 1996 aan de Tweede Kamer toe dat het ministerie voortaan elk jaar een raming van de behoefte aan sanctiecapaciteit zou maken. Daarbij zouden ook de extramurale sancties aan de orde komen. In 1998 heeft het WODC de taak op zich genomen om jaarlijks een actualisering van de ramingen te maken. In 1999 publiceerde het WODC het eerste rapport in dit kader, gevolgd door de jaarlijkse edities in 2001 t/m 2006.

In 2003 hebben de ministeries van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Algemene Zaken de afspraak gemaakt dat het ministerie van Justitie een integraal model voor de justitiële keten zal ontwikkelen. Besloten is om het bestaande model voor de sanctiecapaciteit uit te breiden tot het Prognosemodel Justitiële Ketens. De eerste versie van dit model beslaat de veiligheidsketen. De huidige versie omvat ook civiel- en bestuursrecht .

Het voor u liggende rapport is het achtste in de reeks van ramingsrapporten van het WODC. Het is echter het eerste rapport waarin ook over de rechtspraak en rechtsbijstand op civiel- en bestuursrechtelijk gebied wordt gerapporteerd. De ramingen over de rechtspraak zijn door het WODC en de Raad voor de rechtspraak gezamenlijk opgesteld, terwijl de overige ramingen alleen door het WODC zijn gemaakt. De ramingen zijn beleidsneutraal, hetgeen wil zeggen dat ze uitgaan van gelijkblijvend beleid. Ramingen van het effect van voorgenomen beleids- en wetwijzigingen worden gemaakt door de beleidsdirecties van het ministerie van Justitie, het Parket-Generaal en de Raad voor de rechtspraak. De beleidsneutrale ramingen samen met de geraamde beleidseffecten vormen de beleidsrijke ramingen. De beleidsrijke ramingen vallen niet onder de verantwoordelijkheid van het WODC maar onder de verantwoordelijkheid van de beleidsdirecties van het ministerie van Justitie, het Parket-Generaal en de Raad voor de rechtspraak. De beleidsrijke ramingen zijn niet in dit rapport opgenomen, maar zijn terug te vinden in de justitiebegroting.

Bij de vervaardiging van de ramingen is het WODC afhankelijk van gegevens die anderen aanleveren. De vele betrokkenen daarbij kunnen we niet allen noemen, maar hun inspanningen om de gegevens op tijd beschikbaar te hebben, worden zeer gewaardeerd. Speciale dank gaat uit naar Nol van Gemmert (DJI) voor zijn bijdrage aan de tbs-ramingen.

Ten slotte wil ik, ook namens de auteurs van het rapport, een woord van dank richten aan de leden van de leescommissie (Marisca Brouwers, Sunil Choenni en Gerard Paulides) en aan Mirjam van Gammeren en Martine Blom voor hun bijdrage aan het project.

Frans Leeuw
Directeur WODC

Frans van Dijk
Raad voor de rechtspraak

Inhoud

Samenvatting	1
1 Inleiding	5
1.1 Onderzoeksvragen	5
1.2 Werkwijze	6
1.3 Opbouw	7
2 Achtergrondfactoren	9
2.1 Verwachting tot en met 2012	16
2.2 Opmerkingen	23
3 Opsporing	25
3.1 Verwachting tot en met 2012	25
3.2 Opmerkingen	29
4 Slachtofferzorg	31
4.1 Verwachting tot en met 2012	31
4.2 Opmerking	32
5 Vervolging	33
5.1 Verwachting tot en met 2012	33
5.2 Opmerkingen	36
6 Rechtspraak	37
6.1 Strafrechtspraak	37
6.1.1 Verwachting tot en met 2012	38
6.1.2 Opmerkingen	41
6.2 Civiele rechtspraak	42
6.2.1 Verwachting tot en met 2012	42
6.2.2 Opmerking	47
6.3 Bestuursrechtspraak	47
6.3.1 Verwachting tot en met 2012	48
6.3.2 Opmerkingen	51
7 Tenuitvoerlegging	53
7.1 Verwachting tot en met 2012	54
7.2 Opmerkingen	61
8 Reclassering	63
8.1 Verwachting tot en met 2012	64
8.2 Opmerking	67
9 Vreemdelingenbewaring	69
9.1 Verwachting tot en met 2012	69
9.2 Opmerking	70

10	Rechtsbijstand	71
10.1	Verwachting tot en met 2012	71
10.2	Opmerkingen	73
11	Nawoord	75
	Summary	77
	Literatuur	79
	Bijlagen	
1	Afkortingenlijst	81
2	Schema van het model voor de veiligheidsketen	83

Samenvatting

Dit rapport beschrijft de ramingen van de capaciteitsbehoefte van de justitiële ketens tot en met 2012. Het gaat daarbij om ramingen van instroom en uitstroom van diverse ketenpartners binnen de justitiële ketens (aantallen te behandelen zaken e.d.) en de capaciteitsbehoefte voor intramurale voorzieningen (aantal plaatsen in justitiële inrichtingen). De ramingen voor de rechtspraak zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum en de Raad voor de rechtspraak. De overige ramingen komen tot stand onder verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum met medewerking van de Dienst Justitiële Inrichtingen.

De ramingen zijn 'beleidsneutraal'. Dat wil zeggen dat de ramingen uitgaan van gelijkblijvend beleid. Het effect van voorgenomen beleids- en wetwijzigingen is niet in de ramingen verdisconteerd. Ook zijn de effecten van recentelijk ingezet beleid (vanaf 2006) niet in de beleidsneutrale ramingen verwerkt, omdat de ramingen gebaseerd zijn op ontwikkelingen in de justitiesector tot en met 2005. Definitieve gegevens over 2006 waren op het moment van berekening nog niet beschikbaar. Waar voorlopige cijfers over 2006 wel beschikbaar waren, zijn deze meegenomen. Dit betreft slechts een beperkt aantal gevallen.

De ramingen zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het startpunt voor het PMJ zijn ontwikkelingen in de samenleving die geheel of grotendeels buiten de invloedssfeer van Justitie liggen. Dergelijke ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor het ontstaan van criminaliteit en rechtsproblemen en daarmee voor het beroep op de justitiële ketens. Te denken valt bijvoorbeeld aan de mogelijke gevolgen van een gebrek aan sociale cohesie, maatschappelijke ongelijkheid, botsing van culturen, en welvaartsverschillen. Op basis van de beschikbare criminologische, rechtssociologische en economische theorieën zijn de mogelijk relevante maatschappelijke fenomenen benoemd. Bij deze fenomenen zijn zoveel mogelijk kwantificeerbare achtergrondfactoren gezocht. De zo in kaart gebrachte ontwikkelingen kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld, namelijk demografische, economische, maatschappelijke en institutionele ontwikkelingen. Het PMJ beschrijft de kwantitatieve verbanden tussen de maatschappelijke ontwikkelingen en de criminaliteit of het beroep op rechtshulp en rechtspraak. Tevens brengen het PMJ de samenhangen tussen deze ontwikkelingen en de ontwikkelingen in de rest van de justitiële ketens in beeld.

De gebruikte demografische achtergrondfactoren zijn de omvang van de bevolking, de omvang van de tweede generatie niet-westerse jonge allochtone mannen, het aantal minderjarige jongeren, de omvang van de eerste generatie niet-westerse allochtone minderjarige jongeren, de omvang van de tweede generatie niet-westerse allochtone minderjarige jongeren, het aantal minderjarige jongeren dat in één van de vier grote steden woont, de bevolkingsdicht-

heid en het aandeel van jongeren in de bevolking. De economische achtergrondfactoren in het model zijn de omvang van de werkzame beroepsbevolking, de koopkrachtontwikkeling, het reëel beschikbare jaarinkomen per hoofd van de bevolking, het aantal uitkeringen voor werkloosheid, bijstand, of arbeidsongeschiktheid, het totale aantal uitkeringen, de reële bruto toegevoegde waarde, de belastingdruk, de gemiddelde rekenhuur (de kale huur plus enkele subsidiabele servicekosten), en de kosten van de commerciële advocatuur. De gebruikte maatschappelijke achtergrondfactoren zijn het aantal liters alcohol dat de gemiddelde Nederlander per jaar consumeert, het aantal eenoudergezinnen, het totaal aantal gescheiden personen, het aantal personen dat in een willekeurig jaar gaat scheiden, het aantal kinderen betrokken bij echtscheiding, de kerkelijkheid, de omvang van de migratie, het aantal sociale en particuliere huurwoningen en de totale woningvoorraad. De institutionele achtergrondfactoren die in het model zijn opgenomen zijn het aantal advocaten, de eigen bijdrage die bij gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand moet worden betaald, de financiële middelen van de politie en het aantal politiemedewerkers.

Op basis van de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren wordt een uitspraak gedaan over het verwachte beroep op de diverse onderdelen van de justitiële ketens. Zo zal naar verwachting bij gelijkblijvend beleid het aantal geregistreerde misdrijven bij de politie en het aantal gehoorde verdachten in de periode 2006-2012 met vier procent toenemen. Dit zal zijn weerslag hebben op de rest van de justitiële keten, hoewel deze groei niet zondermeer evenredig doorgetrokken mag worden naar de andere ketenpartners.

Niet alle verdachten worden doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie (OM), waardoor de raming van de instroom aldaar slechts een groei van twee procent laat zien. In misdrijfzaken blijft naar verwachting het aantal transacties ongeveer op het niveau van 2006 en stijgt het aantal dagvaardingen in de periode 2006-2012 met circa twee procent. De stijging in het aantal dagvaardingen leidt tevens tot een groei van het beroep op de rechtsbijstand, in het bijzonder de ambtshalve toevoegingen in strafzaken, die in de raming met zeven procent zullen stijgen. De reguliere toevoegingen in strafzaken zullen naar verwachting slechts met twee procent stijgen als gevolg van de toenemende koopkracht, waardoor minder mensen hiervoor in aanmerking komen.

De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen daalt volgens de raming met circa één procent tussen 2006 en 2012. Weliswaar daalt het aantal opgelegde vrijheidstraffen, met name het aantal korte straffen, sterker maar deze daling wordt in balans gehouden door het groeiend aantal vervangende hechtenissen. Het aantal vervangende hechtenissen neemt toe omdat het aantal boetes, ontnemingsmaatregelen, schadevergoedingsmaatregelen en taakstraffen in het verleden sterk is gestegen en daarmee ook het aantal boetes, ontnemingsmaatregelen en schadevergoedingsmaatregelen dat niet wordt betaald en het aantal taakstraffen dat mislukt. Bovendien zal het aantal boetes en taakstraffen naar verwachting nog verder toenemen. De capaciteitsbehoefte van de jeugdinrichtingen zal volgens de raming met circa vijftien procent toenemen in de periode 2006-2012 als gevolg van de toename van rechtbankzaken tegen minderjarigen.

Het aantal zaken dat in eerste aanleg instroomt bij de sector civiel van de rechtbanken stijgt in de periode 2006-2012 naar verwachting met achttien procent, terwijl het aantal civiele zaken dat instroomt bij de sector kanton van de rechtbanken met circa 22 procent zal stijgen. Ook de instroom van civiele zaken in hoger beroep zal volgens de raming in 2012 dertien procent hoger liggen dan in 2006. De instroom van civiele zaken bij de Hoge Raad zal naar verwachting met zeven procent dalen.

De instroom van zaken in eerste aanleg bij de sector bestuur van de rechtbanken (exclusief belasting) zal naar verwachting met 22 procent stijgen in de periode 2006-2012. Het aantal belastingzaken in eerste aanleg daalt met 10 procent, terwijl de instroom van belastingzaken in hoger beroep met 36 procent zal toenemen. De instroom van bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep ligt in 2012 naar verwachting op ongeveer hetzelfde niveau als in 2005.

Bij het aantal beroepen op gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in de civiel- en bestuursrechtelijke sector eveneens een stijging verwacht. Het aantal afgegeven toevoegingen dat wordt afgegeven zal in de periode 2006-2012 naar verwachting stijgen met vijftien procent.

De beleidsneutrale ramingen zijn momentopnames. Ze zijn gebaseerd op de beschikbare kennis op het moment van berekenen. Zowel de gelegde relaties in het PMJ als de van elders betrokken ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. De beleidsneutrale ramingen moeten derhalve niet als een vaststaand gegeven worden beschouwd, maar slechts als een signaal. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

1 Inleiding

In 1997 is begonnen met de ontwikkeling van een prognosemodel voor de capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen. In eerste instantie richtte dit door het Sociaal en Cultureel Planbureau ontwikkelde model zich alleen op het gevangeniswezen en de taakstraffen voor meerderjarigen (zie Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit, 1997). In 1998 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) dit model in gebruik genomen voor het maken van ramingen. Later is het model verfijnd en uitgebreid met een jeugdsector (zie Van der Torre en Van Tulder, 2001; Huijbregts e.a., 2001). In 2003 hebben de ministeries van Justitie (MvJ), Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Algemene Zaken de afspraak gemaakt dat het ministerie van Justitie een integraal model voor de justitiële keten zal ontwikkelen. De uitkomsten van dit model zullen dienen als onderbouwing van de begroting van het ministerie van Justitie. Besloten is om het bestaande model voor de sanctiecapaciteit uit te breiden naar een model voor de hele justitiële keten (zie Moolenaar e.a., 2004; Leertouwer e.a., 2005).

Dit rapport presenteert in de achtste raming van de capaciteitsbehoefte van de veiligheidsketen, die tot stand gekomen is onder de verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) in samenwerking met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Tot en met de vijfde rapportage betroffen de ramingen alleen de sanctiecapaciteit (zie Steinmann e.a., 1999; Van der Heide e.a., 2001; Moolenaar e.a. 2002; Moolenaar en Huijbregts, 2003; en Leertouwer en Huijbregts, 2004). Daarna zijn ook ramingen opgesteld voor andere onderdelen van de justitiële keten, in het bijzonder de veiligheidsketen (zie Moolenaar e.a., 2005; Moolenaar, 2006). Naast de ramingen voor de veiligheidsketen bevat dit rapport voor het eerst ook ramingen van de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke ketens. Deze vallen onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Raad voor de rechtspraak (Rvdr).

In paragraaf 1.1 worden de onderzoeksvragen geformuleerd. Paragraaf 1.2 beschrijft de werkwijze en paragraaf 1.3 de opbouw van het rapport.

1.1 Onderzoeksvragen

De ramingen in dit rapport zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ), versie 2006. Het PMJ bestaat uit twee onderdelen, namelijk een model voor de veiligheidsketen en een model voor het civiel- en bestuursrechtelijke deel van de justitiële keten. Het model voor de veiligheidsketen bevat onderdelen zoals opsporing, vervolging en berechting, straffen en maatregelen, vreemdelingenbewaring, gevangeniswezen, jeugdinrichtingen, schadeloosstelling, ondertoezichtstellingen, reclassering, gesubsidieerde rechtsbijstand, tolken, forensisch onderzoek, en slachtofferzorg. Het model voor civiel- en bestuursrechtelijke keten bevat de onderdelen civiele rechtspraak, bestuursrechtpraak en gesubsidieerde rechtsbijstand.

Dit rapport zal niet uitgebreid ingaan op alle onderdelen van het PMJ maar alleen de belangrijkste elementen eruit lichten. Voor de geselecteerde onderdelen worden voorzover mogelijk de volgende vragen beantwoord:

1. Hoe groot is de verwachte capaciteitsbehoefte in de periode 2006-2012?
2. In hoeverre is de ontwikkeling van het beroep op of de behoefte aan justitiële voorzieningen in de periode 2006-2012 toe te schrijven aan autonome maatschappelijke ontwikkelingen en aan voorafgaande schakels van de justitiële ketens?

De beleidsneutrale ramingen zijn momentopnames. Ze zijn gebaseerd op de beschikbare kennis op het moment van berekenen. Zowel de gelegde relaties in het PMJ als de van elders betrokken ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. De beleidsneutrale ramingen moeten derhalve niet als een vaststaand gegeven worden beschouwd, maar slechts als een signaal. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert. Door onverwachte gebeurtenissen en niet in de raming verwerkte wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid kunnen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

1.2 Werkwijze

Het PMJ voor de veiligheidsketen is uitgebreid beschreven in Moolenaar e.a. (2004). Het model voor civiele rechtspraak en bestuursrechtspraak is beschreven in Leertouwer e.a. (2005), en voor de civiele rechtsbijstand in Leertouwer e.a. (2007). De meest recente versie van het model is op aanvraag verkrijgbaar bij het WODC. Daarom zal dit rapport niet in detail ingaan op het model en de methodiek maar slechts op hoofdlijnen aangeven hoe de samenhangen in het model, waaronder die tussen de diverse ketenpartners, zijn geformuleerd.

De ramingen met het PMJ zijn beleidsneutraal. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen en beleid uit het verleden worden doorgetrokken naar de toekomst. Het effect van reeds vastgesteld beleid is alleen verdisconteerd in de prognoses voorzover de invloed ervan reeds in de gebruikte gegevens zichtbaar is. Ontwikkelingen als gevolg van inmiddels ingevoerd of voorgenomen beleid of wetgeving, die in verband met de recente datum nog niet in de statistieken (kunnen) zijn verwerkt, blijven hier dan ook buiten beschouwing. Aanvulling van de raming met deze ontwikkelingen wordt door de beleidsdirecties van het ministerie van Justitie, het Parket-Generaal (PaG) en de Rvdr verzorgd. De beleidsdirecties inventariseren welke ontwikkelingen nog niet (volledig) zijn verwerkt in de WODC-ramingen en wat de consequenties daarvan kunnen zijn voor de justitiële keten. Het gaat hierbij om nog niet (volledig) zichtbare effecten van reeds in gang gezet beleid en in beperkte mate om effecten van nieuw voorgenomen, reeds goedgekeurd beleid. De ramingen van deze zogenaamde beleidseffecten vallen onder de verantwoordelijkheid van de beleidsdirecties, PaG en Rvdr zelf. De beleidsneutrale ramingen vormen samen met de door de beleidsdirecties, PaG en Rvdr geraamde beleidseffecten de beleidsrijke ramingen. De beleidsrijke ramingen zijn niet in dit rapport opgenomen.

Het PMJ gaat uit van jaarcijfers.¹ De beleidsneutrale ramingen in dit rapport zijn gebaseerd op gerealiseerde jaarcijfers tot en met 2005 en worden uitgedrukt in het gemiddelde beroep op of de gemiddelde capaciteitsbehoefte van justitiële voorzieningen per kalenderjaar. In het rapport worden alleen groeipercentages gepresenteerd en geen absolute aantallen.

1.3 Opbouw

Het rapport is gegoten in de vorm van factsheets: korte bondige conclusies. Alle hoofdstukken zijn zelfstandig leesbaar. Wellicht kan daardoor bij de lezer die het rapport in zijn geheel leest, het gevoel van herhaling ontstaan. Ondanks dat de hoofdstukken zelfstandig leesbaar zijn, wordt de lezer aangeraden om in ieder geval hoofdstuk 2 te lezen. Hoofdstuk 2 beschrijft de ontwikkelingen in de achtergrondfactoren. Deze achtergrondfactoren vormen de grondslag van het model en kennis omtrent de ontwikkeling daarvan is daarom van groot belang voor het begrip van de overige hoofdstukken. In hoofdstuk 3 komt de opsporing door de politie aan bod. Hoofdstuk 4 gaat in op slachtofferzorg. De ontwikkelingen op het terrein van de rechtshandhaving worden geanalyseerd in hoofdstuk 5. Ramingen over rechtspraak zijn te vinden in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 gaat in op de tenuitvoerlegging van transacties, straffen en maatregelen. In hoofdstuk 8 worden de ramingen voor de reclassering en aanverwante instellingen voor het voetlicht gebracht. Hoofdstuk 9 gaat in op de vreemdelingenbewaring. Hoofdstuk 10 presenteert de ramingen van rechtsbijstand. Het rapport eindigt met een nawoord in hoofdstuk 11.

---

¹ Het model voor de veiligheidsketen gaat uit van jaarcijfers op landelijk niveau. Het model voor de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke ketens gaat uit van jaarcijfers op regionaal niveau. Cijfers op regionaal niveau zullen hier niet apart worden gepresenteerd maar worden geaggregeerd naar landelijk niveau.

2 Achtergrondfactoren

De basis van het PMJ wordt gevormd door ontwikkelingen in de samenleving die grotendeels buiten de invloedssfeer van justitie liggen. Het uitgangspunt van het model is dat deze maatschappelijke ontwikkelingen invloed hebben op de ontwikkeling van de criminaliteit en het ontstaan en de beslechting van geschillen, en daarmee dus op het beroep op de justitiële ketens.

De rol die maatschappelijke problemen volgens criminologische theorieën spelen in het ontstaan van criminaliteit, en de vertaling ervan in kwantificeerbare achtergrondfactoren wordt uitgebreid beschreven in Moolenaar e.a. (2004). Het uitgangspunt is dat sociale problematiek invloed heeft op de ontwikkeling van de criminaliteit en daarmee op het strafrechtelijke gedeelte van de justitiële keten. Voorbeelden van sociale problematiek zijn:

- delinquente groepsvorming;
- maatschappelijke ongelijkheid;
- botsing van culturen;
- sociaal isolement;
- welvaartsverschillen.

Hoe maatschappelijke factoren volgens theorieën over het ontstaan en de beslechting van geschillen samenhangen met de instroom van zaken bij de rechter en de afgifte van toevoegingen in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand, wordt uitgebreid beschreven in Leertouwer e.a. (2005, 2007). De maatschappelijke fenomenen die volgens de theorie een rol spelen, betreffen:

- de mate van sociale cohesie binnen de samenleving;
- probleemfrequentie, namelijk de kans op en het aantal onbevredigende transacties; te denken valt hier aan economische activiteit, arbeidsparticipatie etc;
- financiële drempels die een rol spelen bij de inschakeling van rechtshulp;
- de organisatie van rechtshulp, die een rol speelt in de beschikbaarheid ervan.

Ten behoeve van het PMJ zijn een aantal kwantificeerbare achtergrondfactoren gekozen die tezamen een indicatie vormen van bovengenoemde problemen. Deze achtergrondfactoren kunnen grofweg in vier categorieën worden ingedeeld:

- demografische ontwikkelingen;
- economische ontwikkelingen;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- institutionele ontwikkelingen.

De in het model opgenomen demografische achtergrondfactoren zijn:

- de omvang van de bevolking;
- de bevolkingsdichtheid;
- het aantal 12- t/m 17-jarigen;
- het aantal 12- t/m 17-jarigen dat in één van de vier grote steden woont.
- het aandeel van jongeren (onder de 15 jaar) in de bevolking;
- het aantal personen dat emigreert uit Nederland.
- de omvang van de tweede generatie niet-westerse jonge (18 t/m 29 jaar) allochtone mannen;

- de omvang van de eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren (12 t/m 17 jaar);
- de omvang van de tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren (12 t/m 17 jaar);

De in het model opgenomen maatschappelijke achtergrondfactoren zijn:

- het aantal sociale huurwoningen;
- het aantal particuliere huurwoningen;
- de totale woningvoorraad (inclusief koopwoningen).
- het totaal aantal gescheidenen;
- het aantal personen dat in een jaar gaat scheiden;
- het aantal kinderen betrokken bij echtscheiding;
- het aantal eenoudergezinnen;
- het aantal liters alcohol dat de gemiddelde Nederlander per jaar consumeert;
- de kerkelijkheid (het percentage van de bevolking dat zichzelf tot een kerkelijke of levensbeschouwelijke groepering rekent, hetgeen niet automatisch betekent dat men ook daadwerkelijk naar de kerk gaat).

De in het model opgenomen economische achtergrondfactoren zijn:

- de omvang van de werkzame beroepsbevolking;
- de koopkrachtontwikkeling;
- het reëel beschikbare jaarinkomen per hoofd van de bevolking;
- het aantal werkloosheidsuitkeringen;
- het aantal bijstandsuitkeringen;
- het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen;
- het totale aantal uitkeringen (de optelling van bovenstaande drie categorieën, plus het aantal uitkeringen IOAW en IOAZ);
- de reële bruto toegevoegde waarde;
- de belastingdruk (de verhouding tussen het totale bedrag aan geïnde rijksbelastingen en het nationale inkomen);
- de gemiddelde rekenhuur (de kale huur plus enkele subsidiabele servicekosten zoals lift, verlichting, schoonmaakkosten, huismeester en gemeenschappelijke ruimten);
- het gemiddelde uurtarief van een commerciële advocaat.

De in het model opgenomen institutionele achtergrondfactoren zijn:

- de financiële middelen van de politie;
- het aantal advocaten;
- de gemiddelde eigen bijdrage die betaald wordt bij gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand;
- het aantal politiemedewerkers (in fte).

In het PMJ worden verschillende typen zaken onderscheiden. In de veiligheidsketen wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende delicten, in de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke keten tussen de verschillende type conflicten. Figuren 2.1 tot en met 2.3 geven aan hoe de relaties tussen de maatschappelijke problemen, achtergrondfactoren en type zaken zijn gelegd in het PMJ. Links in de figuren staat de maatschappelijke context die volgens de literatuur van invloed zijn op het ontstaan van criminaliteit of een conflict. In

het midden is een aantal mogelijke achtergrondfactoren genoemd die een indicator kunnen zijn voor deze problemen. Er zijn meer achtergrondfactoren, maar in de figuur staan alleen die achtergrondfactoren waarvan is vastgesteld dat ze in het model een statistisch significante invloed hadden. Rechts staat aangegeven welke achtergrondfactor van invloed is op welk type zaak. Bijvoorbeeld, opiumwetdelicten worden bepaald door problematisch drugsgebruik, hetgeen een indicator kan zijn van sociale instabiliteit en een haperende opvoeding of laag sociaal milieu.

De relatie tussen bovengenoemde achtergrondfactoren en de criminaliteit verschilt per delictsoort. Bij de instroom in de veiligheidsketen worden in het PMJ elf delicttypen onderscheiden:

- geweld
- eenvoudige diefstal
- gekwalificeerde diefstal
- rijden onder invloed
- opiumwetdelicten
- vernieling en misdrijven tegen de openbare orde
- economische delicten
- overige delicten
- verkeersovertredingen (geen zaken voortkomend uit de Wet Administratiefrechtelijk Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV))
- vervoersovertredingen
- overige overtredingen

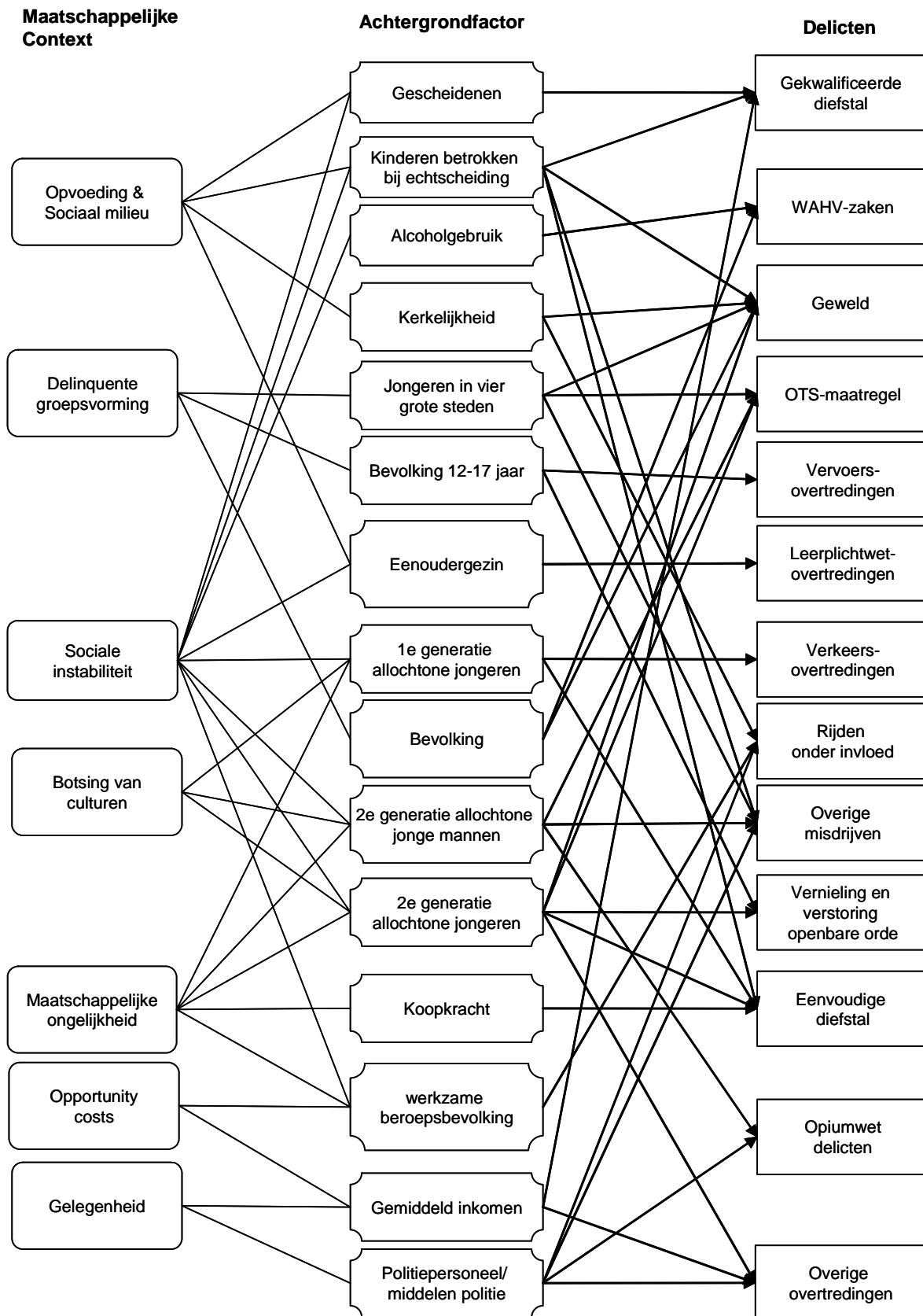
Daarnaast ontstaat er een beroep op de veiligheidsketen via de instroom van WAHV-zaken en ondertoezichtstellingen (OTS-maatregelen). Figuur 2.1 geeft aan hoe de relaties tussen de maatschappelijke problemen, achtergrondfactoren en delicten in het model voor de veiligheidsketen zijn gelegd.

De relatie tussen bovengenoemde achtergrondfactoren en de ontwikkeling van het beroep op rechtshulp verschilt per type rechtsprobleem. Bij de afgegeven toevoegingen worden twaalf categorieën in PMJ onderscheiden:

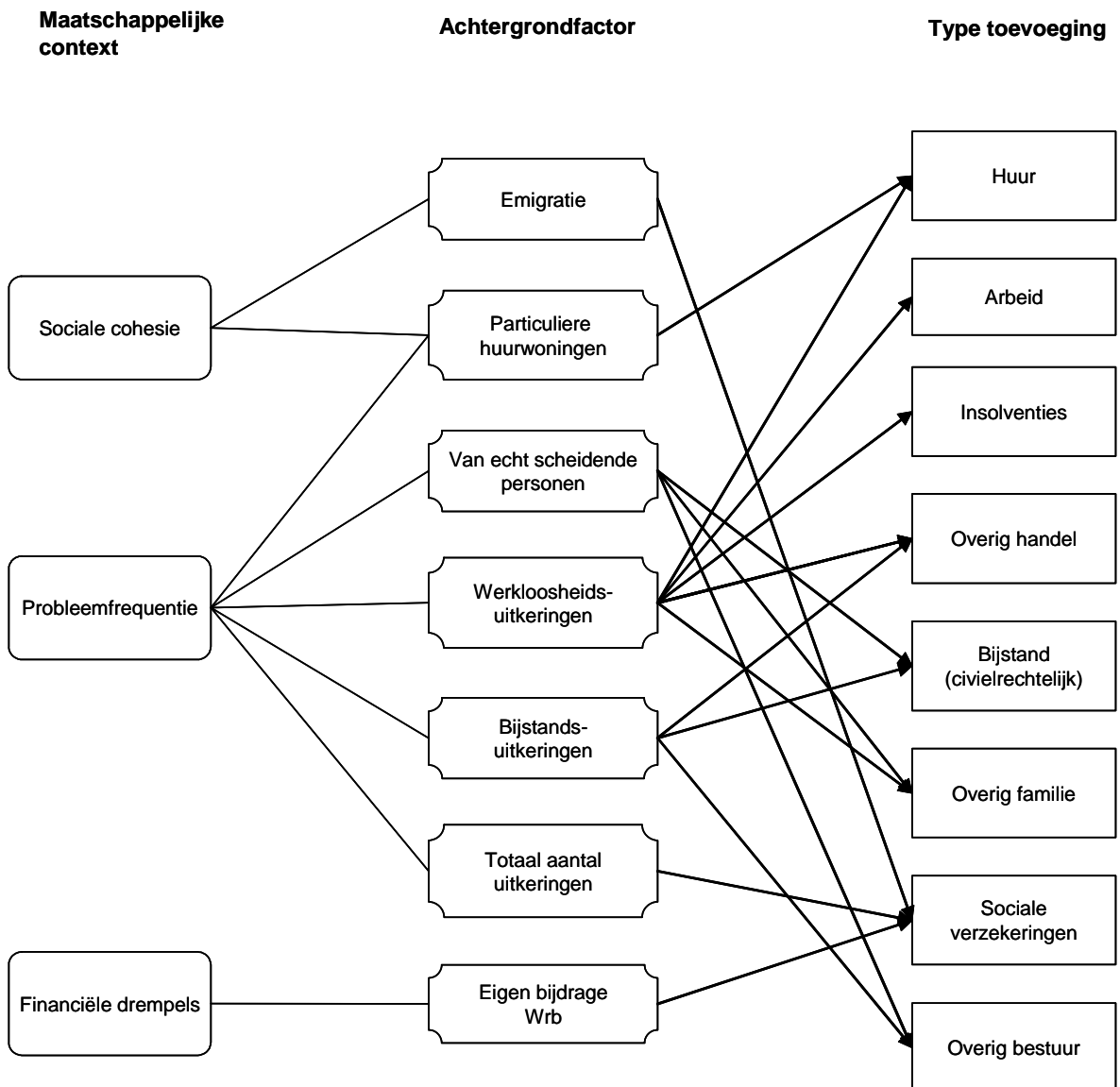
- huur;
- arbeid;
- insolventies;
- overig handel;
- echtscheiding;
- bijstand (civielrechtelijke procedures);
- Bijzondere opnemingsinstellingen psychiatrie (BOPZ) (ambtshalve strafrechtelijk);
- BOPZ (regulier strafrechtelijk);
- overig familie;
- sociale verzekeringen;
- bijstand (bestuursrechtelijke procedures);
- overig bestuur.

Figuur 2.2 geeft aan hoe de relaties tussen maatschappelijke fenomenen, achtergrondfactoren en type toevoeging in het model voor de veiligheidsketen zijn gelegd. Toevoegingen voor echtscheiding, BOPZ en bijstand (bestuursrechtelijk) ontbreken in deze figuur omdat geen achtergrondfactoren konden worden gevonden die een statistisch significante invloed hadden.

Figuur 2.1 Relaties tussen maatschappelijke problemen, achtergrondfactoren en geregistreerde misdrijven

Figuur 2.2 Relaties tussen maatschappelijke context, achtergrondfactoren en typen civiele toevoeging rechtsbijstand

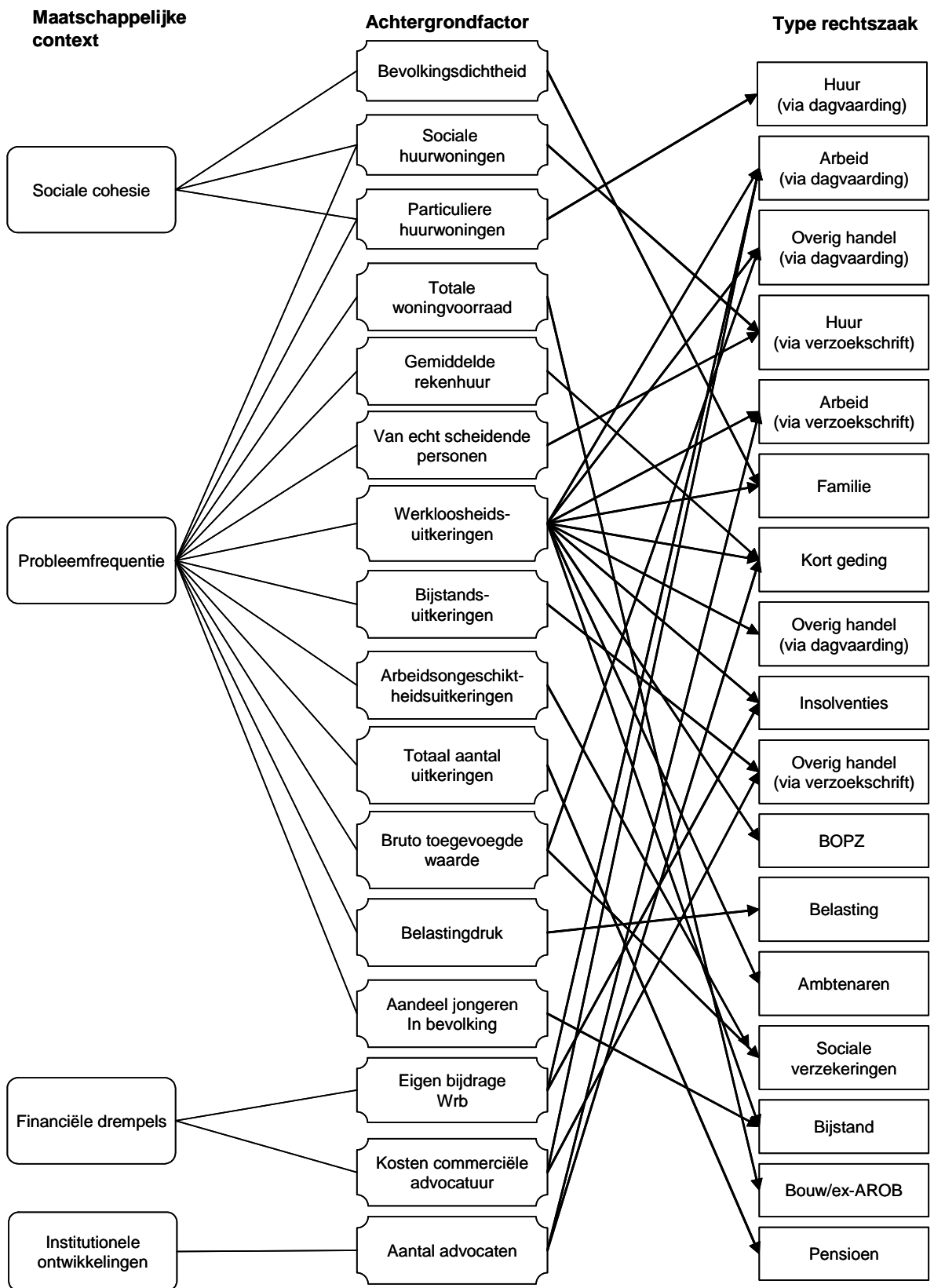
Bij de instroom van zaken in eerste aanleg bij de civiele- en bestuursrechter worden 22 zaakstypen in PMJ onderscheiden:

- huur, ingeleid via een dagvaarding (sector kanton);
- arbeid, ingeleid via een dagvaarding (sector kanton);
- overig handel, ingeleid via een dagvaarding (sector kanton);
- huur, ingeleid via een verzoekschrift (sector kanton);
- arbeid, ingeleid via een verzoekschrift (sector kanton);
- familie (sector kanton);
- kort gedingen (sector civiel);
- overig handel, ingeleid via een dagvaarding (sector civiel);
- insolventies (sector civiel);
- overig handel, ingeleid via een verzoekschrift (sector civiel);
- echtscheiding (sector civiel);
- bijstand (sector civiel);

- BOPZ (sector civiel);
- overig familie (sector civiel);
- belasting (sector bestuur);
- ambtenaren (sector bestuur);
- sociale verzekeringen (sector bestuur);
- bijstand (sector bestuur);
- bouw/ zaken voortkomend uit de voormalige wet Administratieve Rechtspraak Overheidsbeschikkingen (AROB) (sector bestuur);
- voorlopige voorzieningen (sector bestuur);
- pensioen (Centrale Raad van Beroep (CRvB));
- beroepen krachtens speciale wetten (Raad van State).

Figuur 2.3 geeft aan hoe de relaties tussen de maatschappelijke fenomenen, achtergrondfactoren en overige zeventien typen rechtszaken zijn gelegd in het PMJ. Zaken op het gebied van echtscheiding, bijstand (sector civiel), overig familie (sector civiel), voorlopige voorzieningen en beroepen krachtens speciale wetten ontbreken in deze figuur omdat er geen achtergrondfactoren zijn gevonden die een statistisch significante invloed hebben.

Figuur 2.3 Relaties tussen maatschappelijke context, achtergrondfactoren en typen zaken in de civielrechtelijk en bestuursrechtelijke rechtspraak

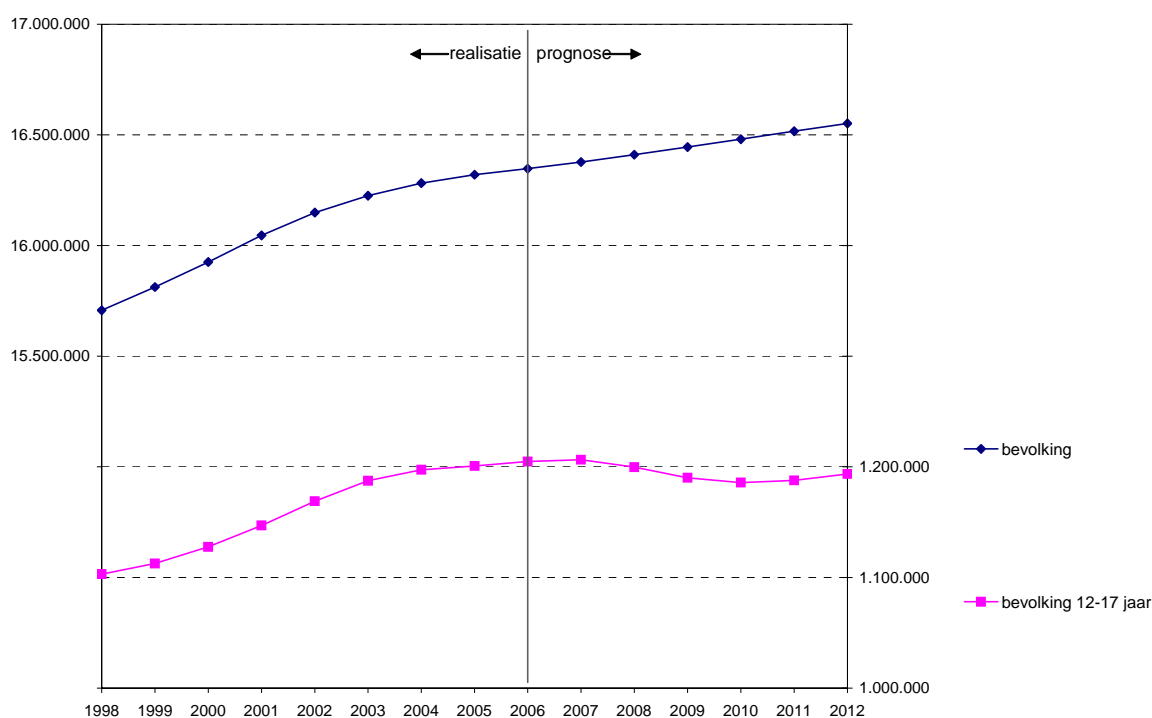
2.1 Verwachting tot en met 2012

De ramingen van de ontwikkeling van de achtergrondfactoren worden grotendeels uit externe bronnen verkregen (zie bronvermelding bij de figuren). Deze ramingen spelen een belangrijke rol in de PMJ-ramingen omtrent de te verwachten ontwikkelingen in de justitiële ketens.

Demografische achtergrondfactoren

- De totale bevolking zal in de periode 2005-2012 met circa één procent toenemen.
  - De bevolking van 12- t/m 17-jarigen zal echter met één procent afnemen.
- De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.4.

Figuur 2.4 Bevolking, 1998-2012

Bron: CBS, bewerking WODC/Rvdr

- De bevolkingsdichtheid zal in de periode 2005-2012 met circa één procent toenemen.
- Het aandeel van personen jonger dan 15 jaar in de bevolking zal met vijf procent afnemen.

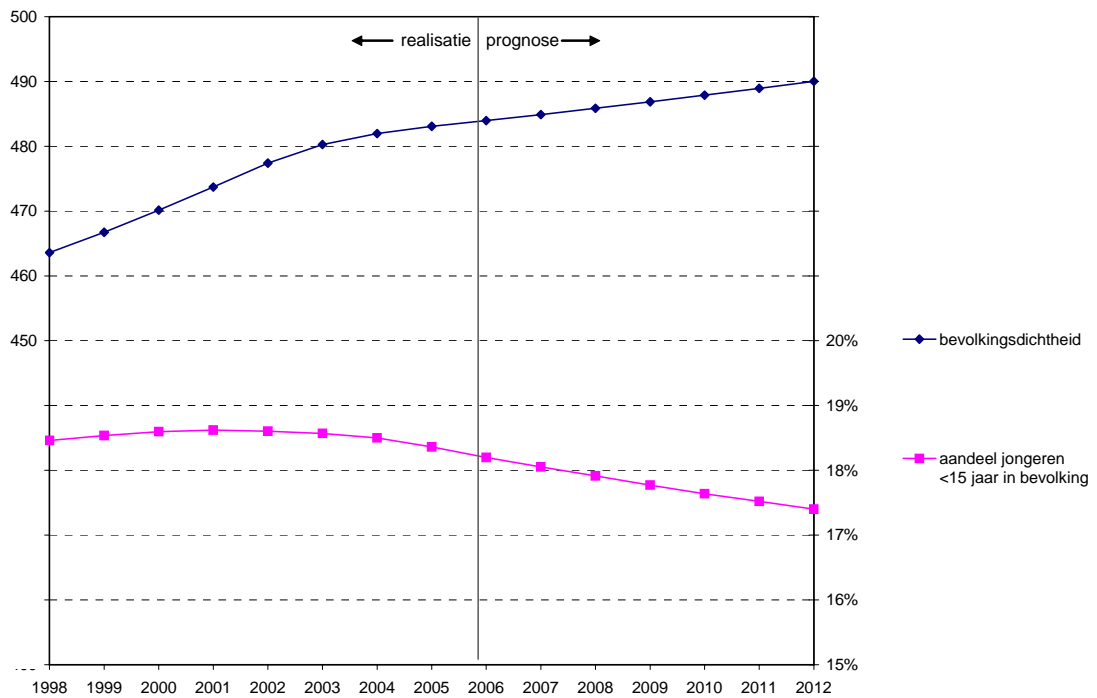
De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.5.

- Het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren van 12-17 jaar zal verder afnemen met circa 37 procent.
- Het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren van 12-17 jaar zal naar verwachting in de periode 2005-2012 met ongeveer 22 procent stijgen.
- Het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone mannen van 18-29 jaar zal in de periode 2005-2012 met ongeveer 51 procent toenemen.

- Het aantal 12- t/m 17 jarigen in de vier grote steden zal met ongeveer acht procent stijgen.
- Het aantal personen dat emigreert zal naar verwachting met circa twaalf procent dalen in de periode 2005-2012.

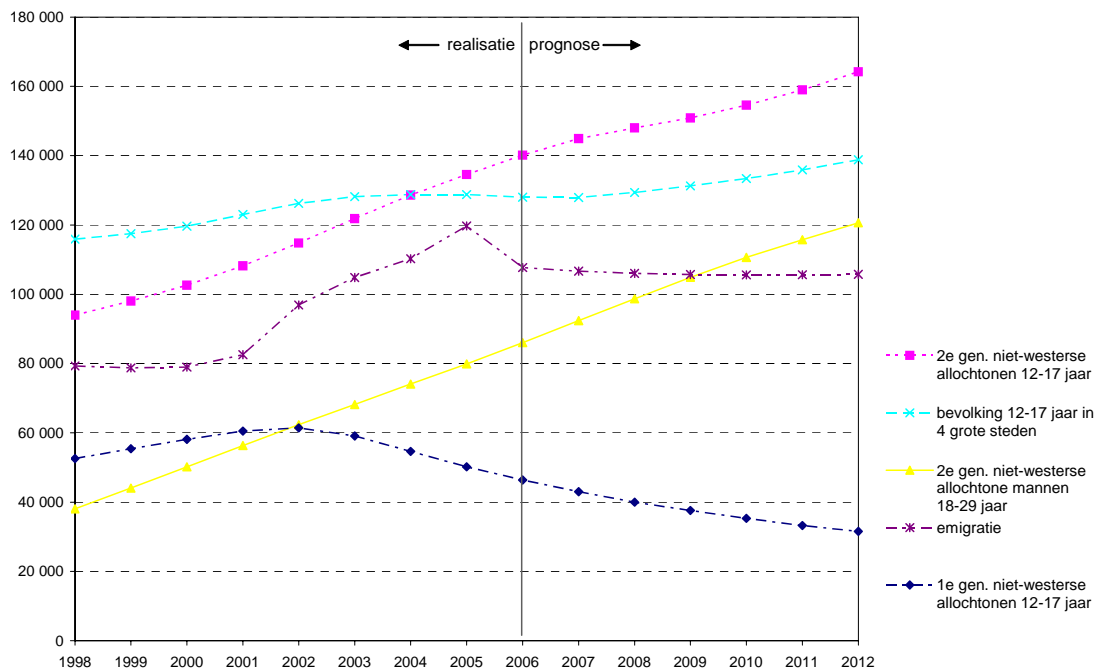
De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.6.

Figuur 2.5 Bevolkingsdichtheid en aandeel jongeren, 1998-2012

Bron: CBS, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 2.6 Overige demografische achtergrondfactoren, 1998-2012

Bron: CBS, bewerking WODC/Rvdr

Maatschappelijke achtergrondfactoren

- Zowel het aantal gescheidenen als het aantal eenoudergezinnen zal in de periode 2005-2012 naar verwachting met dertien procent toenemen.
- Het aantal kinderen dat jaarlijks betrokken is bij een echtscheidingsprocedure zal met zeven procent toenemen in de periode 2005-2012.
- Het aantal van echt scheidende personen zal in de periode 2005-2012 met ongeveer elf procent stijgen.

De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.7.

Figuur 2.7 Gescheidenen en eenoudergezinnen, 1998-2012

Bron: CBS, bewerking WODC /Rvdr

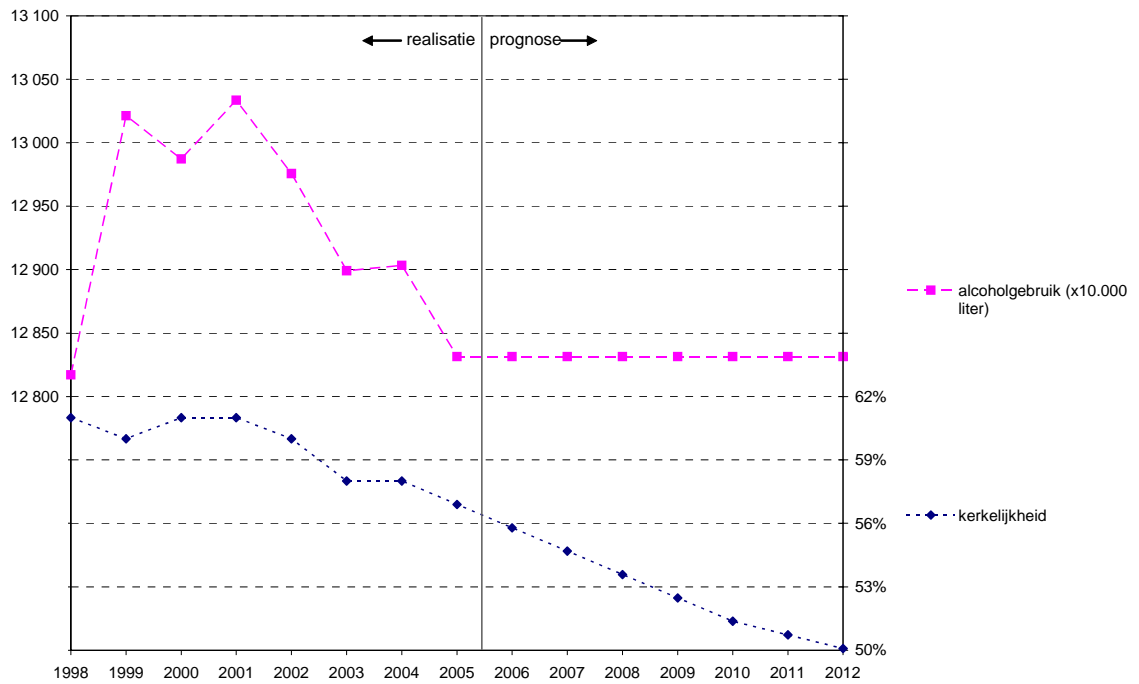
- Het gemiddelde alcoholverbruik blijft de komende jaren nagenoeg gelijk.
  - De kerkelijkheid zal in dezelfde periode afnemen met twaalf procent.
- De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.8.

- Zowel het aantal sociale huurwoningen als het aantal particuliere huurwoningen zal naar verwachting met circa elf procent afnemen in de periode 2005-2012.
- De totale woningvoorraad zal echter met ongeveer zes procent stijgen in deze periode.

De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.9.

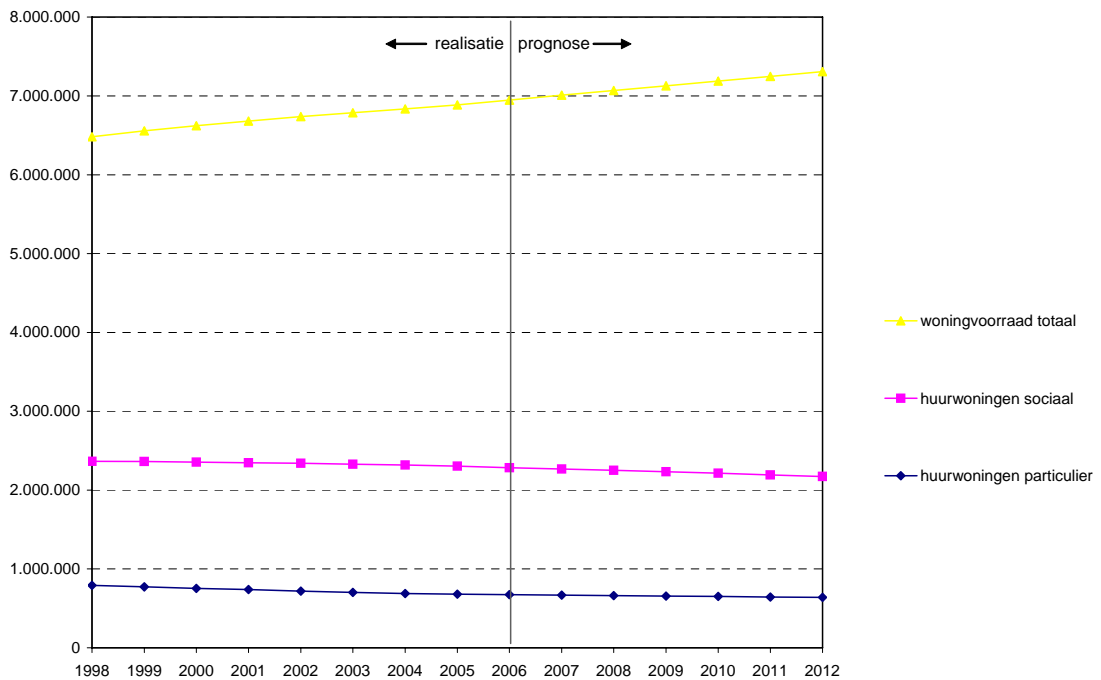

Figuur 2.8 Alcoholgebruik en kerkelijkheid, 1998-2012

Bron: CBS, SCP, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 2.9 Huurwoningen en totale woningvoorraad, 1998-2012

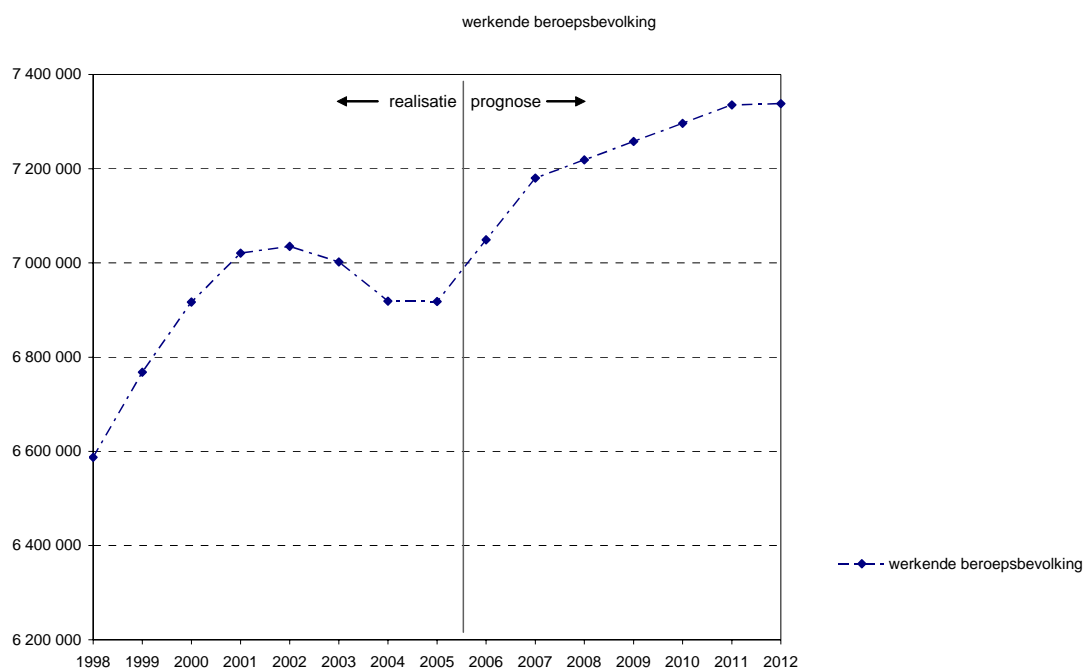

Bron: CBS, ABF Research, bewerking WODC/Rvdr

Economische achtergrondfactoren

- De werkende beroepsbevolking zal naar verwachting met zes procent stijgen in de periode 2005-2012 (zie figuur 2.10).

Figuur 2.10 Werkende beroepsbevolking, 1998-2012

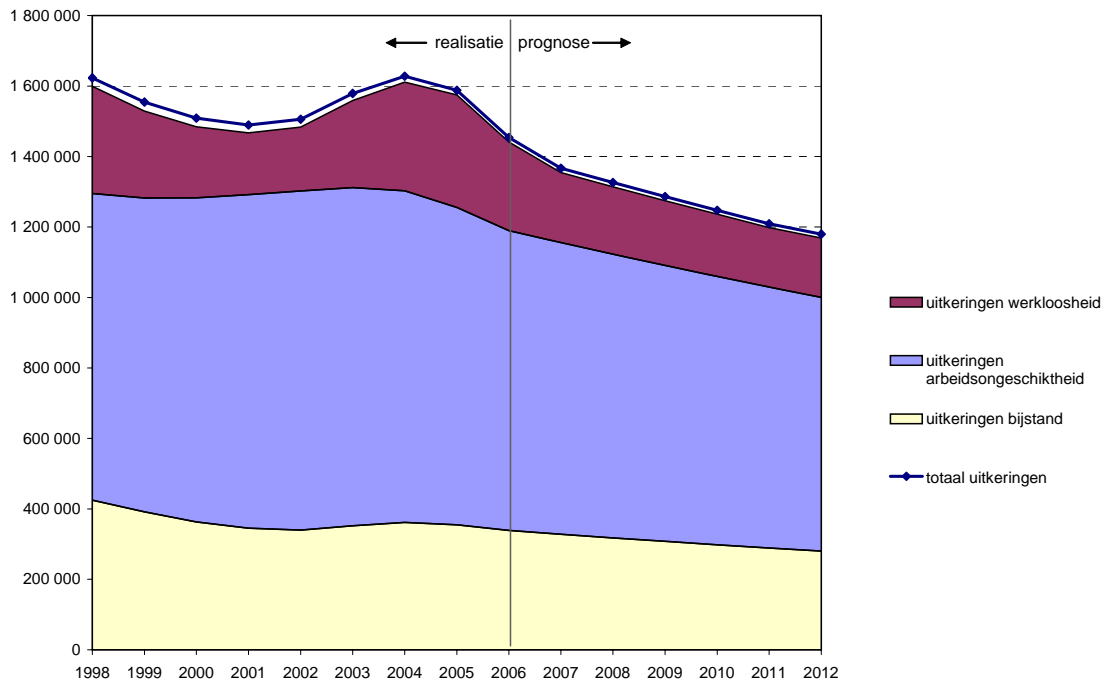
Bron: CBS, CPB, slotwet/begroting BZK/MvJ, bewerking WODC/Rvdr

- Het aantal werkloosheidsuitkeringen zal in de periode 2005-2012 afnemen met circa 47 procent.
- Het aantal bijstandsuitkeringen zal naar verwachting in de periode 2005-2012 met 21 procent afnemen.
- Het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zal met ongeveer twintig procent afnemen.
- Het totale aantal uitkeringen zal met ongeveer 26 procent afnemen.

De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.11.

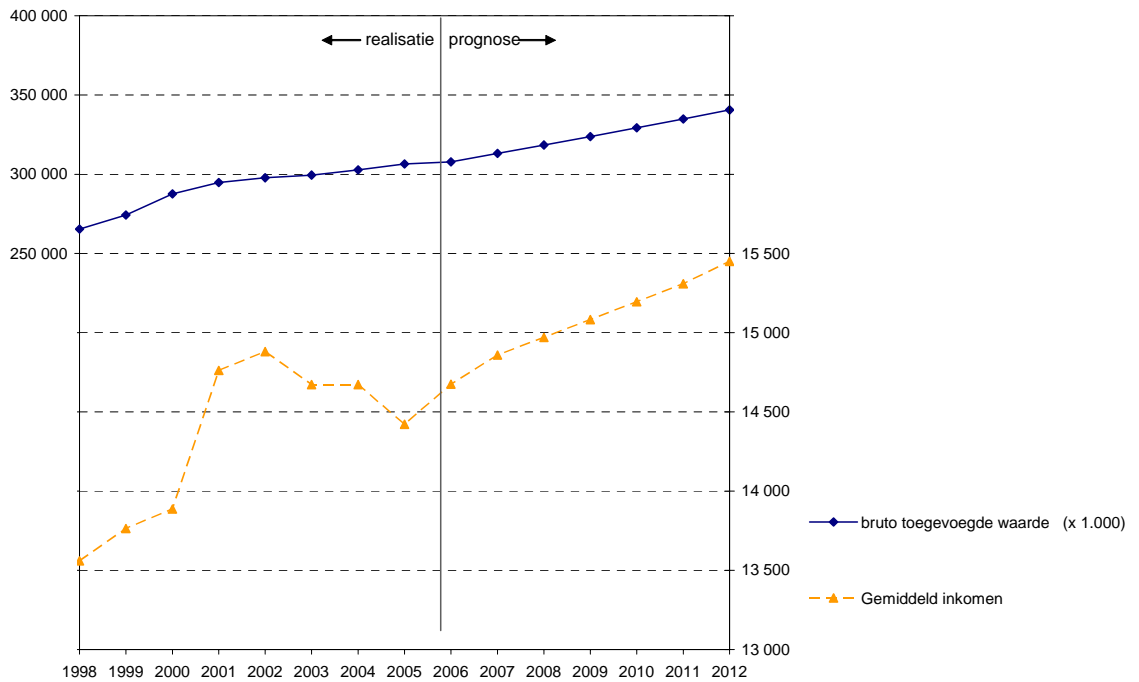
- Het gemiddelde reëel besteedbaar inkomen zal naar verwachting met circa zeven procent stijgen in de periode 2005-2012.
  - De reële bruto toegevoegde waarde zal met ongeveer elf procent stijgen.
- De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.12.

Figuur 2.11 Uitkeringen, 1998-2012

Bron: CBS, CPB, bewerking WODC/Rvdr

Figuur 2.12 Gemiddeld inkomen en bruto toegevoegde waarde, 1998-2012

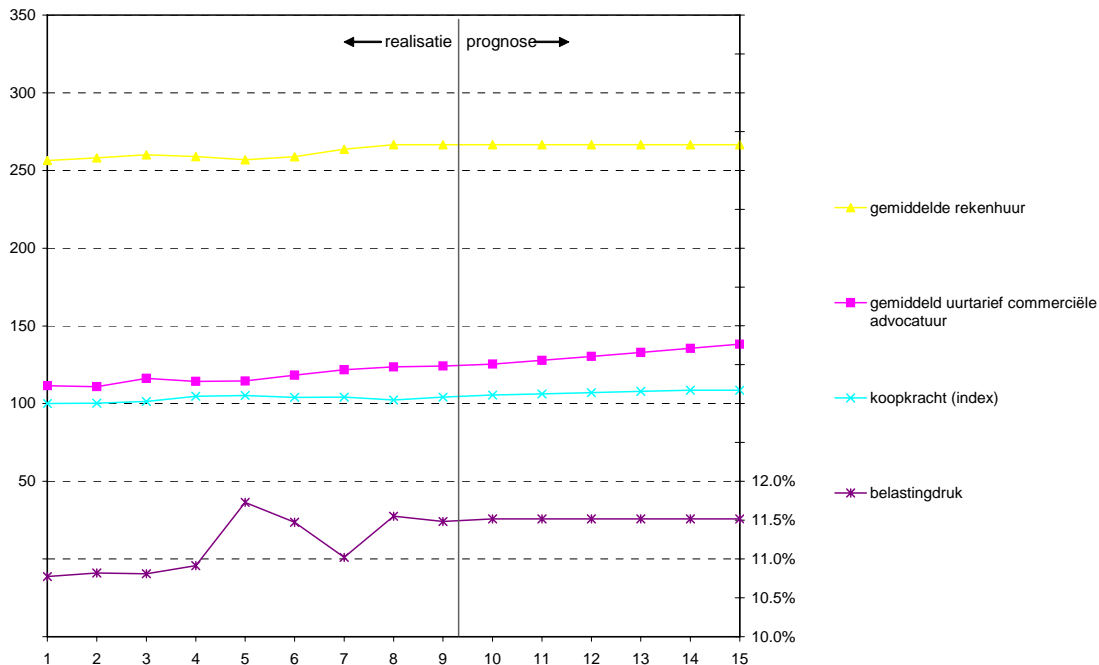
Bron: CBS, CPB, bewerking WODC/Rvdr

- De koopkracht zal gaan stijgen met circa zes procent.
- Het gemiddelde uurtarief van de commerciële advocatuur zal in de periode 2005-2012 met circa twaalf procent stijgen.
- De gemiddelde rekenuur wordt constant verondersteld vanaf 2006.

- Verondersteld wordt dat de belastingdruk in de periode 2005-2012 met minder dan één procent zal dalen.

De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.13.

Figuur 2.13 Overige maatschappelijke achtergrondfactoren, 1998-2012

Bron: Raden voor Rechtsbijstand, CBS, bewerking WODC/Rvdr

Institutionele achtergrondfactoren

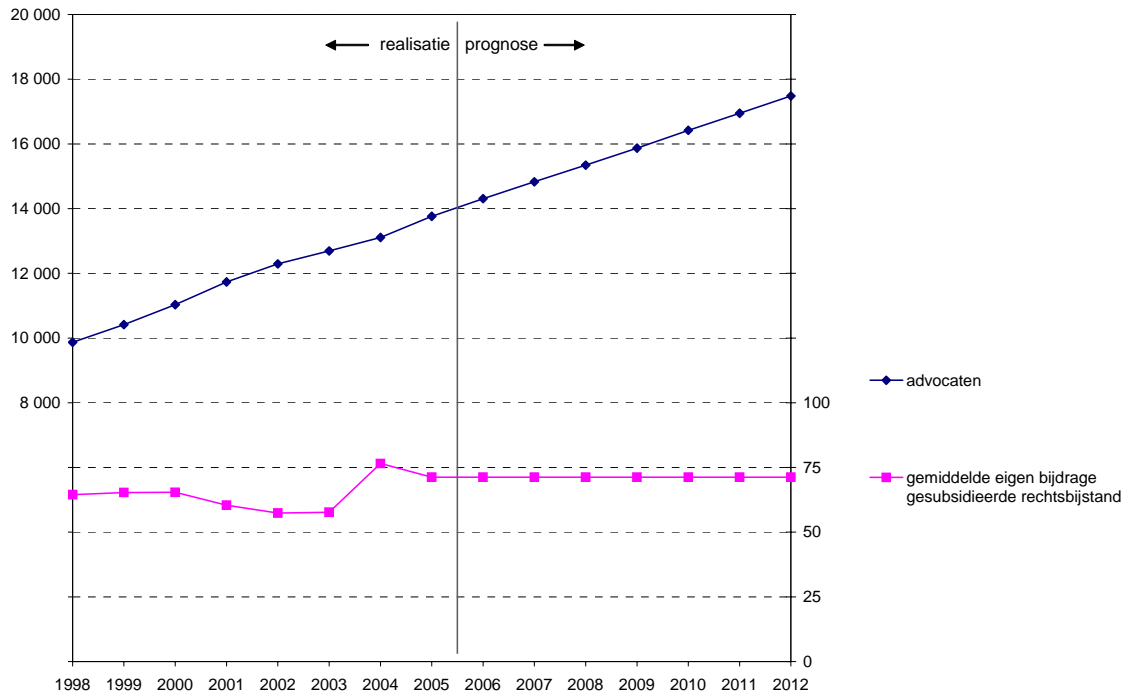
- De gemiddelde eigen bijdrage bij een beroep op gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in de periode 2005-2012 constant verondersteld. De eigen bijdrage wordt vastgesteld door de overheid en voornamelijk worden geen grote wijzigingen verwacht (met uitzondering van een inflatiecorrectie).
- Het aantal advocaten zal naar verwachting met circa 27 procent stijgen in de periode 2005-2012.

De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.14.

- De middelen van de politie beschikbaar voor opsporingsdoeleinden zullen in de periode 2005-2012 met ongeveer zeven procent toenemen.
- Het aantal politiemedewerkers (in fte) vertoont slechts een lichte stijging (drie procent, zie figuur 2.10). Weliswaar komen er veel nieuwe mensen bij, maar er zullen ook veel politiemensen de komende jaren met (vervroegd) pensioen gaan.

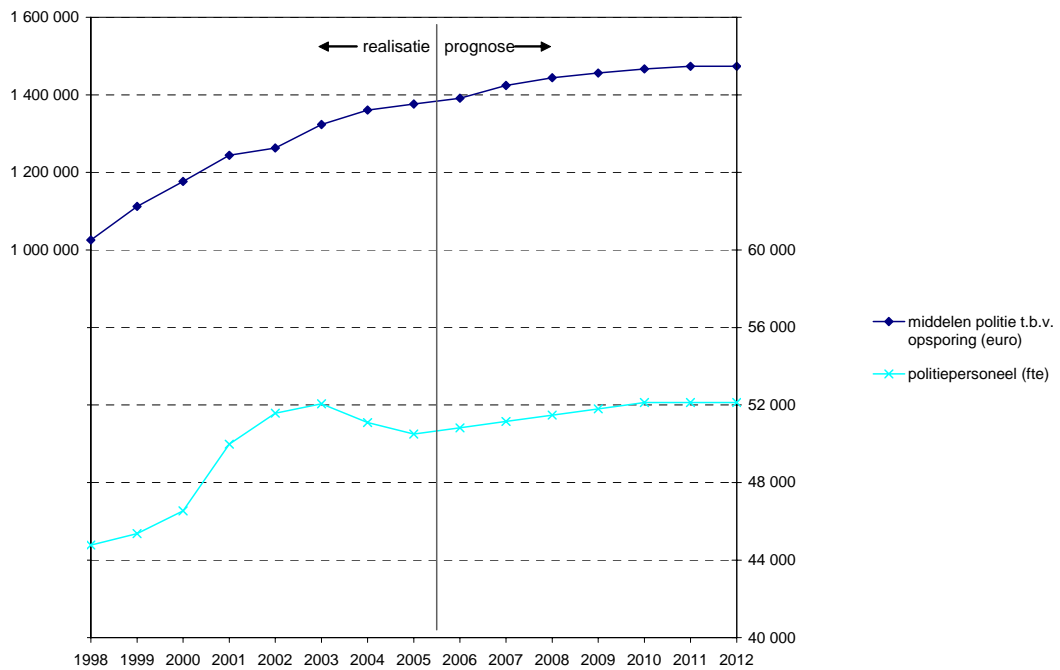
De ontwikkelingen staan grafisch weergegeven in figuur 2.15.

Figuur 2.14 Eigen bijdrage rechtsbijstand en advocaten, 1998-2012

Bron: CBS, MvJ, bewerking WODC

Figuur 2.15 Politiepersoneel en middelen politie, 1998-2012

Bron: BZK, bewerking WODC

2.2 Opmerkingen

- De middelen van politie tot en met 2005 zijn conform de slotwet BZK en voor 2006 en verder conform de begroting 2007 van BZK. Uitgangspunt is

dat ongeveer een derde van deze middelen besteed wordt aan de opsporing van misdrijven (zie Moolenaar, 2005). De gegevens zijn gecorrigeerd voor inflatie.

- De ramingen voor het politiepersoneel zijn afkomstig van BZK.
- Ramingen van demografische ontwikkelingen, zoals bevolking en allochtonen, zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Ramingen van economische ontwikkelingen, zoals koopkracht, niet-werkende beroepsbevolking, zijn voor 2006 en 2007 ontleend aan de “Macro-economische verkenningen” van het Centraal Planbureau en voor 2008 en verder aan de “Economische verkenningen 2008-2011” en “Vier vergezichten op Nederland: Productie, arbeid en sectorstructuur in vier scenario's” van het Centraal Planbureau.
- De lange-termijnramingen van het Centraal Planbureau voor 2012 en verder bevatten geen conjunctuurbewegingen, maar zijn vertaald naar de gemiddelde groei per jaar berekend over een periode van twintig jaar. Hierdoor lijken de toekomstige ontwikkelingen lineair terwijl zich in de praktijk conjunctuurschommelingen zullen voordoen.
- De ramingen van de kerkelijkheid en alcoholgebruik zijn door het WODC geëxtrapoleerd.
- Voor het aantal huurwoningen, de gemiddelde rekenhuur en het aantal van echt scheidende personen zijn op arrondissementsniveau nog geen realisatiecijfers 2005 beschikbaar. Ook is voor deze factoren, evenals voor de woningvoorraad, nog geen geactualiseerde raming gepubliceerd. Hiervoor zijn de begin 2006 verkregen ramingen van ABF Research en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt.
- De reële te betalen eigen bijdrage in het kader van de gesubsidieerde rechtsbijstand wordt voor de periode 2005-2012 constant verondersteld. De kosten van de commerciële advocatuur worden verondersteld te stijgen volgens de index loonvoet marktsector van het Centraal Planbureau (CPB).
- Het aantal advocaten wordt door WODC en Rvdr geraamd via trendextrapolatie.
- Voor de toekomstig waarden van de rekenhuur en belastingdruk zijn geen ramingen beschikbaar. Daarom worden zij constant verondersteld.
- De gemiddelde rekenhuur betreft de totale rekenhuur van huurwoningen in de betreffende regio in euro, gedeeld door het aantal huurwoningen en gecorrigeerd voor inflatie.
- De ontwikkeling van de belastingdruk is gebaseerd op cijfers uit de Miljoenennota 2007.

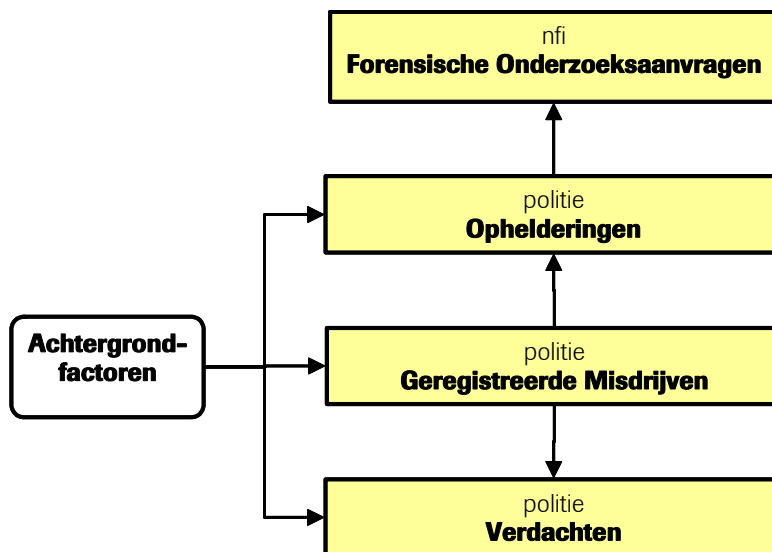
3 Opsporing

De ramingen van de achtergrondfactoren bepalen de ramingen van de geregistreerde misdrijven. Hieruit wordt in combinatie met de begrote middelen van de politie de ramingen voor het aantal ophelderingen en verdachten afgeleid. Bij verdachten wordt een onderscheid gemaakt tussen volwassenen en jeugd. Bij alle onderdelen worden diverse delictcategorieën onderscheiden, zoals:

- geweld;
- gekwalificeerde diefstal;
- eenvoudige diefstal;
- rijden onder invloed;
- opiumwetdelicten;
- vernieling & verstoring van de openbare orde;
- economische delicten;
- overige delicten.

Bij het ophelderen van misdrijven kan de expertise van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) worden ingezet. Figuur 3.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op het opsporingstraject.

Figuur 3.1 Opsporing in het PMJ

3.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 3.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van opsporing. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 3.1 Verwachte ontwikkeling in geregistreerde misdrijven, ophelderingen en verdachten, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddeld</i>
Geregistreerde misdrijven	0,6%	0,6%	0,7%	0,7%	0,5%	0,8%	4,0%	0,7%
Ophelderingen	0,4%	0,4%	0,6%	0,7%	0,6%	0,8%	3,5%	0,6%
Verdachten	0,5%	0,9%	0,7%	0,6%	0,6%	0,8%	4,1%	0,7%
Forensische onderzoeksaanvragen	0,7%	0,7%	1,1%	1,2%	1,1%	1,4%	6,4%	1,0%

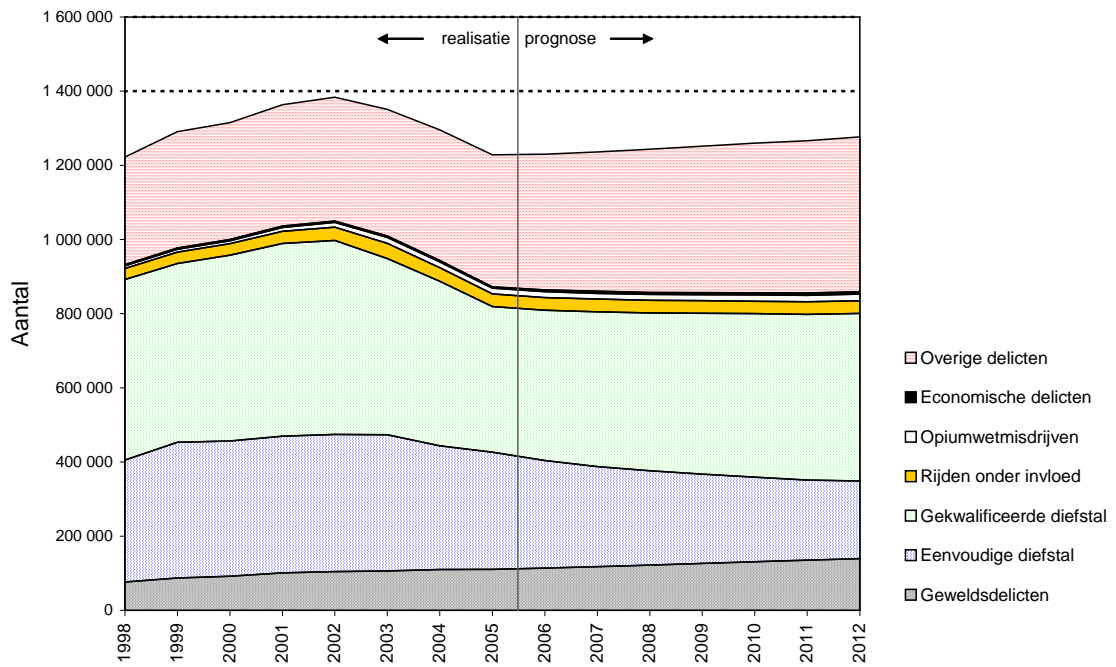
Algemeen

- De geregistreerde misdrijven zullen in de periode 2006-2012 met circa vier procent stijgen. De stijging doet zich vooral voor in het aantal geweldsdelicten, het aantal overige delicten en in mindere mate in het aantal gekwalificeerde diefstallen. Het aantal eenvoudige diefstallen daalt, terwijl het aantal rijden onder invloed delicten vrijwel gelijk blijft. Het aantal opiumwetdelicten en het aantal economische delicten laten een gemengd beeld zien.
- De stijging van het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven is het gevolg van de verwachte stijging van de bevolking en de verwachte daling van de kerkelijkheid.
- De daling van het aantal geregistreerde eenvoudige diefstallen is het gevolg van de verwachte ontwikkeling van de koopkracht en het aantal eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren.
- De lichte stijging van het aantal geregistreerde gekwalificeerde diefstallen is het gevolg van de verwachte ontwikkelingen in het aantal gescheidenen en het aantal kinderen betrokken bij een echtscheiding.
- Het aantal geregistreerde rijden-onder-invloeddelicten blijft gelijk als gevolg van de verwachte ontwikkelingen in het aantal politieagenten, de kerkelijkheid en het aantal werkzame personen.
- De ontwikkeling van het aantal opiumwetdelicten is met name het gevolg van de verwachte daling van het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jonge mannen en de middelen voor de politie.
- De ontwikkeling van het aantal geregistreerde economische delicten is het gevolg van de verwachte ontwikkelingen in het aantal werkzame personen en de personele middelen beschikbaar voor de politie.
- De stijging van het aantal geregistreerde overige misdrijven is het gevolg van de verwachte ontwikkelingen in het aantal kinderen betrokken bij een echtscheiding, het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jonge mannen en de middelen voor de politie.

Figuur 3.2 geeft het aantal geregistreerde misdrijven per delicttype grafisch weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 3.2 Geregistreerde misdrijven naar delict, 1998-2012

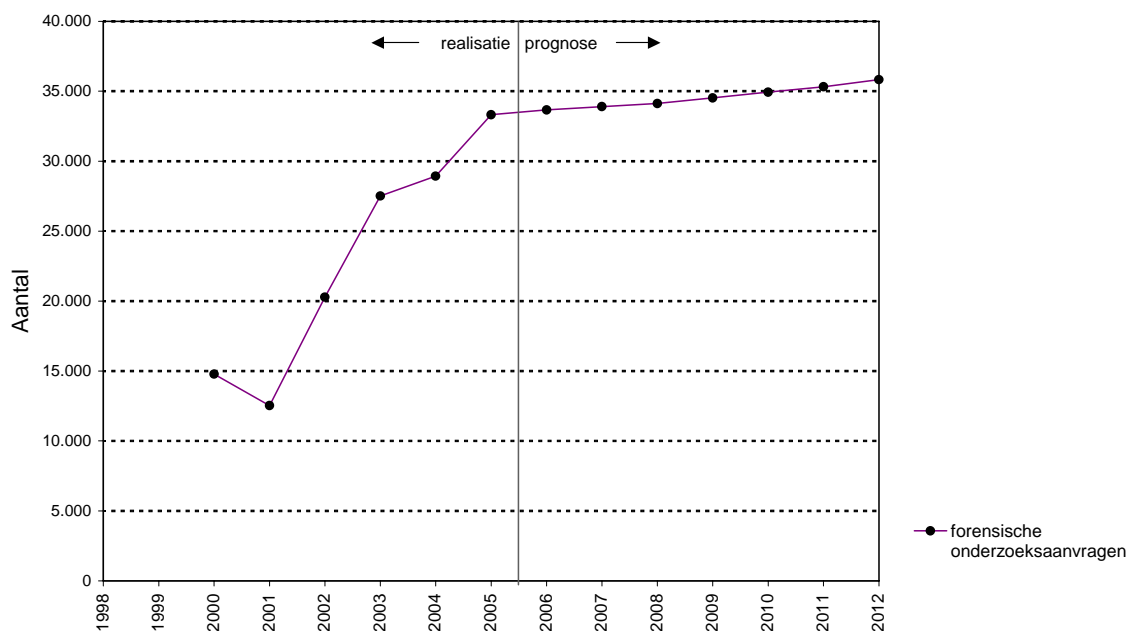

Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

- Als gevolg van de stijging in het aantal geregistreerde misdrijven zal het aantal ophelderingen in de periode 2006-2012 ook met vier procent stijgen. Het aantal ophelderingen van geweldsmisdrijven, opiumwetdelicten, economische delicten en overige delicten stijgt. Het aantal ophelderingen van eenvoudige diefstallen daalt, terwijl dat van gekwalificeerde diefstallen en rijden onder invloed vrijwel gelijk blijft.
- Het aantal forensische onderzoeksaanvragen bij het NFI zal met circa zes procent toenemen in de periode 2006-2012 als gevolg van de stijging van het aantal ophelderingen.

Figuur 3.3 geeft de verwachte ontwikkelingen van het aantal forensische onderzoeksaanvragen grafisch weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 3.3 Onderzoeksaanvragen bij het NFI, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

Volwassenen

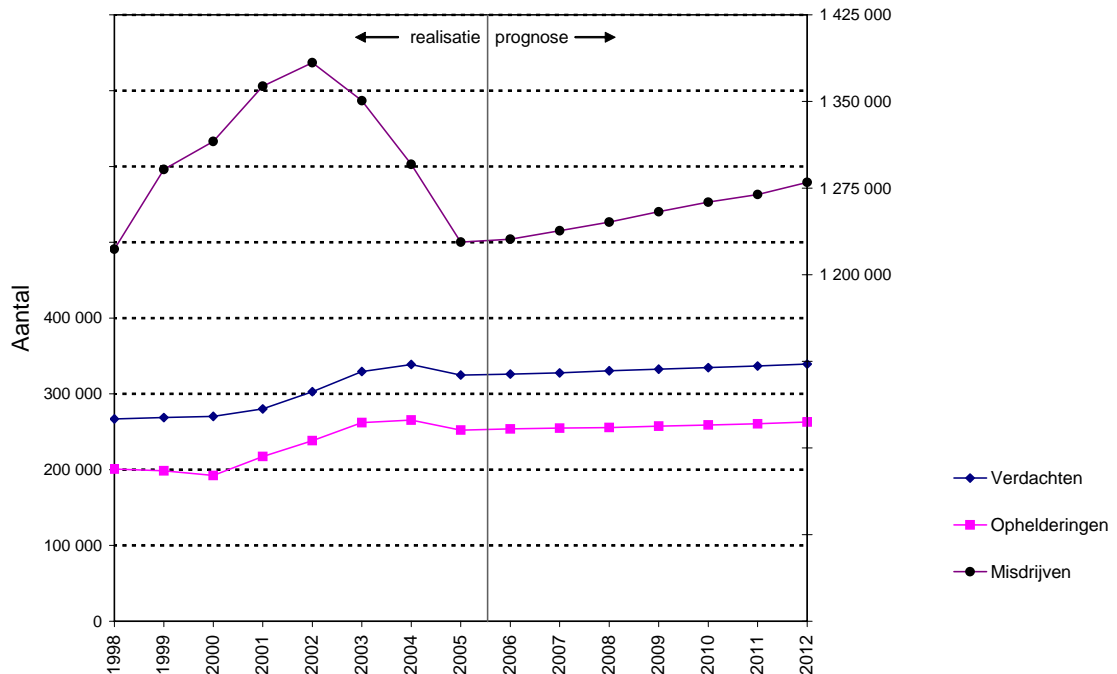
- Het aantal verdachten zal in de periode 2006-2012 met vier procent toenemen. De ontwikkelingen in het aantal meerderjarige verdachten wordt bepaald door de ontwikkelingen van het aantal geregistreerde misdrijven.
- Het aantal meerderjarige verdachten van alle delicten behalve gekwalificeerde diefstal en rijden onder invloed, stijgt in meer of mindere mate. Het aantal meerderjarige verdachten van gekwalificeerde diefstal daalt, terwijl dat van rijden onder invloed gelijk blijft.

Jeugd

- Het aantal minderjarige verdachten van alle delicten behalve gekwalificeerde diefstal en overige delicten, stijgt in meer of mindere mate. Het aantal minderjarige verdachten van gekwalificeerde diefstal daalt, terwijl dat van overige delicten gelijk blijft.
- De stijging van het aantal minderjarige verdachten van geweld is het gevolg van de verwachte stijging van het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren van 12-17 jaar en het aantal 12- t/m 17 jarigen in de vier grote steden.
- De stijging van het aantal minderjarige verdachten van vernieling en verstoring van de openbare orde is het gevolg van de verwachte stijging van het aantal tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren van 12-17 jaar en de bevolking van 12- t/m 17 jaar.
- De daling van het aantal minderjarige verdachten van gekwalificeerde diefstal is het gevolg van de verwachte ontwikkelingen van de koopkracht.
- De stijging van het aantal minderjarige verdachten van eenvoudige diefstal is het gevolg van de verwachte ontwikkelingen van het aantal kinderen betrokken bij een echtscheiding.
- Het aantal minderjarige verdachten van overige delicten blijft gelijk.

Figuur 3.2 geeft de verwachte ontwikkelingen van het aantal geregistreerde misdrijven, ophelderingen en verdachten grafisch weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 3.2 Geregistreerde misdrijven, ophelderingen en verdachten, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: CBS, bewerking WODC

3.2 Opmerkingen

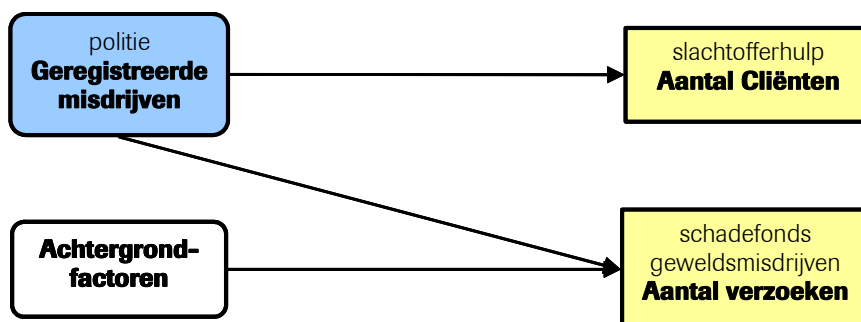
- De opsporingsactiviteiten van de bijzondere opsporingsdiensten en bijzondere opsporingsambtenaren zijn niet in het PMJ opgenomen.
- De ramingen van de meerderjarige verdachten vloeien voort uit ontwikkelingen in eerdere schakels in de keten zoals de ophelderingen en de geregistreerde misdrijven. De minderjarige verdachten worden echter geraamd op basis van de ontwikkelingen in de externe factoren.
- Voor de politiegegevens waren op het moment van opstellen van deze ramingen nog geen gegevens over 2005 beschikbaar. Daarom is het model gebaseerd op gegevens tot en met 2004. In de hier gepresenteerde figuren zijn wel realisatiegegevens tot en met 2005 verwerkt.
- Na de totstandkoming van de ramingen in dit rapport heeft het CBS met terugwerkende kracht tot en met 1999 de politiecijfers gecorrigeerd en aangevuld met het jaar 2005. Indien het model met gecorrigeerde cijfers tot en met 2005 geschat zouden worden, zouden de ramingen van de geregistreerde misdrijven en ophelderingen sterker stijgen, terwijl de ramingen van de verdachten minder sterk zouden stijgen. Voor de rest van de justitiële ketens heeft dit geen grote gevolgen (afwijkingen van één procent of minder in het laatste ramingsjaar).

4 Slachtofferzorg

Het PMJ kent twee onderdelen op het gebied van slachtofferzorg, namelijk het aantal cliënten geholpen door Slachtofferhulp Nederland en het aantal ingediende verzoeken bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Beide onderdelen worden beïnvloed door de ontwikkelingen in het opsporingstraject. Figuur 4.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op de slachtofferzorg.

Figuur 4.1 Schadefonds geweldsmisdrijven en slachtofferhulp in het PMJ

4.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 4.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van slachtofferzorg. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 4.1 Verwachte ontwikkeling in slachtofferzorg, 2006-2012

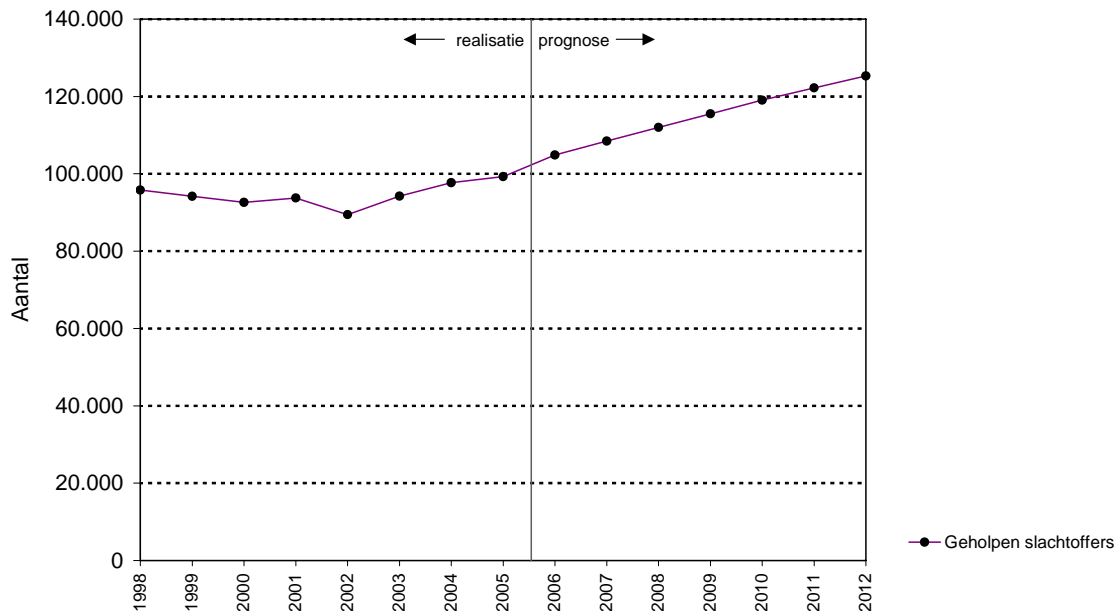
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddeld</i>
<i>Slachtofferhulp</i>								
Geholpen slachtoffers	3,4%	3,2%	3,2%	3,0%	2,6%	2,5%	19,5%	3,0%
<i>Schadefonds Geweldsmisdrijven</i>								
Binnengekomen verzoeken	4,1%	4,4%	4,5%	4,6%	3,9%	3,9%	28,2%	4,2%

- In de periode 2006-2012 zal het aantal geholpen slachtoffers door Slachtofferhulp Nederland met twintig procent stijgen (zie figuur 4.2). Door de stijging in het aantal geregistreerde misdrijven, en in het bijzonder de geweldsmisdrijven, zijn er meer slachtoffers die behoefte hebben aan slachtofferhulp.
- Bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven zal het aantal binnengekomen verzoeken met 28 procent stijgen in de periode 2006-2012 (zie figuur 4.3) als gevolg van de verwachte stijging van het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven.

4.2 Opmerking

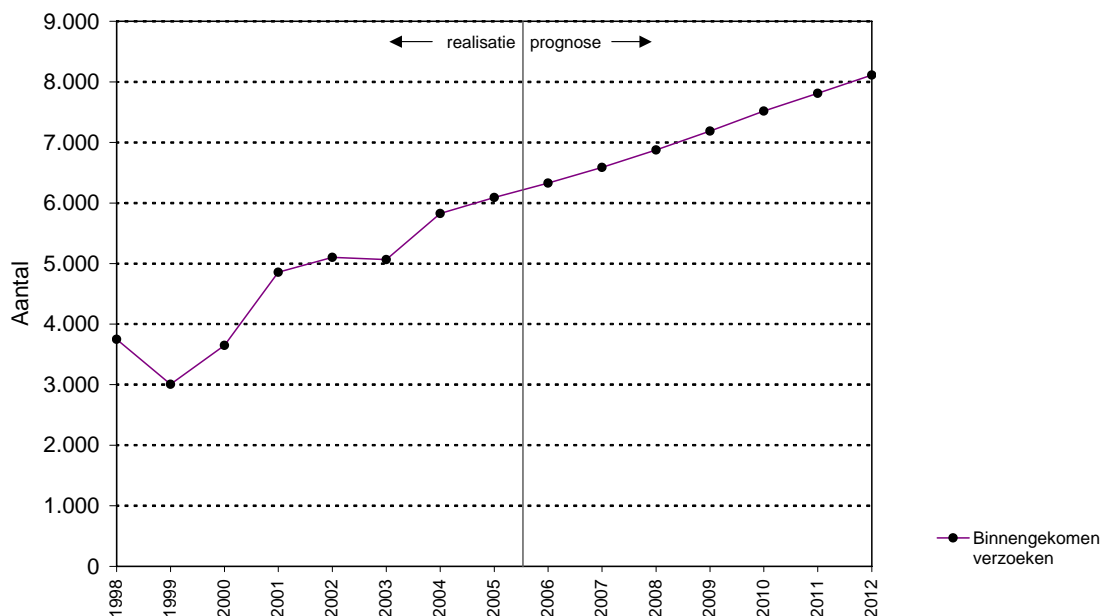
In het model is rekening gehouden met het feit dat er in 1998 veel media-aandacht was rondom het Schadefonds Geweldsmisdrijven, waardoor er dat jaar extra veel aanvragen zijn binnengekomen.

Figuur 4.2 Geholpen slachtoffers, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Slachtofferhulp Nederland, bewerking WODC

Figuur 4.3 Binnengekomen verzoeken bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven, 1998-2012

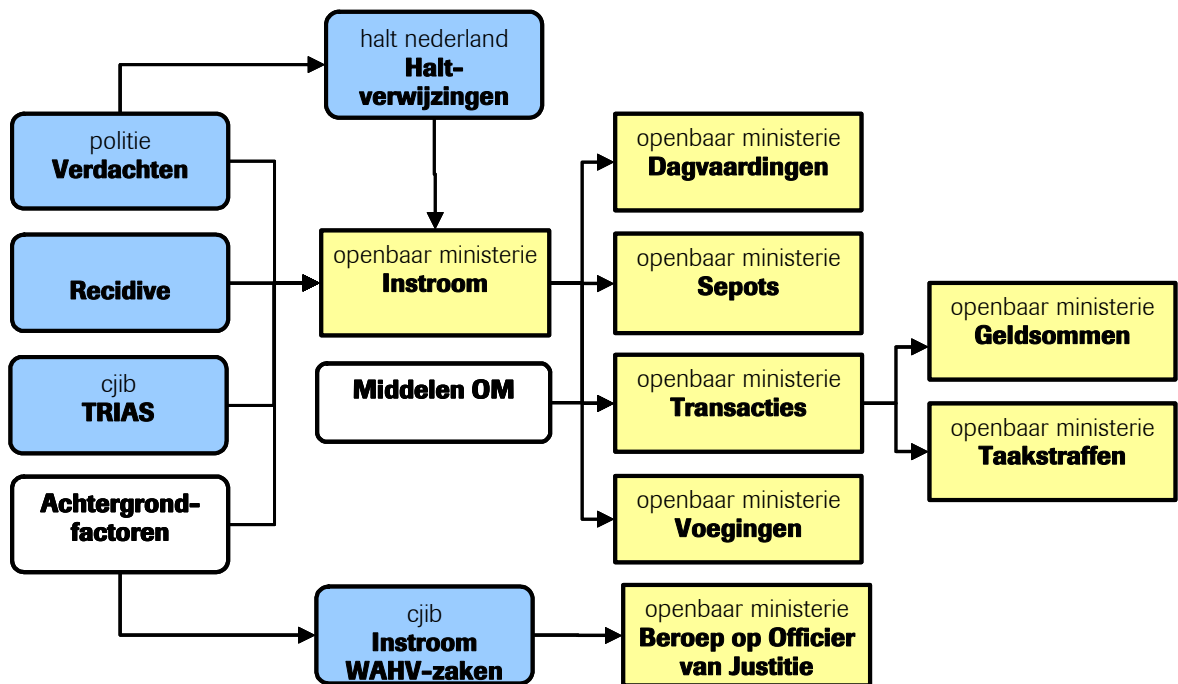

Bron realisatiecijfers: Schadefonds Geweldsmisdrijven, bewerking WODC

5 Vervolging

Het grootste deel van de door de politie gehoorde verdachten zal worden door- gestuurd naar het Openbaar Ministerie (OM). Ook de bijzondere opsporings- diensten en bijzondere opsporingsambtenaren leveren verdachten aan. Daar- naast kent het OM een forse instroom van overtredingen (kantonzaken) en beroepen in het kader van de WAHV. Het OM mag zaken zelfstandig afdoen, bijvoorbeeld door de verdachte een transactie aan te bieden. Indien de ver- dachte hiervoor niet in aanmerking komt, de transactie weigert, of niet aan de transactievoorwaarden voldoet, zal het OM de zaak voor de rechter laten komen. Eventueel kan het OM de zaak ook seponeren. Figuur 5.1 geeft sche- matisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op het vervolgingstraject.

Figuur 5.1 Openbaar Ministerie in het PMJ

5.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 5.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van vervolging. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

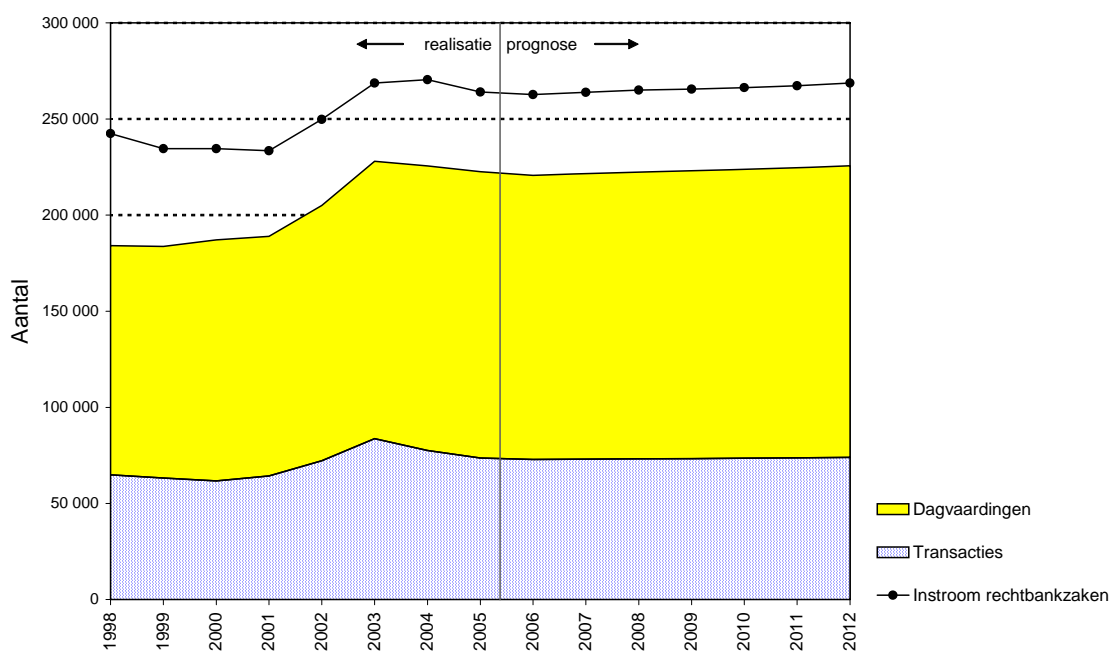
Tabel 5.1 Verwachte ontwikkeling in het vervolgingstraject, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddeld</i>
<i>Rechtbankzaken</i>								
Instroom*	0,4%	0,3%	0,1%	0,2%	0,3%	0,4%	1,6%	0,3%
Transacties (geldsom +taakstraf)	0,1%	0,1%	-0,1%	0,0%	0,1%	0,2%	0,5%	0,1%
Dagvaardingen	0,3%	0,4%	0,2%	0,2%	0,3%	0,5%	2,0%	0,3%
<i>Kantonzaken</i>								
Instroom	2,0%	0,4%	2,5%	5,0%	3,2%	2,3%	16,3%	2,5%
Transacties (geldsom +taakstraf)	4,2%	-0,1%	3,1%	5,5%	2,4%	1,9%	18,0%	2,8%
Dagvaardingen	0,2%	0,8%	2,0%	4,5%	3,7%	2,5%	14,3%	2,3%
<i>WAHV-zaken</i>								
Beroep op OvJ	3,8%	4,3%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%	29,3%	4,4%

* De instroom is excl. overdracht naar andere parketten, maar incl. overdracht naar andere organisaties

- De instroom bij het OM van rechtbankzaken zal zich ongeveer op het huidige niveau stabiliseren, aangezien het aantal verdachten in de toekomst nauwelijks zal toenemen. Het aantal transacties in rechtbankzaken zal naar verwachting in de periode 2006-2012 met een half procent stijgen, terwijl het aantal dagvaardingen met twee procent zal stijgen. (zie figuur 5.2).

Figuur 5.2 Instroom en afdoeningen OM in rechtbankzaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: OM-data, bewerking WODC

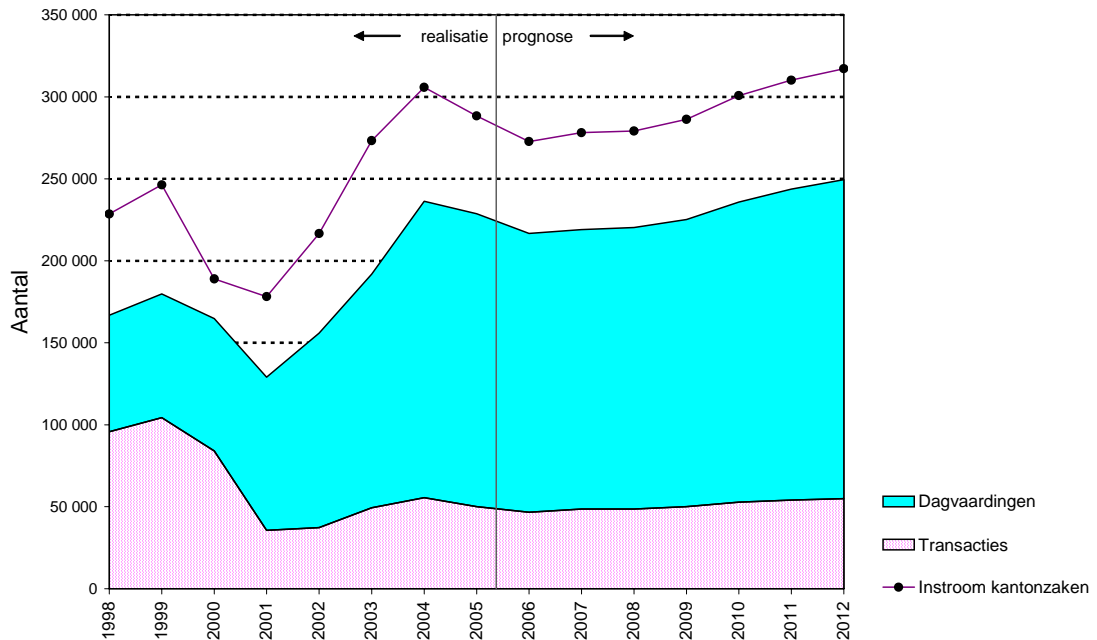
- De instroom bij het OM van kantonzaken zal gaan stijgen met ongeveer zestien procent in de periode 2006-2012. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de verwachte ontwikkelingen in het aantal transacties dat door de politie en andere instanties direct wordt aangeleverd bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Circa dertig procent van deze transacties wordt niet betaald en stroomt alsnog als kantonzaak bij het OM in. Daarnaast speelt de bevolking van 12- t/m 17-jarigen, het aantal eerste en tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren en het aantal

eenoudergezinnen een rol. De transacties en de dagvaardingen volgen hetzelfde patroon als de instroom (zie figuur 5.3).

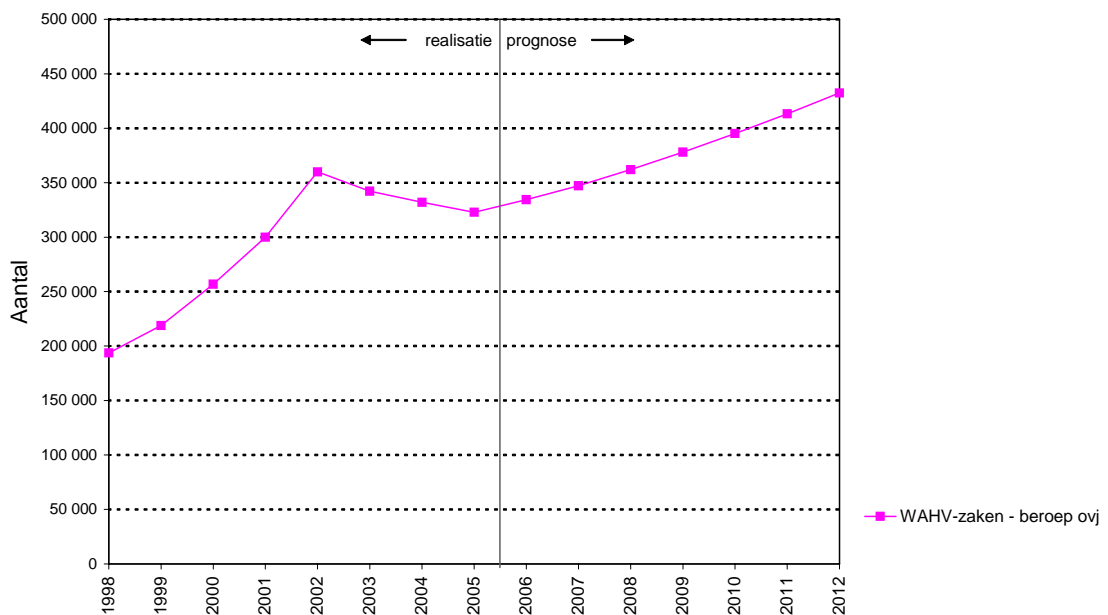
- Het aantal beroepen op de Officier van Justitie in WAHV-zaken zal naar verwachting in de periode 2006-2012 nog verder stijgen met 34 procent als gevolg van de stijging van de instroom van WAHV-zaken bij het CJIB.

Figuur 5.3 Instroom en afdoeningen OM in kantonzaken

Bron realisatiecijfers: OM-data, bewerking WODC

Figuur 5.4 Beroep op de OvJ in WAHV-zaken , 1998-2012

Bron realisatiecijfers: CJIB, bewerking WODC

5.2 Opmerkingen

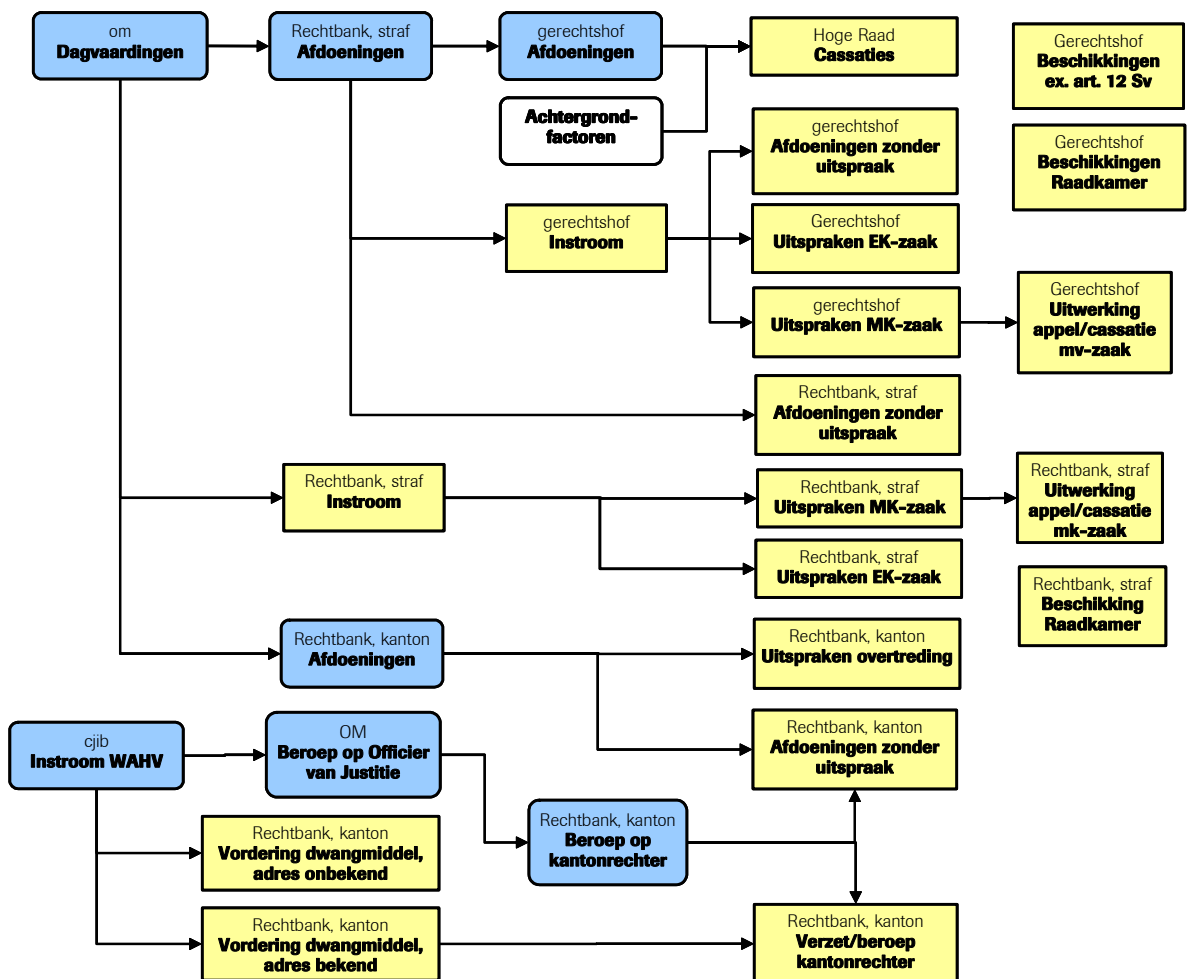
- Bij het schatten van het model voor de afdoeningen OM spelen de middelen voor OM een rol. De gegevens zijn ontleend aan de slotwet en gecorrigeerd voor huisvestingskosten. In tegenstelling tot de andere achtergrondfactoren spelen verwachte middelen (i.e. middelen OM volgens de begroting) geen rol in de ramingen. In plaats daarvan laat het model de middelen OM evenredig met de instroom toenemen. Dit is op advies van de begeleidingscommissie ingebouwd om te voorkomen dat de middelen van het OM een capaciteitsbeperkende factor zijn. Het primaire doel van het PMJ is namelijk het voorspellen van de capaciteitsbehoefte en niet de beschikbare capaciteit.
- Verondersteld is dat een deel van de instroom OM bestaat uit mensen die in de voorafgaande vijf jaar reeds veroordeeld zijn tot een taakstraf of gevangenisstraf. Terbeschikkinggestelden (TBS-ers) zijn i.v.m. de kleine aantallen en de lange detentieduur niet meegenomen.
- Bij de instroom OM van opiumwetdelicten is een correctie opgenomen voor de invoering van de honderd-procentcontroles.
- Uitgangspunten voor de ramingen zijn: honderd-procentcontrole blijft gehandhaafd t/m 2012. De drie-kilogrens is per 22 juli 2005 naar 1,5 kilo verlaagd. De 1,5 kilogrens is per 1 januari 2006 verlaagd naar nul kilo. Aangenomen wordt dat de nul-kilogrens tot en met 2012 blijft gehandhaafd.
- De instroom OM van rechtbankzaken en kantonzaken voor 2006 is aangepast aan de voorlopige instroom cijfers uit de Rookmelders rapportage van september 2006.

6 Rechtspraak

6.1 Strafrechtspraak

Een deel van de zaken die zijn ingestroomd bij het OM, wordt voor de rechter gebracht. Vervolgens zal de rechter een uitspraak doen. Er kunnen meerdere uitspraken in één zaak worden gedaan, bijvoorbeeld een schuldigverklaring en een ontnemingsmaatregel. Zowel de Officier van Justitie als de verdachte kan in hoger beroep gaan bij het gerechtshof of in cassatie bij de Hoge Raad. Figuur 6.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op het berechtingstraject.

Figuur 6.1 Strafrechtspraak in het PMJ

6.1.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 6.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de strafrechtspraak. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 6.1 Verwachte ontwikkeling in de strafrechtspraak, 2006-2012

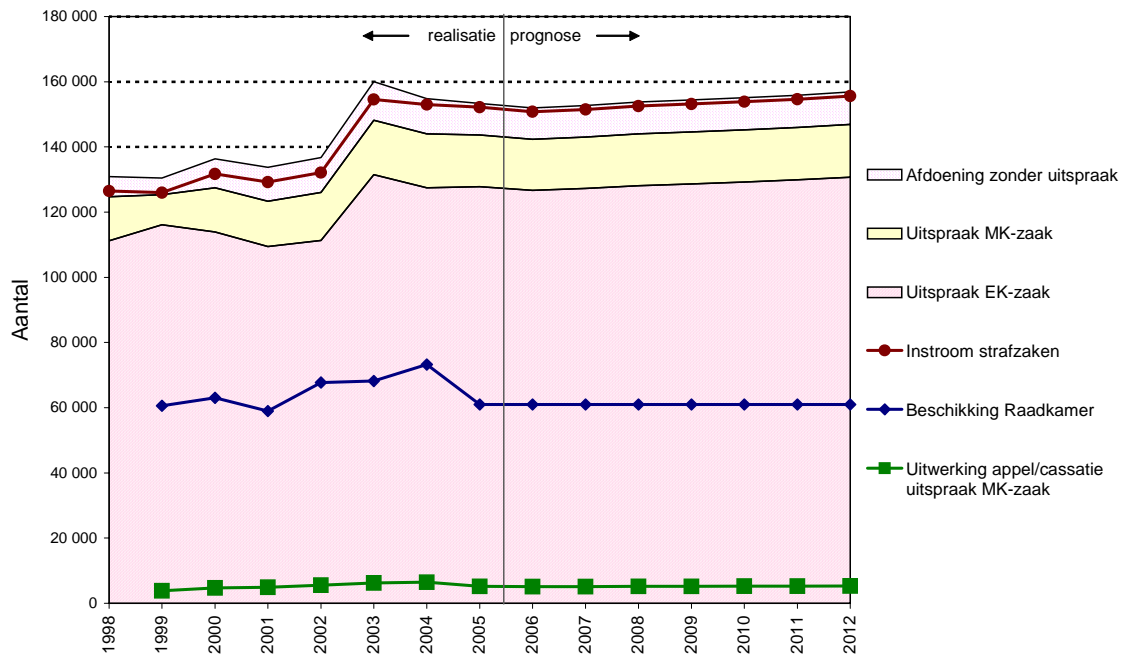
Procentuele verandering	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
	ten opzichte van voorafgaande jaar						totaal	gemiddeld
<i>Rechtbankzaken</i>								
Ingekomen strafzaken	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,6%	2,4%	0,4%
afdoening zonder uitspraak	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,6%	2,4%	0,4%
Uitspraak MK-zaak incl. ontnemingsvordering	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,6%	2,4%	0,4%
Uitspraak EK-zaak incl. ontnemingsvordering	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,6%	2,4%	0,4%
beschikking Raadkamer	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
uitwerking appel/cassatie uitspraak MK-zaak	0,4%	0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,6%	2,4%	0,4%
<i>Kantonzaken</i>								
Uitspraak overtreding	0,4%	0,7%	1,7%	4,4%	3,4%	1,8%	13,0%	2,1%
afdoening WAHV-zaak - vordering dwangmiddel, adres bekend	2,9%	3,2%	3,3%	3,4%	3,5%	3,5%	21,6%	3,3%
afdoening WAHV-zaak - vordering dwangmiddel, adres onbekend	3,8%	4,3%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%	29,3%	4,4%
afdoening WAHV-zaak - beroep/ verzet	2,8%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	24,7%	3,7%
afdoening zonder uitspraak	3,7%	4,2%	4,4%	4,5%	4,6%	4,5%	28,9%	4,3%
<i>Hofzaken</i>								
Ingekomen strafzaken	-2,2%	-0,1%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	-1,2%	-0,2%
Beschikking Raadkamer	5,5%	5,2%	5,0%	4,7%	4,5%	4,3%	33,2%	4,9%
beschikking art. 12 SV	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uitspraak MK-zaak incl. ontnemingsvordering	-2,2%	-0,1%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	-1,2%	-0,2%
Uitspraak EK-zaak incl. ontnemingsvordering	-2,2%	-0,1%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	-1,2%	-0,2%
uitwerking appel/cassatie uitspraak MK-zaak	-2,2%	-0,1%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	-1,2%	-0,2%
afdoening zonder uitspraak	-2,2%	-0,1%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	-1,2%	-0,2%
<i>Hoge Raad</i>								
aantal cassaties in strafzaken	0,1%	-1,1%	-0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	-0,8%	-0,1%

Rechtbank

- De instroom van strafzaken bij de rechtbank zal met circa twee procent toenemen in de periode 2006-2012 als gevolg van de verwachte stijging van het aantal dagvaardingen.
- Doordat de instroom bij de rechtbank stijgt, zal ook het aantal uitspraken in enkelvoudige-kamerzaken (EK-zaken) en meervoudige-kamerzaken (MK-zaken) en het aantal uitspraken zonder uitspraak stijgen met twee procent in de periode 2006-2012.
- De stijging van het aantal uitspraken in MK-zaken heeft tot gevolg dat er ook meer MK-zaken moeten worden uitgewerkt. Het aantal uitwerkingen van de MK-uitspraken groeit met twee procent in de periode 2006-2012.
- Het aantal beschikkingen van de raadkamer van de rechtbank blijft op hetzelfde niveau als 2005.

Figuur 6.2 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 6.2 Uitspraken in rechtbankzaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Kantonzaken

- Het aantal uitspraken in kantonzaken zal stijgen met dertien procent in de periode 2006-2012 als gevolg van de toenemende instroom van kantonzaken.
- Het aantal vorderingen van dwangmiddel in WAHV-zaken, eventueel beroep of verzet daartegen en het aantal afdoeningen zonder uitspraak in kantonzaken zal stijgen met percentages variërend van 22 procent tot 29 procent in de periode 2006-2012. Dit is het gevolg van de verwachte toename van de instroom van WAHV-zaken bij het CJIB.

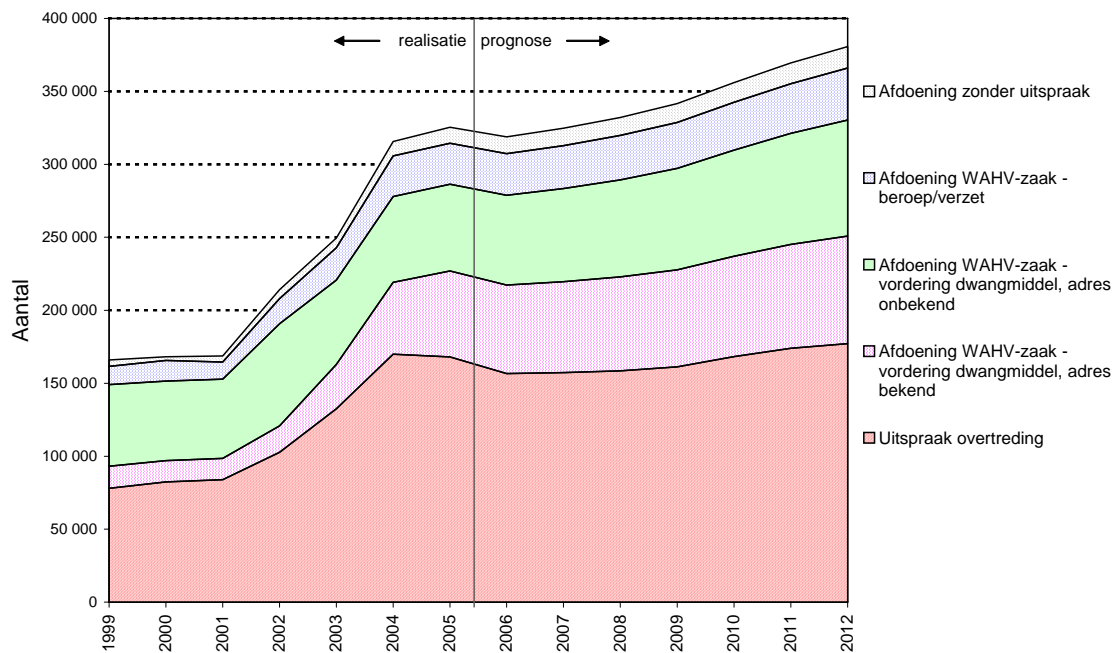
Figuur 6.3 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Gerechtshof

- De instroom van zaken bij het gerechtshof daalt in eerste instantie omdat in het verleden (2004 en 2005) het aantal afdoeningen door de rechtbank in eerste aanleg is gedaald. Daarna stijgt het weer licht. Over de hele periode 2006-2012 verandert de instroom nauwelijks.
- Het aantal beschikkingen van de raadkamer van het gerechtshof stijgt met 33 procent in de periode 2006-2012. Dit is het resultaat van een trend-extrapolatie.
- Het aantal beschikkingen art. 12 SV blijft op hetzelfde niveau als 2005 omdat er geen statistisch significante ontwikkeling kon worden vastgesteld.
- Het aantal uitspraken in MK-zaken, uitwerkingen ervan, EK-zaken en afdoeningen zonder uitspraak volgt de ontwikkeling in de instroom. Dus eerst nog een daling en daarna een lichte groei. Over de hele periode 2006-2012 is er sprake van een daling van één procent.

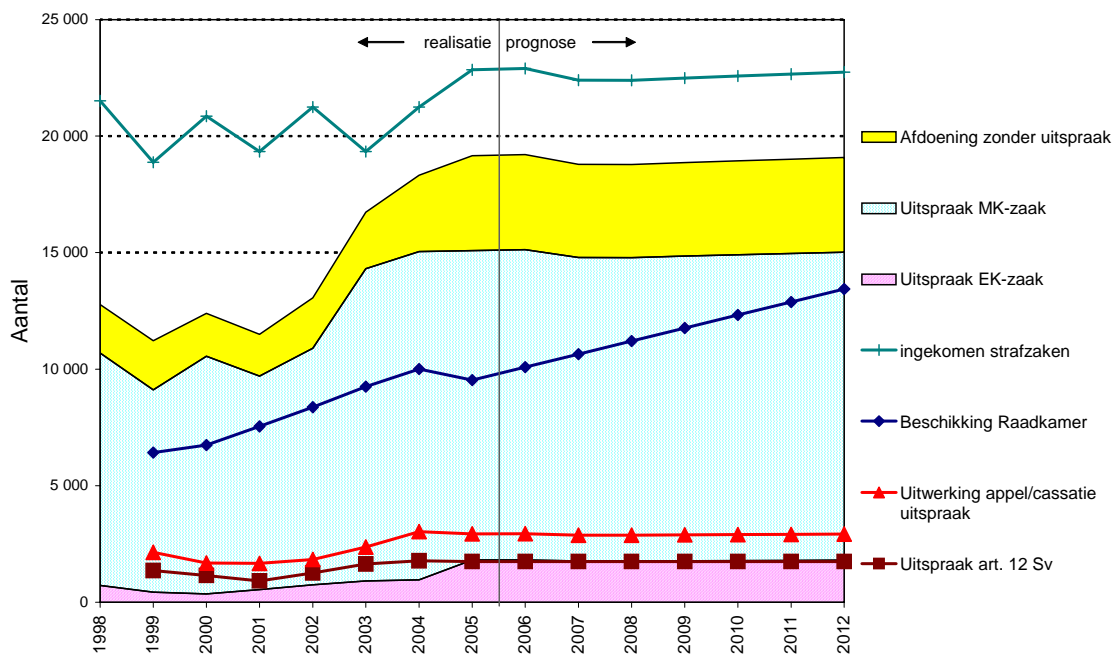
Figuur 6.4 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 6.3 Uitspraken in kantonzaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 6.4 Uitspraken in hofzaken, 1998-2012

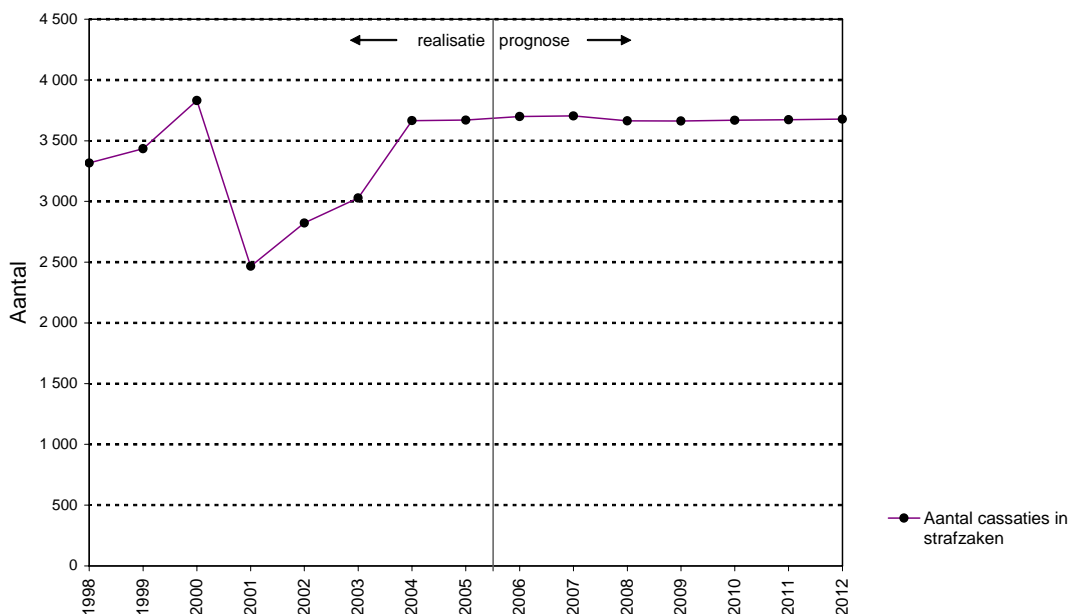

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Hoge Raad

- De instroom van het aantal cassaties in strafzaken bij de Hoge Raad zal in de periode 2006-2012 met één procent dalen omdat het aantal dagvaardingen in het verleden gedaald is (zie figuur 6.5).

Figuur 6.5 Instroom van cassatieverzoeken in strafzaken bij de Hoge Raad, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

6.1.2 Opmerkingen

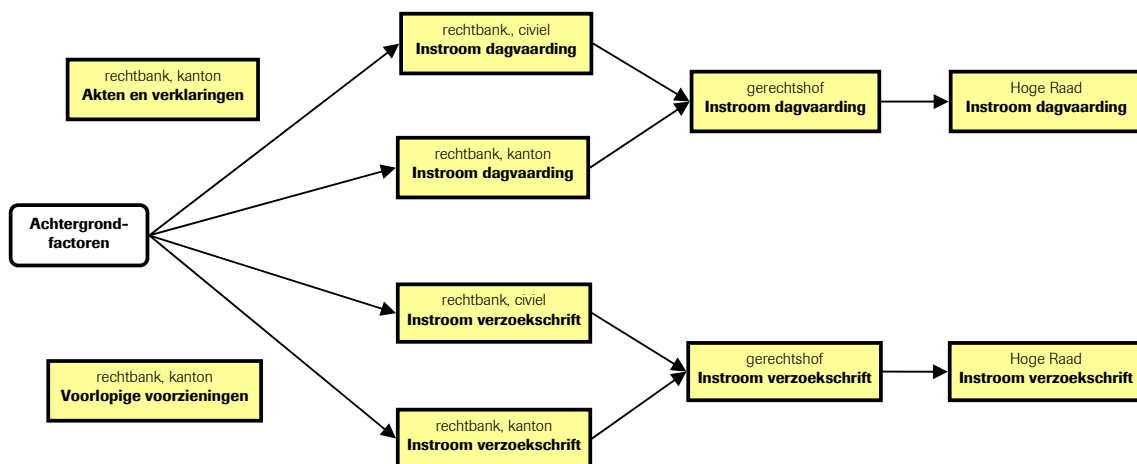
- Beschikking raadkamer, zowel in rechtbank- als in hofzaken, en beschikking art. 12 SV zijn trendextrapolaties.
- Bij het schatten van het model voor de afdoeningen door de zittende magistratuur (ZM) spelen de middelen voor de ZM een rol. De gegevens zijn ontleend aan de slotwet en gecorrigeerd voor huisvestingskosten. In de ramingen spelen ze echter geen rol meer omdat het model de middelen ZM evenredig met de instroom laat toenemen. Dit is op advies van de begeleidingscommissie ingebouwd om te voorkomen dat de middelen een capaciteitsbeperkende factor zullen vormen. Het primaire doel van het PMJ is namelijk het voorspellen van de capaciteitsbehoefte en niet de beschikbare capaciteit.
- In het model is bij de instroom van cassaties gecorrigeerd voor twee wetswijzigingen die kort na elkaar hebben plaatsgevonden. Ten eerste is op 1 februari 2001 de wetswijziging t.a.v. taakstraffen doorgevoerd, waardoor mensen ook bij verstek veroordeeld kunnen worden tot een taakstraf. Voor die tijd moesten verdachten die verstek lieten gaan bij de Hoge Raad alsnog verzoeken om omzetting van vrijheidstraf in taakstraf. Ten tweede is op 1 oktober 2000 een wet ingegaan waardoor de grenzen voor cassatie gewijzigd zijn en het verplicht werd om bij het indienen van het cassatieverzoek gelijktijdig een cassatiemiddel voor te stellen.

6.2 Civiele rechtspraak

Indien twee of meer private partijen (burgers, bedrijven, organisaties) een conflict hebben en zij er onderling niet uitkomen, kunnen zij een beroep doen op de civiele rechter. Binnen de gerechtelijke procedures is onderscheid te maken tussen bodemprocedures ingeleid door een dagvaarding, verzoekschriftprocedures en korte gedingen. Deze leiden tot uitkomsten met een verschillende juridische status: respectievelijk vonnis, beschikking en voorlopige voorziening.

Vooralsnog wordt in het PMJ alleen de instroom gemodelleerd en nog niet de uitstroom. Bij kantonzaken wordt onderscheid gemaakt naar de volgende zaakstypen: familiezaken, huurzaken, arbeidszaken en overige handelszaken. Bij rechtbankzaken worden de categorieën handel, kort geding, echtscheiding, overig familie, insolventie, bijstand, BOPZ en overig handel onderscheiden. Naast de dagvaardingen en de verzoekschriften worden ook ramingen gemaakt van voorlopige voorzieningen, akten en verklaringen, uitgesproken insolventies en presidentsrekestes. Figuur 6.6 geeft een overzicht.

Figuur 6.6 Civiele rechtspraak in het PMJ

6.2.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 6.2 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de civiele rechtspraak. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 6.2 Verwachte ontwikkelingen in de instroom in civiele rechtspraak, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal gemiddeld</i>	
<i>Rechtbank sector kanton</i>	-1,1%	4,6%	3,6%	3,9%	3,8%	5,3%	21,7%	3,3%
dagvaardingen, waarvan	0,4%	5,7%	4,7%	4,9%	4,9%	6,1%	29,7%	4,4%
- huur	5,6%	5,7%	5,7%	5,7%	5,7%	5,7%	39,5%	5,7%
- arbeid	-2,7%	-5,0%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	-6,6%	-1,1%
- overig handel	-1,3%	6,1%	4,4%	4,8%	4,7%	6,4%	27,7%	4,2%
verzoekschriften, waarvan	-4,5%	4,5%	3,2%	3,6%	3,3%	5,8%	16,6%	2,6%
- familie	-10,3%	-4,4%	-8,1%	-7,5%	-6,5%	-7,1%	-36,6%	-7,3%
- huur	-17,4%	2,0%	1,8%	1,6%	1,3%	6,6%	-5,9%	-1,0%
- arbeid	-1,1%	4,6%	3,6%	3,9%	3,8%	5,3%	21,7%	3,3%
- overig handel	-16,7%	2,4%	2,1%	1,9%	1,6%	6,9%	-3,5%	-0,6%
Voorlopige voorzieningen	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	0,0%	0,0%	-2,0%	-0,3%
akten en verklaringen	0,0%	0,0%	0,0%	0,-0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
<i>Rechtbank sector civiel</i>	1,3%	3,6%	2,9%	3,0%	2,8%	3,4%	18,3%	2,8%
dagvaardingen, waarvan	1,4%	2,8%	1,6%	1,4%	1,8%	2,5%	12,1%	1,9%
- handel	1,1%	3,9%	2,1%	1,9%	2,4%	3,4%	15,7%	2,5%
- kort geding	2,1%	-0,3%	-0,1%	0,0%	0,1%	-0,3%	1,5%	0,3%
verzoekschriften, waarvan	1,3%	3,7%	3,2%	3,3%	3,0%	3,7%	19,8%	3,1%
- echtscheiding	2,0%	1,7%	1,5%	1,3%	1,1%	1,0%	8,8%	1,4%
- BOPZ	4,3%	9,3%	7,6%	8,5%	8,4%	9,8%	58,1%	7,9%
- bijstand	-5,7%	-4,9%	-4,2%	-3,5%	-2,9%	-2,3%	-21,5%	-3,9%
- overig familie	3,3%	3,2%	3,1%	3,0%	2,9%	2,8%	19,9%	3,1%
- insolventies	-2,8%	4,5%	3,5%	3,6%	3,6%	5,4%	18,8%	2,9%
- overig handel	2,5%	3,3%	2,1%	2,8%	2,9%	3,1%	17,8%	2,8%
uitgesproken insolventies	-2,8%	4,5%	3,5%	3,6%	3,6%	5,4%	18,8%	2,9%
Presidentenrekenen	2,7%	2,6%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	10,6%	1,7%
<i>Gerechtshof</i>	-2,0%	3,2%	2,3%	2,6%	2,6%	4,0%	13,2%	2,1%
dagvaardingen	-3,5%	1,2%	0,2%	0,5%	0,4%	1,6%	0,3%	0,0%
verzoekschriften	-0,6%	5,2%	4,3%	4,6%	4,5%	6,0%	26,3%	4,0%
<i>Hoge Raad</i>	-4,9%	0,0%	-0,9%	-0,7%	-0,7%	0,5%	-6,5%	-1,1%
dagvaardingen	-5,0%	-0,4%	-1,4%	-1,1%	-1,1%	0,0%	-8,8%	-1,5%
verzoekschriften	-4,7%	0,9%	0,0%	0,3%	0,2%	1,7%	-1,8%	-0,3%

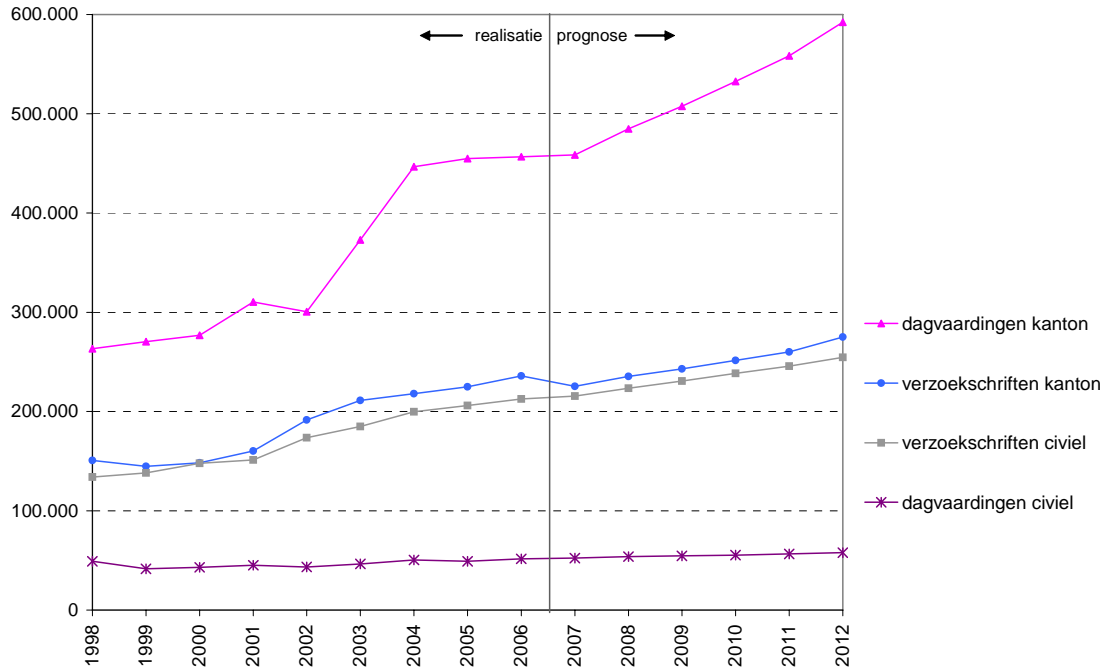
Rechtbank

- Het aantal zaken dat instroomt bij de *sector civiel* van de rechtbanken stijgt in de periode 2006-2012 met achttien procent. De verwachte groei is vooral gebaseerd op de economische ontwikkeling (aantal bijstandsuitkeringen) en een historisch sterke trendmatige ontwikkeling in de instroom. De overige verklarende factoren (het aantal werkloosheidsuitkeringen, het aantal advocaten, het aantal echtscheidende personen en de kosten van de sociale en commerciële advocatuur) matigen de groei enigszins.
- De groei is sterker bij zaken die instromen via een verzoekschrift (twintig procent) dan bij zaken die instromen via een dagvaarding (twaalf procent) (zie figuur 6.7).
- Het aantal dagvaardingen handel groeit fors. De instroom van korte gedingen laat een lichte stijging zien ten opzichte van 2006.
- Bij de verzoekschriften valt vooral de groei van BOPZ-zaken (58 procent) op. Bij de andere zaakstypen is een groei te zien variërend van negen tot

twintig procent, met uitzondering van de civiele bijstandszaken, waarvan de instroom in de periode 2006-2012 met ruim een vijfde afneemt.

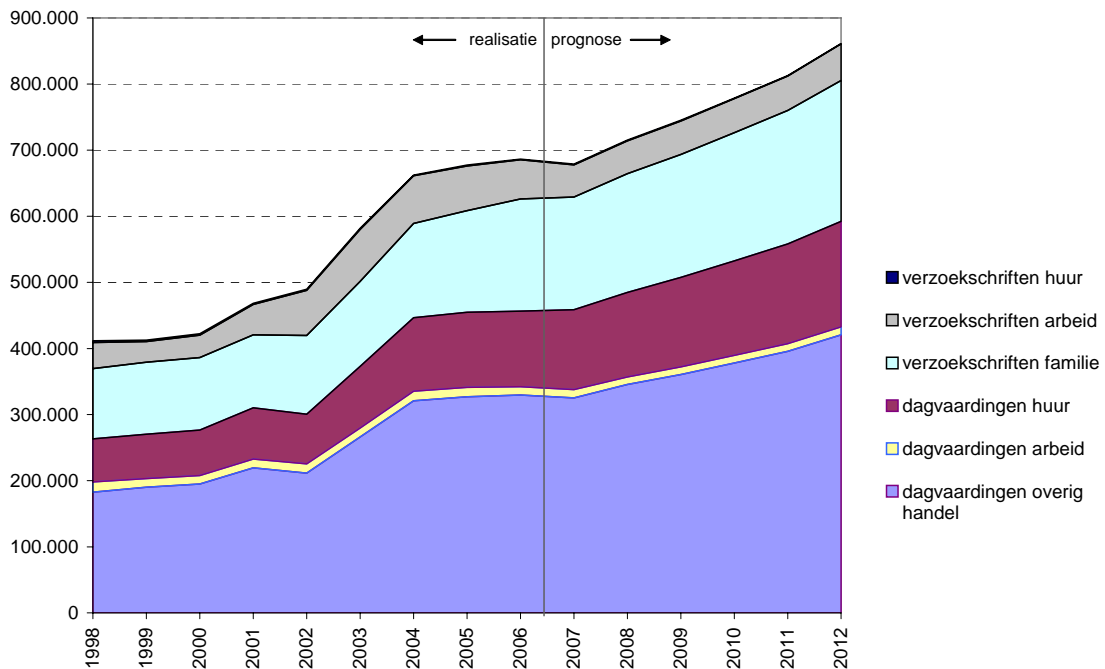
Figuur 6.8 toont de ontwikkeling van de instroom bij de sector civiel van de rechtbank per zaakstype, exclusief de uitgesproken insolventies en presidentsrekenen.

Figuur 6.7 Ontwikkeling instroom civiele zaken in eerste aanleg, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Figuur 6.8 Onderverdeling instroom rechtbank sector civiel per zaakstype, 1998-2012

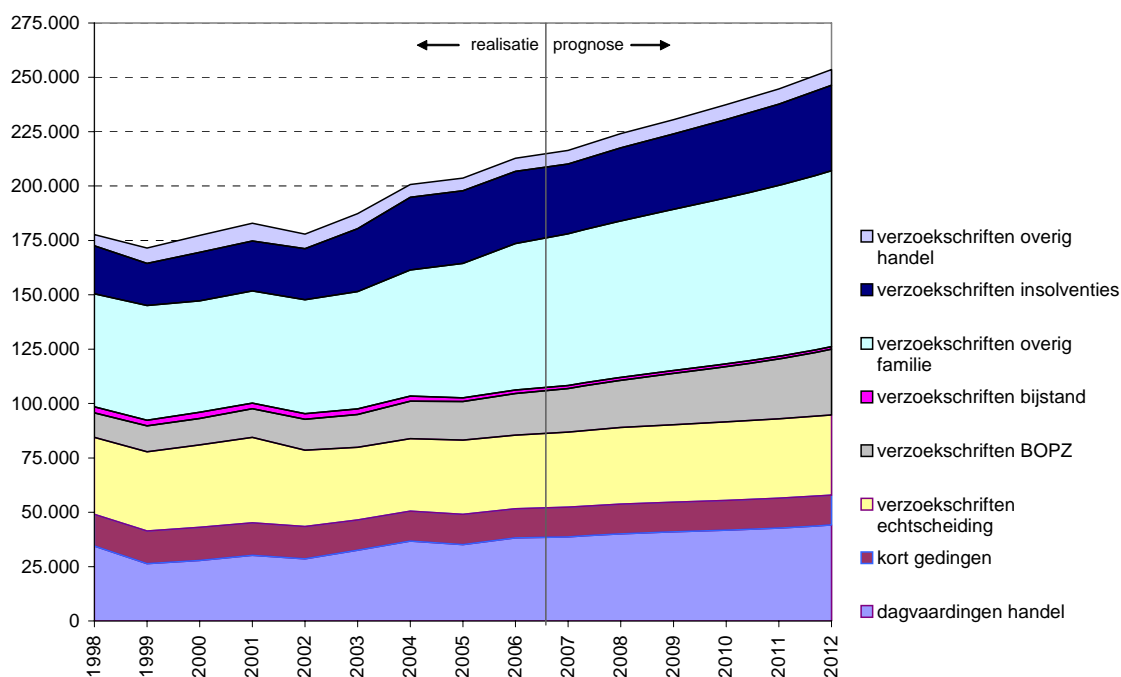
Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Kantonzaken

- Het aantal civiele zaken dat instroomt bij de *sector kanton* van de rechtbanken stijgt in de periode 2006-2012 met 22 procent. De groei is sterker bij zaken die instromen via een dagvaarding (dertig procent) dan bij zaken die instromen via een verzoekschrift (zeventien procent) (zie figuur 6.7). De groei van het aantal dagvaardingen in de periode 2006-2012 bij de sector kanton hangt vooral samen met de groei van de economie: de reële bruto toegevoegde waarde stijgt met elf procent, het aantal werkloosheidsuitkeringen halveert. Andere factoren die een rol spelen zijn het aantal particuliere huurwoningen en de te betalen eigen bijdrage in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand. De groei van het aantal verzoekschriften bij de sector kanton is eveneens toe te schrijven aan de sterkere economie. Verder spelen het aantal advocaten, de bevolkingsdichtheid, het aantal echtscheidende personen en het aantal sociale huurwoningen een rol in de ontwikkeling van de instroom.
- Het aantal dagvaardingen huur en overig handel groeit fors, terwijl het aantal dagvaardingen arbeid juist daalt. De betere economische situatie zorgt voor een dalende instroom van arbeidszaken.
- De verzoekschriften laten een wisselend beeld zien: de instroom van huuren arbeidszaken en overig handel daalt, terwijl het aantal familiezaken een forse trendmatige groei vertoont.
- Het aantal voorlopige voorzieningen zal licht dalen terwijl het aantal akten en verklaringen op het niveau van 2005 blijven.

Figuur 6.9 laat de ontwikkeling van de instroom bij de sector kanton van de rechtbank zien per zaakstype, exclusief de categorie 'verzoekschriften overig handel' en de voorlopige voorzieningen en akten en verklaringen.

Figuur 6.9 Onderverdeling instroom rechtbank sector kanton per zaakstype, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Gerechtshof

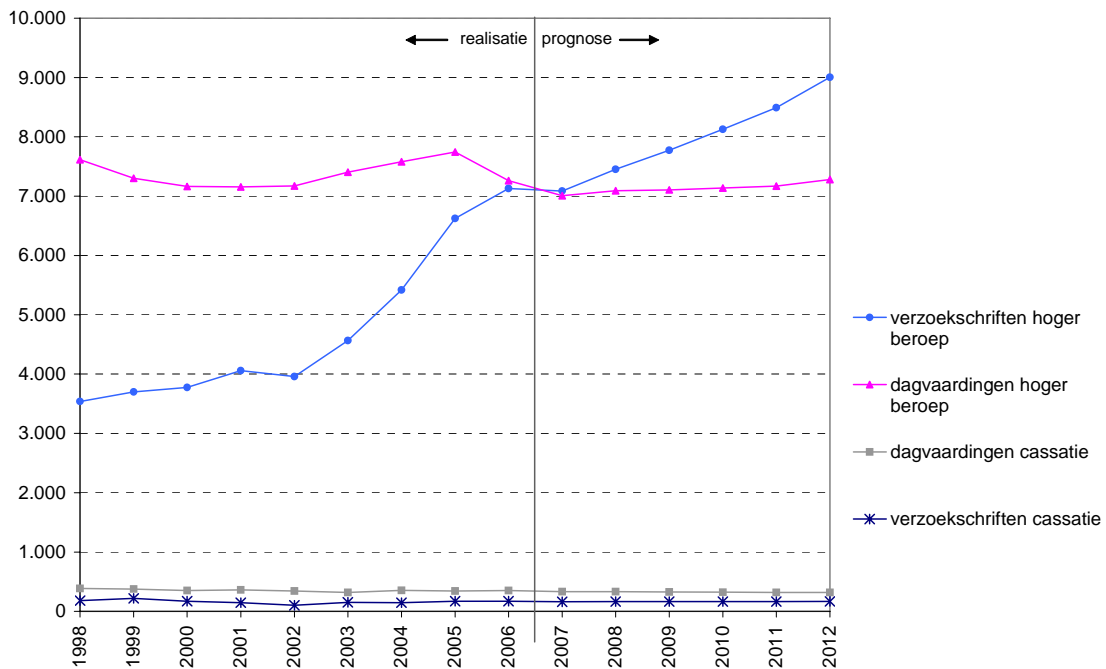
- De totale instroom van civiele zaken in hoger beroep zal in de periode 2006-2012 naar verwachting met dertien procent stijgen. De stijging is geheel voor rekening van de hoger beroepszaken ingeleid via een verzoekschrift. Het aantal dagvaardingen laat juist een daling zien.
- In 2006 is het aantal zaken dat bij de gerechtshoven instroomt via een verzoekschrift bijna gelijk aan het aantal zaken dat instroomt via een dagvaarding. Tot en met 2012 wordt een verdere stijging van de instroom van verzoekschriften verwacht als gevolg van een verwachte groei van de *appelratio*, ofwel de verhouding tussen de uitstroom in eerste aanleg en de instroom in hoger beroep. Bij de dagvaardingen daalt de *appelratio*, waardoor in 2012 de instroom van dagvaardingen bij de hoven naar verwachting op niveau van 2006 zal liggen.

Hoge Raad

- De totale instroom van civiele zaken in cassatie zal in de periode 2006-2012 naar verwachting met zeven procent dalen. Deze daling vindt zowel plaats bij dagvaardingen (negen procent) als verzoekschriften (twee procent). Deze daling wordt veroorzaakt door de verwachte daling in de *appelratio*'s.

Figuur 6.10 geeft de instroom van civiele zaken in hoger beroep en cassatie weer.

Figuur 6.10 Ontwikkeling instroom civiele zaken in hoger beroep en cassatie, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

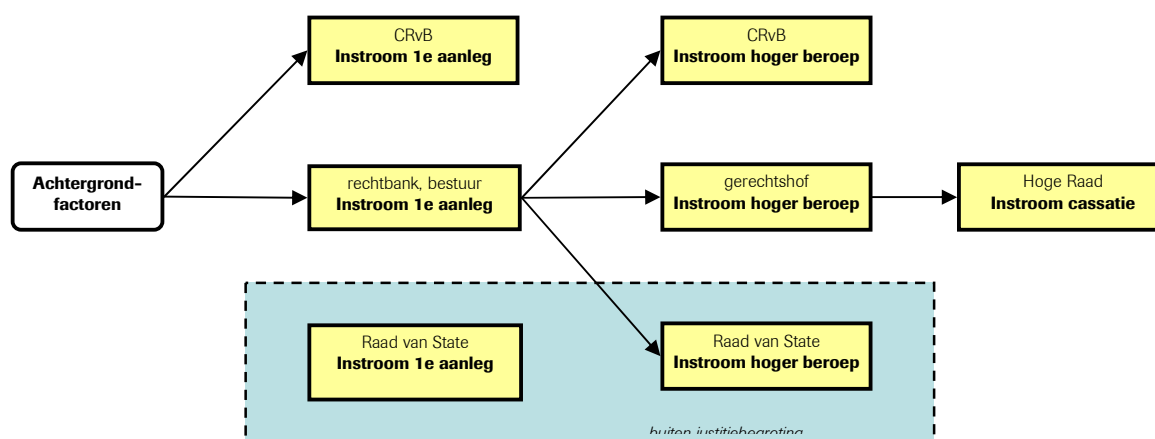
6.2.2 Opmerking

- Voor de instroom van civiele rechtbankzaken in de categorieën ‘bijstand’ en ‘overig familie’ wordt trendextrapolatie gehanteerd.
- De ramingen van de verzoekschriftencategorieën ‘uitgesproken insolventies’ wordt geraamd door de groei van de insolventieverzoeken te hanteren.
- De ramingen van de verzoekschriftencategorieën ‘presidentenrekestes’ wordt tot en met 2010 geraamd met behulp van trendextrapolatie. Daarna wordt de groei op nul gesteld.
- Voor de ramingen voor de categorie ‘verzoekschriften overig handel’ wordt een gewogen groeipercentage van de verzoekschriften huur en arbeid gehanteerd.
- De voorlopige voorzieningen worden tot en met 2010 geraamd met behulp van trendextrapolatie, waarna de groei op nul wordt gesteld.
- Bij de akten en verklaringen wordt voor de hele periode 2006-2012 uitgegaan van een constant niveau.
- Realisatiecijfers 2006 (met uitzondering van de Hoge Raad) zijn geconstrueerd op basis van gegevens over de eerste acht maanden van dat jaar.
- Realisatiecijfers 2006 Hoge Raad zijn geconstrueerd op basis van gegevens over de eerste tien maanden van dat jaar.

6.3 Bestuursrechtspraak

Indien een (rechts)persoon een conflict heeft met een bestuursorgaan over een door het bestuursorgaan genomen besluit, kan bezwaar worden gemaakt bij dat orgaan. Tegen een besluit op bezwaar kan vervolgens beroep worden ingesteld. Wanneer, via deze beroepsprocedure, een onafhankelijke rechter om zijn oordeel wordt gevraagd over de rechtmatigheid van besluiten, spreken we van bestuursrechtspraak. In het PMJ wordt de instroom bij de bestuursrechter gemodelleerd. De organisatie van de bestuursrechtspraak wijkt iets af van de rechtspraak in het kader van het strafrecht en civiel recht: niet alle zaken stromen in eerste aanleg in bij de rechtbank, en niet voor alle zaakstypen is hoger beroep mogelijk. Figuur 6.11 geeft een schematische weergave van de bestuursrechtspraak in het PMJ. In het model wordt onderscheid gemaakt tussen ambtenarenzaken, sociale verzekeringszaken, bijstandzaken, ex-AROB-zaken, voorlopige voorzieningen, belastingzaken, pensioenzaken, en bijstandszaken. De zaken die worden behandeld door de afdeling rechtspraak van de Raad van State vallen buiten de begroting van het Ministerie van Justitie. De zaken die worden behandeld door het College van Beroep in het bedrijfsleven worden wel door justitie gefinancierd, maar zijn (nog) geen onderdeel van het PMJ.

Figuur 6.11 Bestuursrechtspraak in het PMJ*

* Per 1 januari 2005 is de belastingrechtspraak grondig herzien. Dit schema geeft de gang van zaken vanaf 2005 weer.

6.3.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 6.3 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de bestuursrechtspraak. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 6.3 Verwachte ontwikkeling in instroom in bestuursrechtspraak, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzicht van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal gemiddeld</i>	
<i>Rechtbank</i>	1,2%	1,9%	4,0%	4,2%	4,2%	4,5%	21,8%	3,3%
- ambtenaren	-10,4%	0,3%	-4,8%	-2,2%	-3,4%	0,6%	-18,8%	-3,4%
- sociale verzekeringen	5,4%	5,5%	5,6%	5,6%	5,7%	5,7%	38,6%	5,6%
- bijstand	-11,2%	-11,9%	4,6%	5,0%	5,4%	5,9%	-4,1%	-0,7%
- ex-AROB	4,1%	4,0%	3,8%	3,7%	3,6%	3,5%	25,0%	3,8%
- voorlopige voorzieningen	3,3%	3,2%	3,1%	3,0%	2,9%	2,8%	19,8%	3,1%
<i>Rechtbank/gerechtshof</i>								
- belasting, 1e aanleg	-21,2%	13,3%	53,0%	-25,4%	-22,0%	13,5%	-9,7%	-1,7%
<i>Gerechtshof</i>								
- belasting, hoger beroep	42,0%	-6,0%	34,4%	5,6%	-23,9%	-6,4%	35,9%	5,1%
<i>Centrale Raad van Beroep</i>								
- pensioen	-3,7%	-1,0%	0,3%	1,0%	1,1%	1,9%	-0,7%	-0,1%
- ambtenaren	-24,1%	-18,2%	-18,2%	-18,3%	-18,3%	-17,1%	-71,9%	-19,1%
- sociale verzekeringen	-3,7%	7,8%	2,3%	5,1%	3,9%	8,1%	25,5%	3,9%
- bijstand	0,6%	0,7%	0,7%	0,8%	0,9%	0,9%	4,7%	0,8%
- bijstand	-15,9%	-16,5%	-0,9%	-0,5%	1,3%	-0,9%	-30,5%	-5,9%

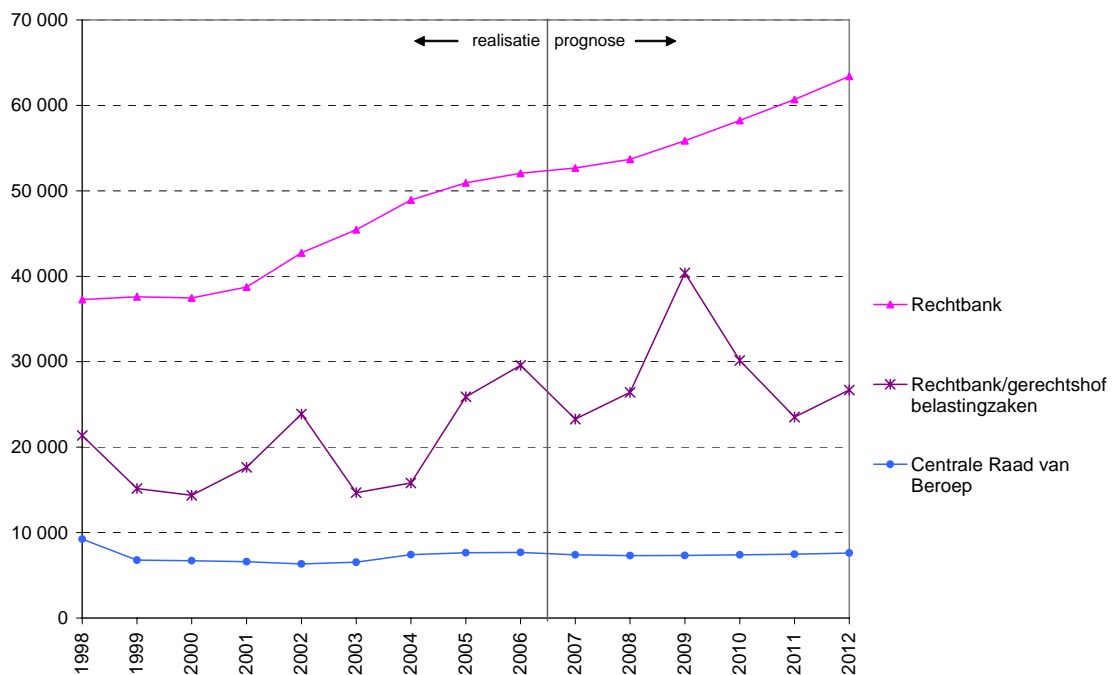
Rechtbank

- De totale instroom van bestuurszaken (exclusief belastingzaken) bij de rechtbanken zal in de periode 2006-2012 naar verwachting met 22 procent stijgen. De groei is het kleinst in de eerste jaren na 2006 en wordt vanaf 2009 sterker (zie figuur 6.12).

- Binnen deze groep zaken is de stijging het sterkst bij de twee grootste groepen: de sociale verzekerings- en ex-AROB-zaken. Trendmatige ontwikkelingen spelen bij deze zaken en bij voorlopige voorzieningen een belangrijke rol.
- De afnemende werkloosheid in de eerste jaren brengt een daling van het aantal ambtenarenzaken, sociale verzekeringszaken en bijstandszaken (tussen 2006 en 2008) met zich mee.

Figuur 6.13 geeft de ontwikkeling weer van de instroom van rechtbankzaken (exclusief belastingzaken) per zaakstype.

Figuur 6.12 Ontwikkeling instroom bestuurszaken, 1998-2012

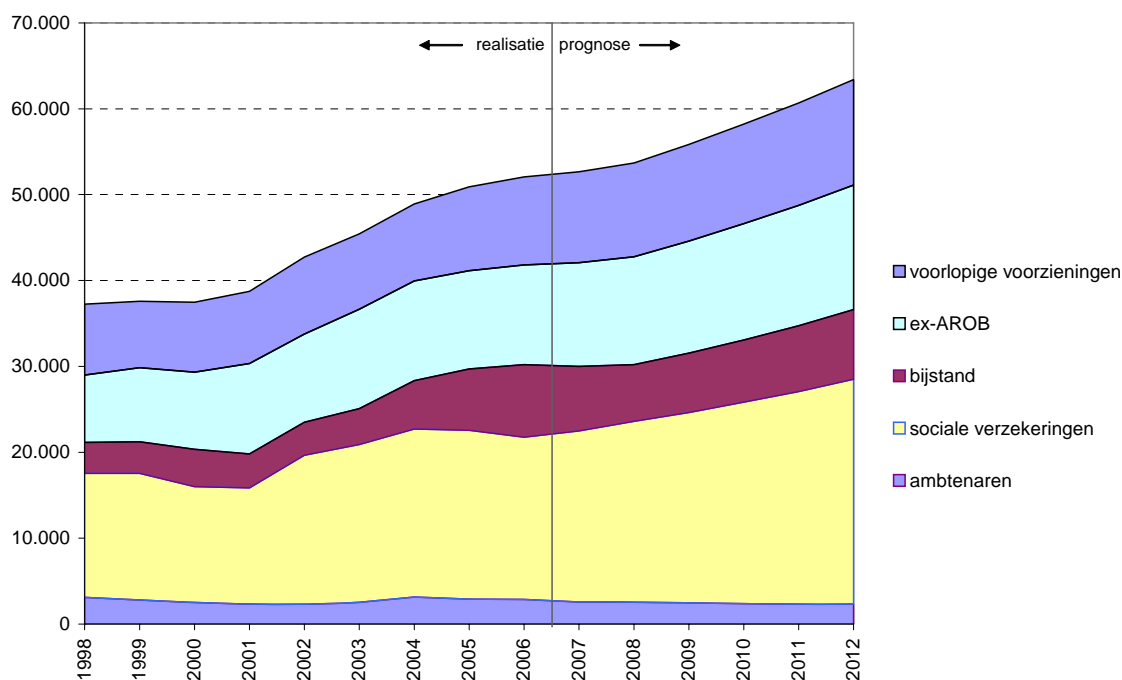

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Rechtbank/gerechtshof

- De instroom van belastingzaken in eerste aanleg bij rechtbanken en gerechtshoven zal in de periode 2006-2012 naar verwachting met tien procent dalen. Daarbij treedt echter een groeipiek op in 2009 (zie figuur 6.12).
- Bij de belastingzaken speelt de vierjaarlijkse piek in de zaken als gevolg van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) nog een belangrijke rol in het prognosemodel. Deze is opgetreden in 2005/2006 en zal zich bij ongewijzigd beleid in 2009/2010 weer voordoen. Daarnaast speelt enige verhoging van de belastingdruk in het begin van de periode een rol, waardoor los van de WOZ-pieken het aantal zaken licht stijgt.

Figuur 6.13 Onderverdeling instroom rechtbank sector bestuur per zaakstype, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

Gerechtshof

- De instroom van belastingzaken in hoger beroep bij de gerechtshoven zal naar verwachting met 36% toenemen.

Centrale Raad van Beroep

- De instroom van bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) ligt in 2012 naar verwachting op ongeveer hetzelfde niveau als in 2005. Tussen 2006 en 2008 wordt een daling voorzien waarna de instroom weer zal gaan stijgen (zie figuur 6.12). Het aantal beroepszaken bij de CRvB hangt enerzijds samen met de instroom van zaken in eerste aanleg en anderzijds met de appelratio. De appelratio's laten enige trendmatige daling zien, behalve bij de ambtenarenzaken. In combinatie met de ontwikkelingen in eerste aanleg leidt dit in de eerste jaren tot een daling van de instroom. Daarna is het effect van de stijging in de eerste lijn iets sterker dan dat van de dalende appelratio's en is weer van enige stijging sprake.
- Binnen de groep van bestuurszaken bij de CRvB laten de relatief kleine groepen pensioenzaken en bijstandzaken een daling zien, terwijl de sociale verzekeringszaken en ambtenarenzaken een stijging vertonen. De daling van de instroom van (eerste aanleg) pensioenzaken bij de CRvB heeft een sterke trendmatige component.

Figuur 6.14 laat de ontwikkeling van de instroom van zaken bij de Centrale Raad van Beroep zien per zaakstype.

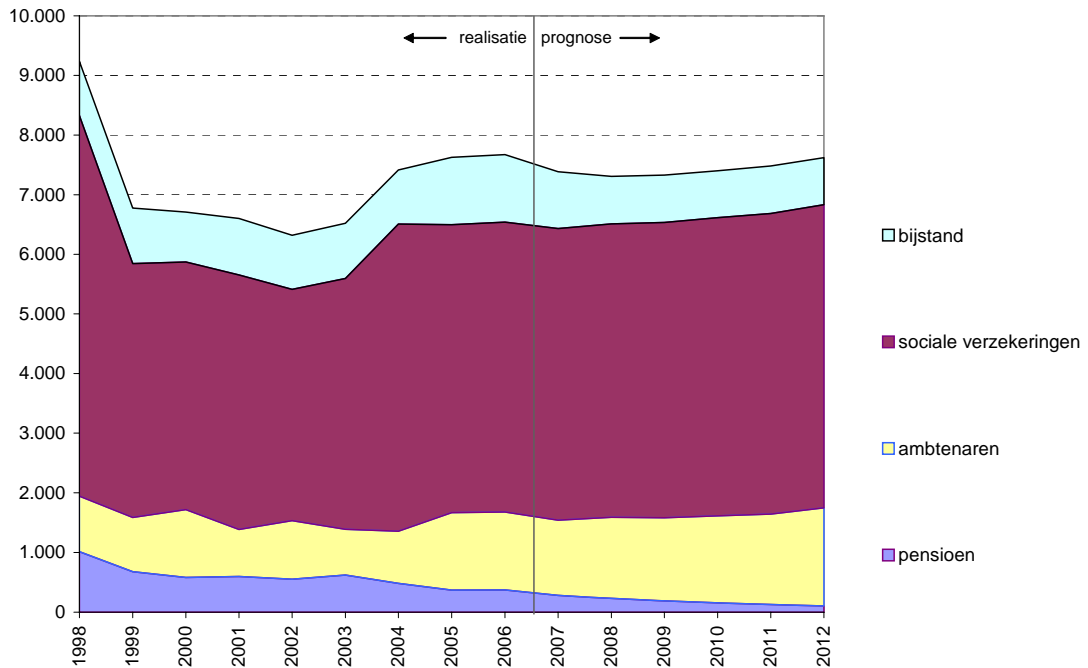

6.3.2 Opmerkingen

- Vreemdelingenzaken zijn niet in PMJ opgenomen. De Stafdirectie Coördinatie Vreemdelingenketen maakt hiervoor ramingen met behulp van de zogenaamde Basisrekenmodellen.
- De instroom van zaken bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven is nog niet opgenomen in het PMJ.
- Voor belastingzaken in cassatie is vanwege een gebrek aan cijfers nog geen raming te construeren.
- Voor de raming van de instroom van belastingzaken in hoger beroep bij de gerechtshoven hanteert de Raad voor de rechtspraak vanwege de stelselherziening rond de belastingzaken in 2005 een appelratio van ongeveer negen procent.

Realisatiecijfers 2006 zijn geconstrueerd op basis van gegevens over de eerste acht maanden van dat jaar.

Figuur 6.14 Onderverdeling instroom Centrale Raad van Beroep per zaakstype, 1998-2012

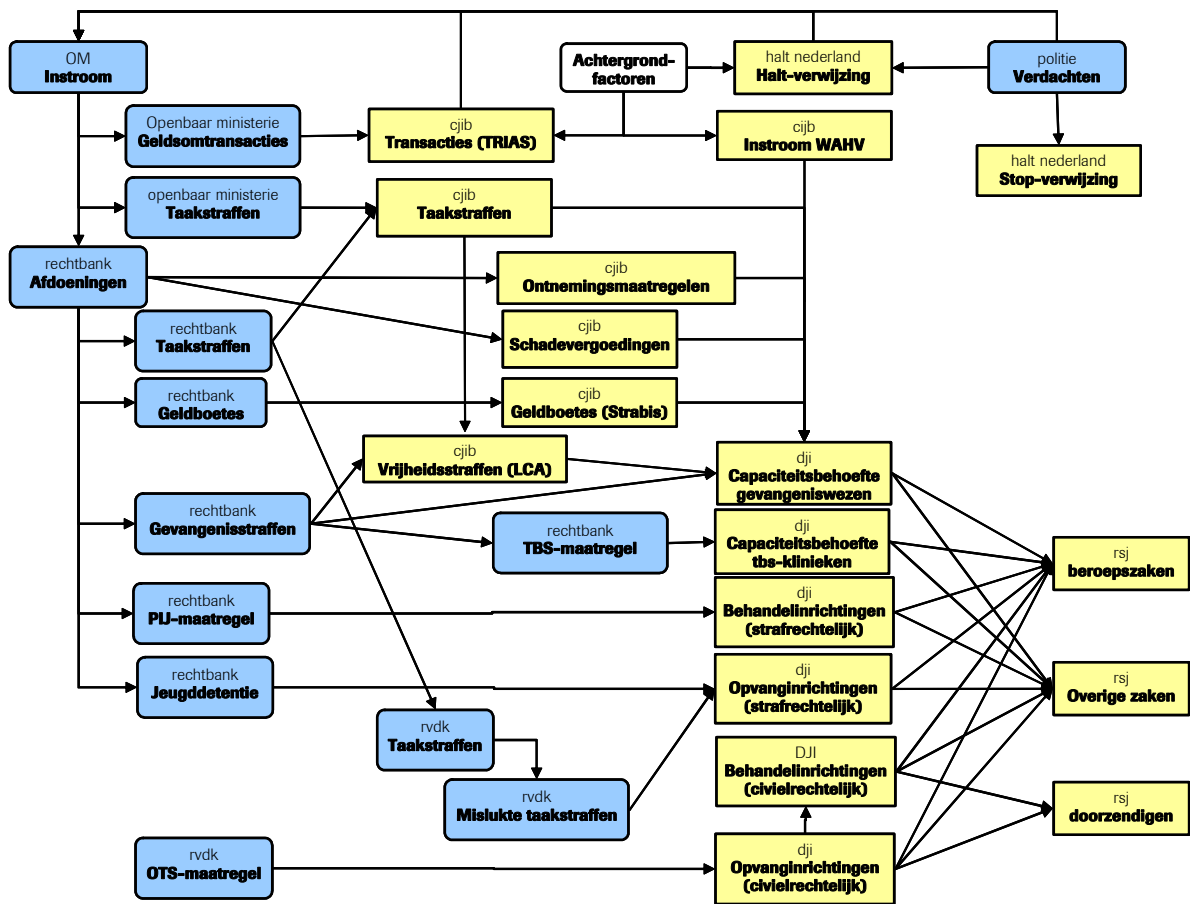
Bron realisatiecijfers: Rvdr, bewerking WODC

7 Tenuitvoerlegging

Nadat het Openbaar Ministerie een transactie heeft aangeboden of de rechter een straf of maatregel heeft opgelegd, wordt deze sancties door diverse instanties ten uitvoer gelegd. De vier belangrijkste sancties voor volwassenen zijn (on)voorwaardelijke vrijheidsstraf, taakstraf, boete en terbeschikkingstelling (tbs). De vier belangrijkste sancties voor minderjarigen zijn (on)voorwaardelijke jeugddetentie, taakstraf, boete en plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ). Daarnaast kan de rechter andere maatregelen opleggen, zoals bijvoorbeeld een ontnemingsmaatregel, een ontzegging van de rijbevoegdheid of een schadevergoedingsmaatregel. Deze sancties kunnen in combinatie met elkaar voorkomen. Minderjarige verdachten van een licht misdrijf die niet eerder met politie en justitie in aanraking zijn geweest kunnen door de politie worden doorverwezen naar een Halt-bureau. Verkeersboetes in het kader van de WAHV worden direct naar het CJIB doorgestuurd zonder tussenkomst van de Officier van Justitie of een rechter. De tenuitvoerlegging van korte vrijheidsstraffen en vervangende hechtenissen worden gecoördineerd door het Landelijke Coördinatiepunt Arrestatiebevelen (LCA). Indien gevangenen klachten hebben over hun verblijf in de cel, dan kunnen zij terecht bij Raad voor Strafrechtspleging en Jeugdbescherming (RSJ). Figuur 7.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op de tenuitvoerlegging. De feitelijke tenuitvoerlegging van taakstraffen gebeurt door de reclassering en komt in het desbetreffende hoofdstuk aan bod.

Figuur 7.1 Tenuitvoerlegging in het PMJ

7.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 7.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de tenuitvoerlegging. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

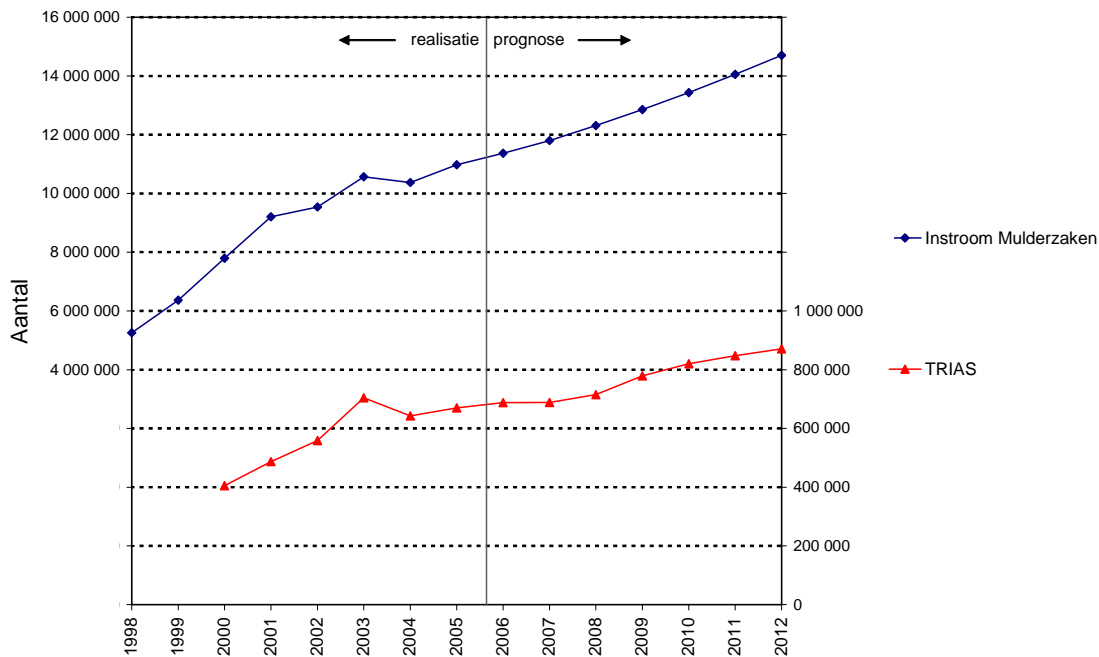
Tabel 7.1 Verwachte ontwikkeling in de tenuitvoerlegging, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal gemiddeld</i>	
<i>Halt</i>								
Halt	2,5%	1,6%	1,5%	1,9%	2,2%	2,4%	12,8%	2,0%
Stop	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	3,0%	0,5%
<i>CJIB</i>								
Instroom WAHV-zaken	3,8%	4,3%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%	29,3%	4,4%
Instroom LCA	-0,2%	0,7%	1,6%	2,1%	1,9%	1,6%	7,9%	1,3%
Instroom ontnemingsmaatregelen	-2,3%	-0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	-2,0%	-0,3%
Instroom schadevergoedingsmaatregelen	-2,3%	-0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	-2,0%	-0,3%
Instroom geldboetevonnissen	-1,6%	-0,1%	0,7%	2,8%	2,1%	0,9%	4,9%	0,8%
Instroom transacties	0,1%	3,9%	8,9%	5,3%	3,3%	2,7%	26,6%	4,0%
Instroom taakstraffen	2,2%	3,9%	4,1%	3,8%	3,6%	3,6%	23,1%	3,5%
<i>DJI, volwassenen</i>								
Capaciteitsbehoefte GW, preventief, excl. cap. marge	1,3%	1,7%	1,3%	1,1%	1,0%	0,8%	7,5%	1,2%
Capaciteitsbehoefte GW, ≤4 maanden, excl. cap. marge	-2,0%	0,1%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,1%	0,0%
Capaciteitsbehoefte GW, >4 maanden, ≤1 jaar, excl. cap. marge	-3,9%	-0,2%	0,6%	0,4%	0,3%	0,4%	-2,5%	-0,4%
Capaciteitsbehoefte GW, >1 jaar, ≤2 jaar, excl. cap. marge	-6,5%	-1,1%	0,5%	0,6%	0,4%	0,4%	-5,8%	-1,0%
Capaciteitsbehoefte GW, >2 jaar, ≤4 jaar, excl. cap. marge	-16,3%	-5,6%	-0,3%	0,6%	0,6%	0,4%	-20,0%	-3,7%
Capaciteitsbehoefte GW, >4 jaar, excl. cap. marge	-2,4%	-11,7%	-14,3%	-6,5%	-1,7%	0,5%	-31,8%	-6,2%
Capaciteitsbehoefte GW, overig, excl. cap. marge	3,0%	0,9%	2,7%	3,3%	3,2%	3,2%	17,3%	2,7%
Totale capaciteitsbehoefte GW incl. cap. marge (excl. vreemdelingenbewaring)	-2,8%	-1,5%	-0,3%	1,0%	1,3%	1,5%	-1,0%	-0,2%
TBS-opleggingen	-2,1%	0,2%	0,8%	0,6%	0,4%	0,3%	0,2%	0,0%
Capaciteitsbehoefte tbs-klinieken	4,7%	3,8%	3,3%	2,9%	0,3%	0,1%	16,1%	2,5%
<i>DJI, jeugd</i>								
Capaciteitsbehoefte opvanginrichtingen civiel, incl. cap. marge	2,0%	3,7%	4,3%	5,0%	5,7%	6,7%	30,7%	4,6%
Capaciteitsbehoefte behandelinrichtingen civiel, incl. cap. marge	0,4%	0,8%	0,9%	1,0%	1,2%	1,3%	5,7%	0,9%
Capaciteitsbehoefte opvanginrichtingen straf, incl. cap. marge (excl. AMV)	0,7%	1,0%	1,1%	1,4%	1,8%	2,2%	8,6%	1,4%
Capaciteitsbehoefte behandelinrichtingen straf, incl. cap. marge	7,7%	7,1%	4,4%	3,3%	2,8%	2,8%	31,5%	4,7%
<i>RSJ</i>								
instroom beroepszaken	0,1%	0,4%	0,6%	0,9%	1,0%	1,2%	4,3%	0,7%
uitstroom beroepszaken	0,0%	0,3%	0,5%	0,8%	1,0%	1,2%	3,9%	0,6%
instroom doorzendingen	-2,7%	-0,9%	0,6%	2,2%	2,7%	3,0%	4,9%	0,8%
uitstroom doorzendingen	-2,7%	-0,9%	0,6%	2,3%	2,8%	3,1%	5,0%	0,8%
instroom overige zaken	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
uitstroom overige zaken	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Algemeen

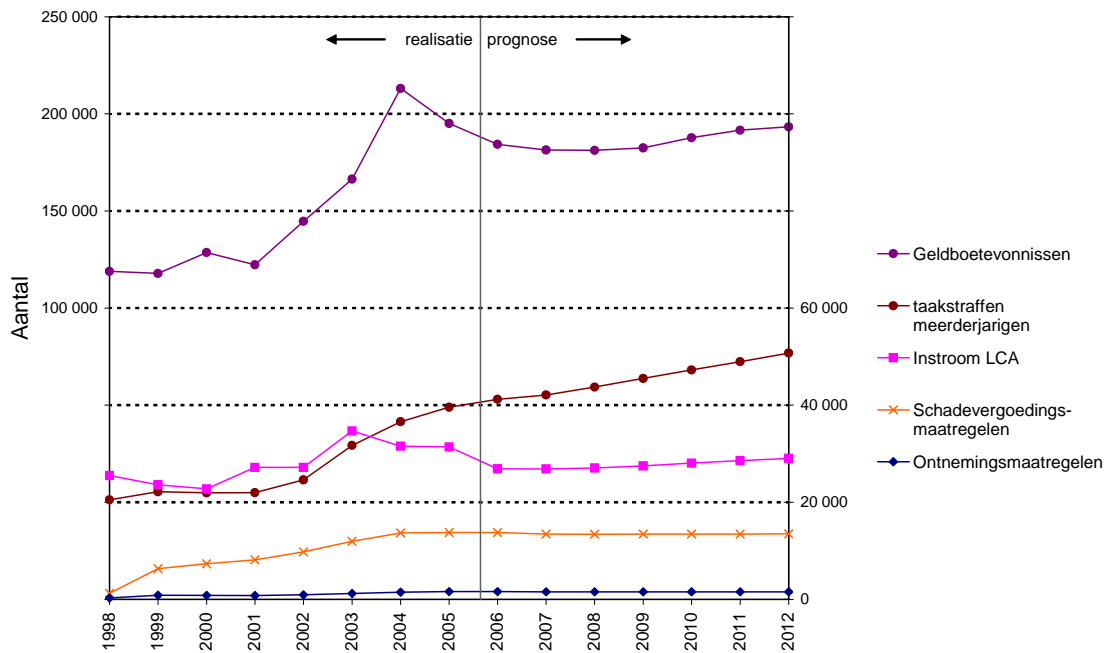
- De instroom van WAHV-zaken zal naar verwachting in de periode 2006-2012 nog verder stijgen met 29 procent (zie figuur 7.2). De instroom van WAHV-zaken is gerelateerd aan de bevolking en het alcoholgebruik.
- Het aantal geldboetevonnissen zal ook verder stijgen. Over de hele periode 2006-2012 wordt een stijging van vijf procent verwacht (zie figuur 7.3). Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachte stijging van het aantal kantonzaken.
- De instroom van vrijheidsstraffen (incl. mislukte taakstraffen) bij het Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen (LCA) zal in de periode 2006-2012 toenemen met acht procent als gevolg van de verwacht toename van het aantal zeer korte vrijheidsstraffen (minder dan 1 maand) en mislukte taakstraffen (zie figuur 7.3).
- Het aantal ontnemingsmaatregelen en schadevergoedingsmaatregelen zullen beide licht dalen met twee procent in de periode 2006-2012 door de daling van het aantal schuldigverklaringen door de rechter (zie figuur 7.3).
- Het aantal beroepszaken en doorzendingen bij de RSJ zal met vier tot vijf procent stijgen in de periode 2006-2012 (zie figuur 7.4). Weliswaar zal het aantal gedetineerden in het gevangeniswezen dalen, maar dat wordt gecompenseerd door de stijging in de jeugdinrichtingen en de tbs-klinieken.

Figuur 7.2 WAHV-zaken en (politie)transacties, 1998-2012

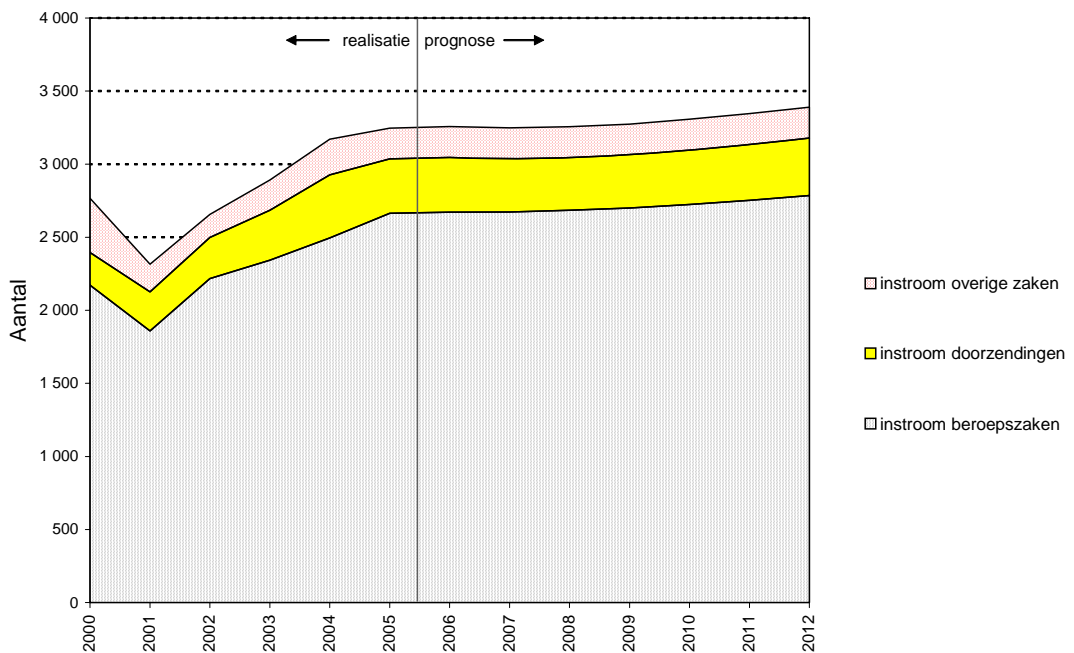
Bron realisatiecijfers: CJIB, bewerking WODC

Figuur 7.3 Overige CJIB producten, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: CJIB, bewerking WODC

Figuur 7.4 Instroom RSJ, 2000-2012

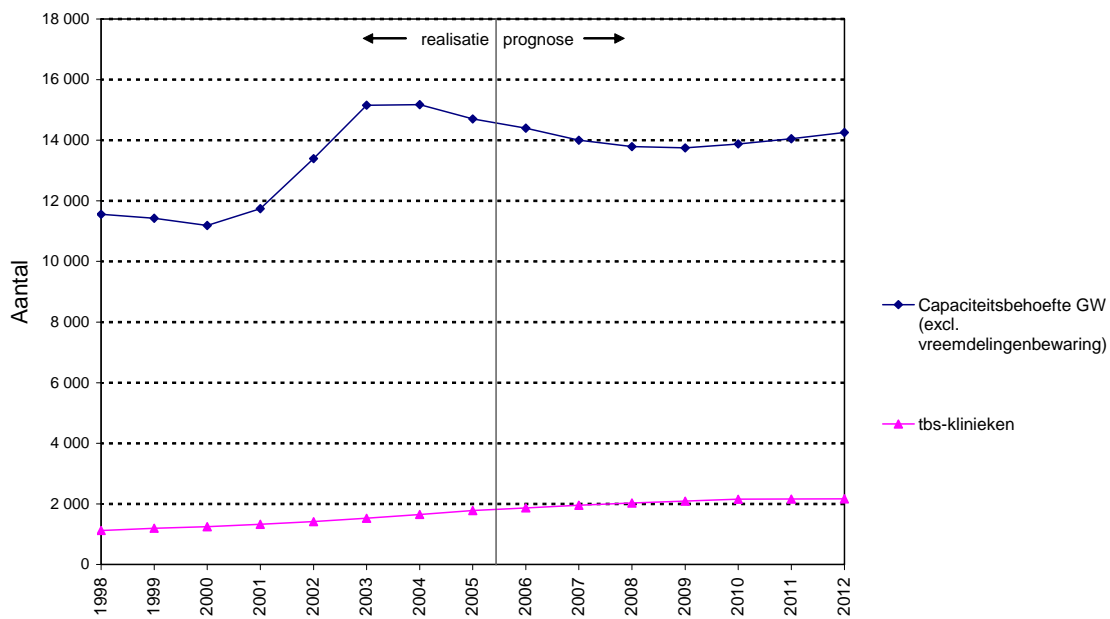
Bron realisatiecijfers: RSJ, bewerking WODC

Volwassenen

- Het aantal taakstraffen zal met circa 23 procent stijgen in de periode 2006-2012 (zie figuur 7.3). Doordat er minder wordt getransigeerd en meer gedagvaard, zullen met name de ZM-taakstraffen stijgen.

- De capaciteitsbehoefte gevangeniswezen daalt tot en met 2009 waarna de behoefte weer iets zal toenemen. Over de hele periode 2006-2012 is een daling van één procent voorzien (zie figuur 7.5). De daling wordt veroorzaakt doordat de rechter minder vaak een vrijheidsstraf oplegt. Na 2009 overheersen echter de vervangende hechtenissen, waarvan het aantal blijft stijgen als gevolg van het stijgend aantal taakstraffen (zie figuur 7.6).
- De capaciteitsbehoefte tbs, zowel behandelplaatsen als verblijfplaatsen, stijgt in de periode 2006-2012 met zestien procent (zie figuur 7.5). Het aantal tbs-opleggingen blijft vrijwel gelijk, maar de toename van de capaciteitsbehoefte is vooral het gevolg van de toenemende verblijfsduur, waardoor tbs-plaatsen langer bezet blijven en nieuwe instroom moet wachten.

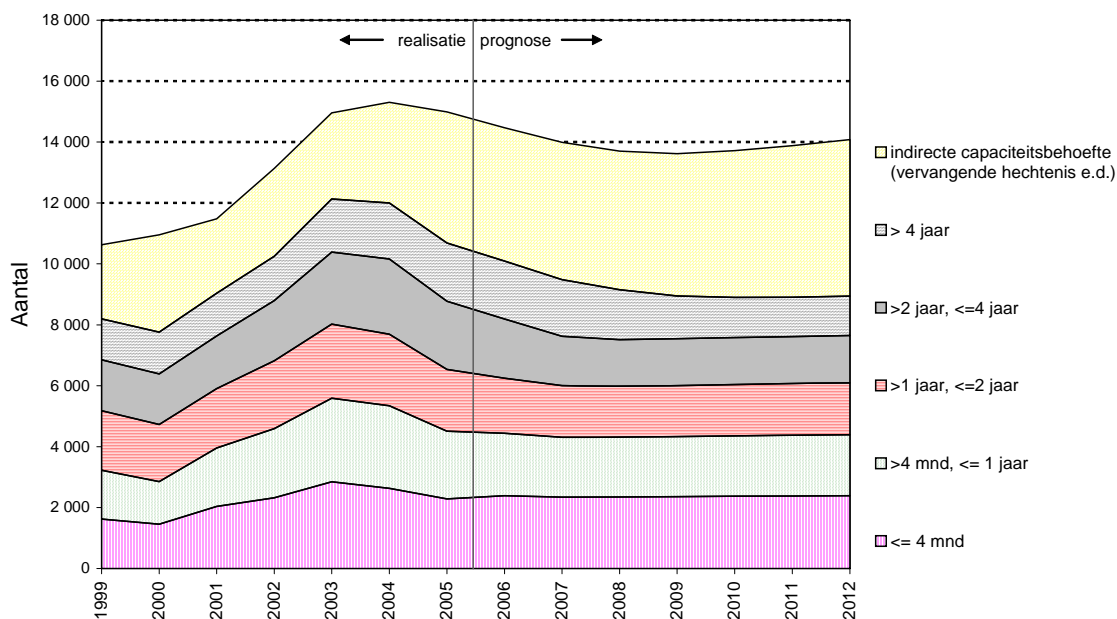
Figuur 7.5 Capaciteitsbehoefte gevangeniswezen en tbs-klinieken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

Figuur 7.6 Samenstelling capaciteitsbehoefte gevangeniswezen, 1999-2012

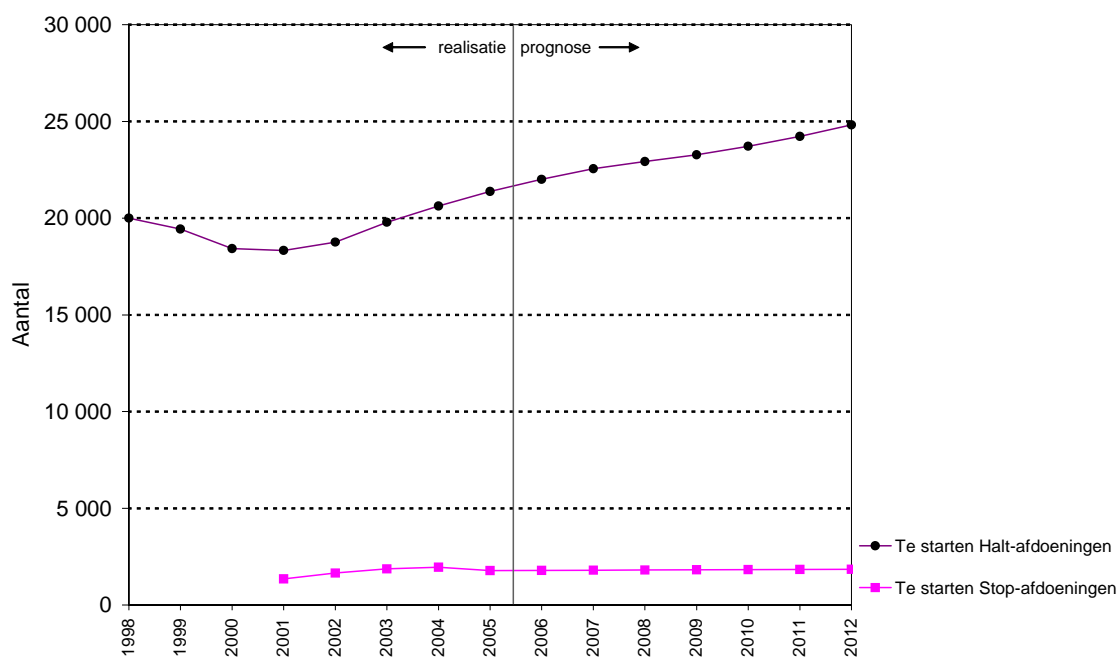

Bron realisatiecijfers: OBJD, bewerking WODC

Jeugd

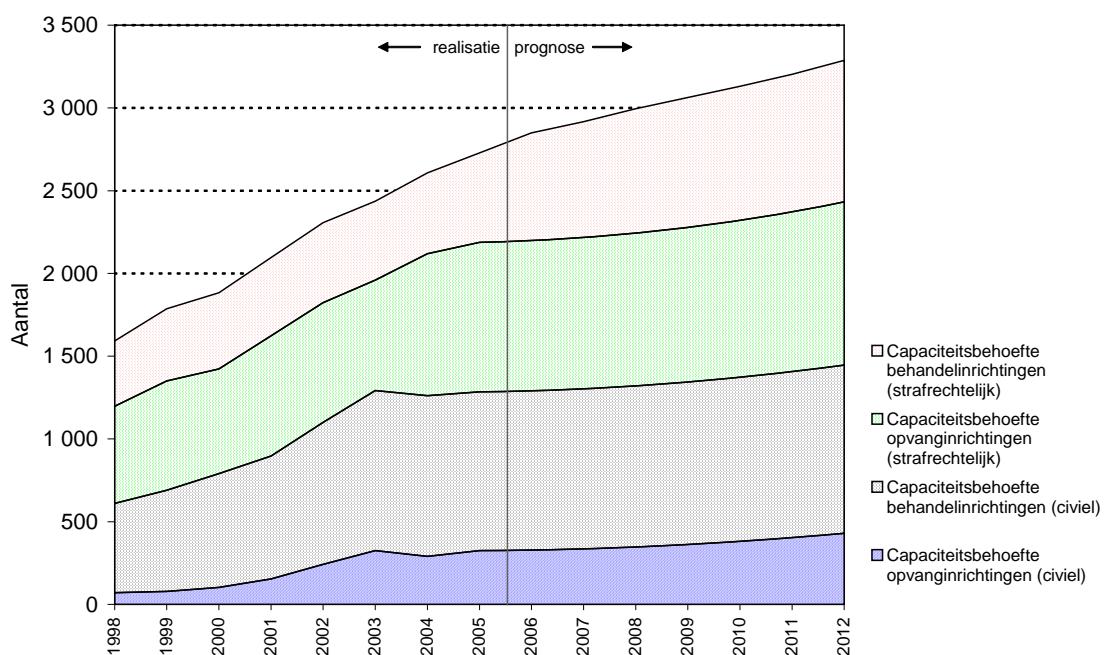
- Het aantal te starten Halt-verwijzingen stijgt met dertien procent in de periode 2006-2012, omdat het aantal minderjarige verdachten naar verwachting nog steeds verder zal toenemen. Het aantal te starten STOP-verwijzingen stijgt in dezelfde periode met drie procent (zie figuur 7.7).
- In de periode 2006-2012 stijgt de capaciteitsbehoefte van civiele opvang- en behandelinrichtingen met respectievelijk 31 procent en 6 procent als gevolg van de verwachte toename van het aantal ots-maatregelen (zie figuur 7.8).
- De capaciteitsbehoefte van strafrechtelijke opvanginrichtingen stijgt met negen procent in de periode 2006-2012 wegens de verwachte toename van het aantal jeugddetenties (zie figuur 7.8).
- De behoefte van strafrechtelijke behandelinrichtingen stijgt met 32 procent in de periode 2006-2012 als gevolg van de sterke toename van het aantal opgelegde pij-maatregelen in het verleden, met name in 2004 en 2005 waarin de stijging respectievelijk 22 en 25 procent was (zie figuur 7.8).

Figuur 7.7 Te starten Halt- en Stop-afdoeningen, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: Halt Nederland, bewerking WODC

Figuur 7.8 Capaciteitsbehoefte Justitiële Jeugdinrichtingen, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

7.2 Opmerkingen

- In 2005 was het mislukkingpercentage van ZM-taakstraffen 26 procent. Het model gaat ervan uit dat dit percentage in de periode t/m 2012 hetzelfde blijft.
- In 2005 was het vervangende-hechtenispercentage van geldboetevonnissen vijftien procent. Het model gaat ervan uit dat dit percentage in de periode t/m 2012 hetzelfde blijft.
- In 2005 was het vervangende-hechtenispercentage van schadevergoedingsmaatregelen vijftien procent, het hoogste ooit in de geschiedenis van het CJIB. Het model gaat ervan uit dat dit percentage in de periode t/m 2012 hetzelfde blijft.
- In 2005 was het vervangende-hechtenispercentage van ontnemingsmaatregelen twaalf procent. Het model gaat ervan uit dat dit percentage in de periode t/m 2012 hetzelfde blijft.
- In 2004 is DJI overgestapt op een nieuwe berekeningsmethode van de capaciteitsbehoefte voor gevangeniswezen (gebaseerd op Van Alphen e.a., 2004). Het gevolg is dat de cijfers van vóór 2004 niet helemaal vergelijkbaar zijn met de cijfers vanaf 2004.
- Bij de instroom OM van opiumwetdelicten is een correctie opgenomen voor de invoering van de honderd-procentcontroles. Uitgangspunten voor de ramingen zijn: honderd-procentcontrole blijft gehandhaafd t/m 2012. De drie-kilogrens is per 22 juli 2005 naar 1,5 kilo verlaagd. De anderhalf-kilogrens is per 1 januari 2006 verlaagd naar nul kilo. Aangenomen wordt dat de nul-kilogrens tot en met 2012 blijft gehandhaafd.
- Aangenomen wordt dat de duur van de gevangenisstraffen in de toekomst gelijk is aan de duur in 2005 (zie tabel 7.2).

Tabel 7.2 Gemiddelde duur van vrijheidsstraf in dagen per delict- en duurcategorie, 2005

	> 4 jaar	>2 jaar, <=4 jaar	>1 jaar, <= 2 jaar	>4 maanden, <= 1 jaar	<= 4 maanden
Geweld	1.877	727	381	217	56
Eenvoudige diefstal	-	600	367	177	29
Gekwalificeerde diefstal	1.155	684	369	200	51
Rijden onder invloed	-	-	-	157	26
Opiumwetdelicten	1.375	726	376	218	57
Overige delicten	1.419	732	378	211	42
Economische delicten	-	-	-	210	32
Overtredingen	-	-	-	198	7

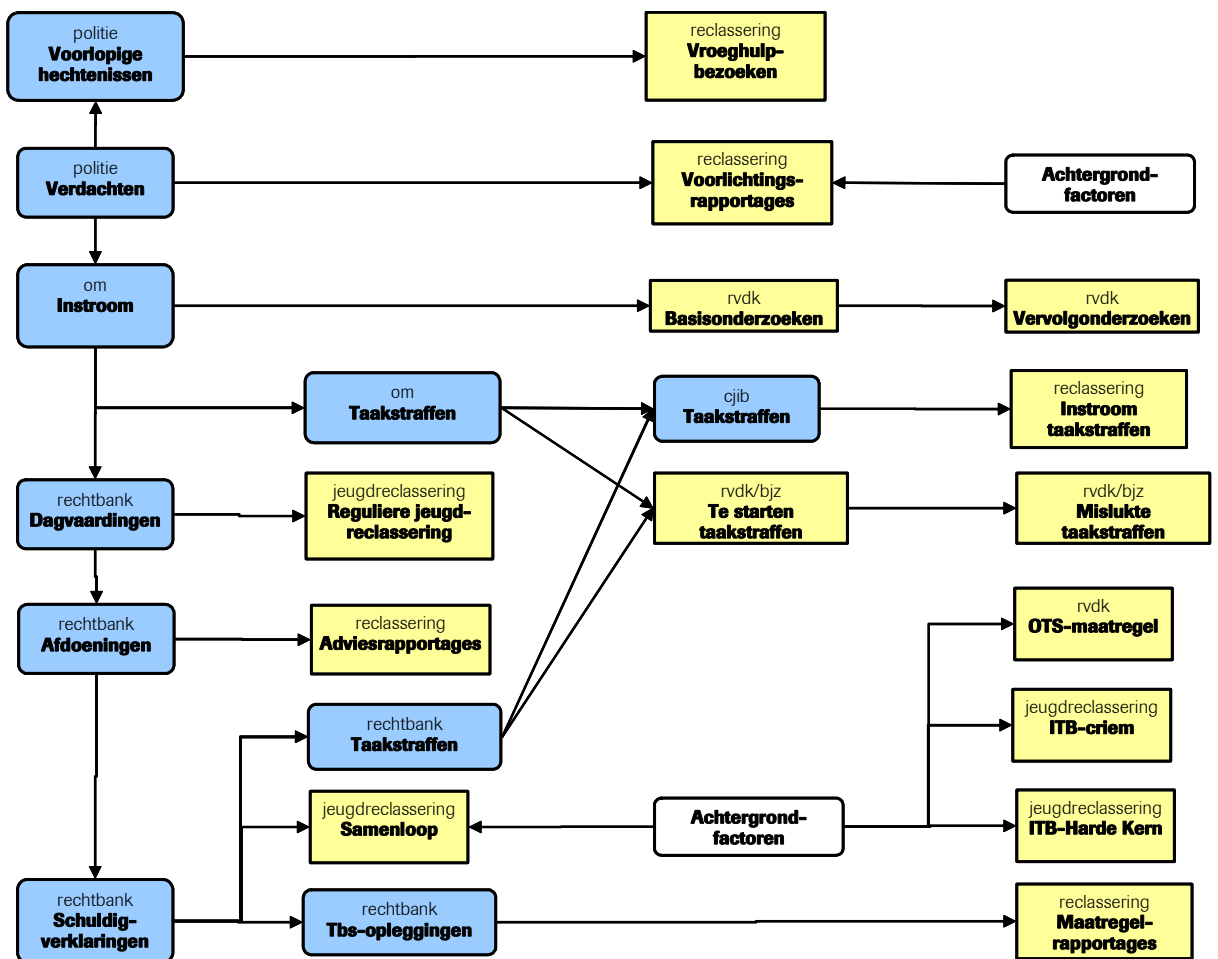
- De capaciteitsmarge is 3,8 procent voor alle inrichtingen van het gevangeniswezen (behalve voor zelfmeldinrichtingen).
- De capaciteitsmarge voor tbs-klinieken is één procent.
- De capaciteitsmarge voor behandelinrichtingen is vijf procent.
- De capaciteitsmarge voor opvanginrichtingen is 7,5 procent.
- Het aantal gevangenisstraffen voor 2006 is aangepast aan de voorlopige cijfers uit de Rookmelders rapportage van september 2006.
- De instroom bij het LCA voor 2006 is aangepast aan de voorlopige instroom cijfers uit de Arrondissementsrapportage van september 2006.
- De raming van de STOP-verwijzingen is een trendextrapolatie.

- Het model doet geen uitspraak over de mate waarin een toename van de behoefte tot een daadwerkelijke bezetting van cellen leidt. Capaciteitsproblemen bij aanleverende instanties kunnen ertoe leiden dat de bezetting afwijkt van de behoefte.

8 Reclassering

In dit hoofdstuk komen de reclasseringsproducten aan de orde. Voor volwassenen is een raming gemaakt van de vroeghulpbezoeken, voorlichtingsrapportages, adviesrapportages, maatregelrapportages en het aantal te starten taakstraffen. De jeugdreclassering zal meestal worden ingeschakeld voor advies en begeleiding van minderjarigen. Dit kan via een regulier jeugdreclasseringsmaatregel of via individuele trajectbegeleiding (ITB). Deze laatste maatregel is beschikbaar voor twee groepen jongeren: ITB-harde-kern voor stelselmatige daders en ITB-criem voor allochtone jongeren. Indien er naast een jeugd-reclasseringsmaatregel ook een civiele maatregel (ots) tegen de jongere loopt, is er sprake van samenloop. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) voert basis- en vervolgonderzoeken uit, vordert ots-maatregelen en coördineert de taakstraffen van minderjarigen. De taakstraffen van minderjarigen worden door Bureau Jeugdzorg begeleid. Figuur 8.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op het reclasseringstraject.

Figuur 8.1 Reclassering

8.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 8.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de reclassering. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 8.1 Verwachte ontwikkeling in het reclasseringstraject, 2006-2012

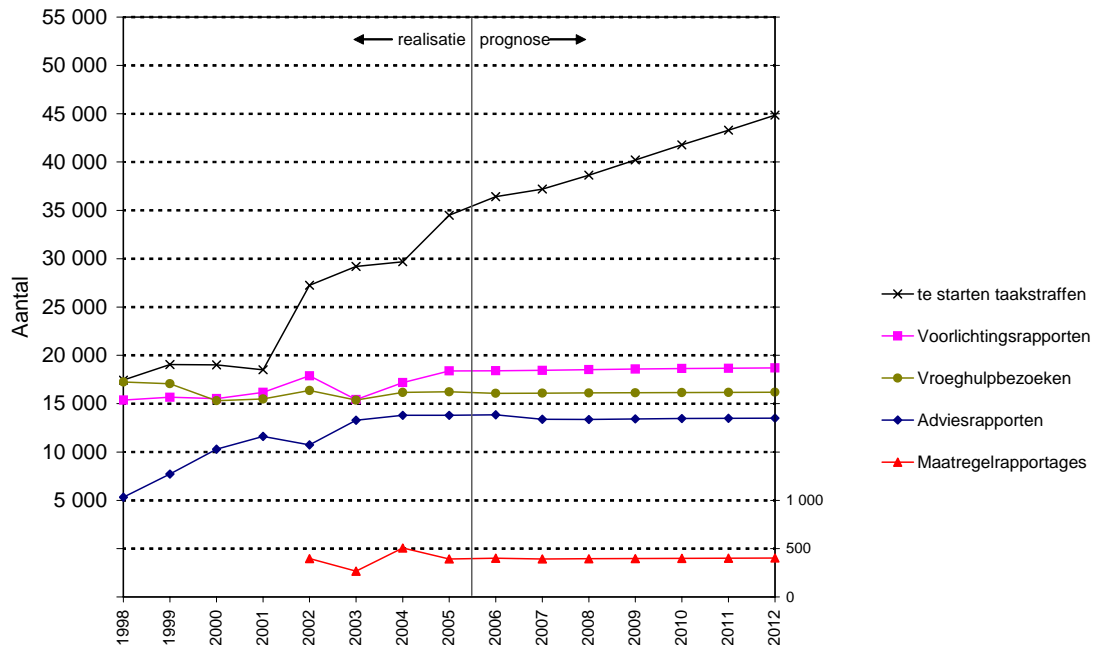
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddelde</i>
<i>Reclassering</i>								
Vroeghulpbezoeken	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,7%	0,1%
Voorlichtingsrapportages	0,2%	0,5%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	1,6%	0,3%
Adviesrapporten	-3,3%	-0,2%	0,4%	0,3%	0,2%	0,2%	-2,5%	-0,4%
Maatregelrapportages	-2,1%	0,2%	0,8%	0,6%	0,4%	0,3%	0,2%	0,0%
Te starten taakstraffen	2,2%	3,9%	4,1%	3,8%	3,6%	3,6%	23,1%	3,5%
<i>Raad voor de Kinderbescherming</i>								
Ots 0 t/m 11 jaar	2,8%	2,5%	2,3%	2,1%	1,7%	1,6%	13,8%	2,2%
Ots 12 t/m 17 jaar	1,5%	2,7%	3,1%	3,6%	4,2%	4,8%	21,6%	3,3%
Te starten taakstraffen OM	1,3%	1,6%	1,7%	1,9%	2,3%	2,7%	12,2%	1,9%
Mislukte taakstraffen OM	1,3%	1,6%	1,7%	1,9%	2,3%	2,7%	12,2%	1,9%
Te starten taakstraffen ZM	2,6%	2,7%	2,9%	3,9%	4,9%	5,9%	25,3%	3,8%
Mislukte taakstraffen ZM	2,6%	2,7%	2,9%	3,9%	4,9%	5,9%	25,3%	3,8%
Basisonderzoek	0,6%	1,7%	2,2%	2,7%	3,2%	1,1%	12,1%	1,9%
Vervolgonderzoek	0,6%	1,7%	2,2%	2,7%	3,2%	1,1%	12,1%	1,9%
<i>Jeugdreclassering</i>								
Reguliere jeugdreclassering	0,7%	1,0%	1,0%	1,4%	1,9%	2,4%	8,8%	1,4%
Samenloop	0,6%	3,1%	3,7%	4,5%	5,4%	6,5%	26,2%	4,0%
ITB-criem	5,6%	0,1%	1,7%	5,1%	7,8%	11,2%	35,4%	5,2%
ITB-harde kern	-0,6%	12,3%	14,4%	14,3%	14,4%	15,0%	91,9%	11,5%

Volwassenen

- Het aantal vroeghulpbezoeken zal naar verwachting in de periode 2006-2012 vrijwel gelijk blijven. De vroeghulpbezoeken zijn gerelateerd aan het aantal voorlopige hechtenissen. Weliswaar stijgt het aantal voorlopige hechtenissen, maar de verhouding tussen het aantal vroeghulpbezoeken en het aantal voorlopige hechtenissen daalt. Deze ontwikkelingen werken tegen elkaar in waardoor het aantal vroeghulpbezoeken in de raming constant blijft.
- Het aantal voorlichtingsrapportages zal licht stijgen als gevolg van de lichte stijging in het aantal verdachten. Over de hele periode 2006-2012 wordt een stijging van twee procent verwacht.
- Het aantal adviesrapporten daalt met drie procent over de hele periode 2006-2012. Dit komt doordat het aantal afdoeningen door de rechtelijke macht afneemt.
- Het aantal maatregelrapportages blijft vrijwel gelijk. Dit is het gevolg van het feit dat het aantal tbs-opleggingen nauwelijks toeneemt.
- Het aantal te starten taakstraffen bij de reclassering zal in de periode 2006-2012 fors stijgen met 23 procent als gevolg van de gestegen instroom bij het CJIB. Het aantal taakstraffen stijgt fors 1) als gevolg van de in 2001

ingevoerde wetgeving op het gebied van OM-taakstraffen en 2) omdat in de afgelopen jaren rechters relatief steeds vaker een taakstraf opleggen. Figuur 8.2 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 8.2 Reclassering, 1998-2012

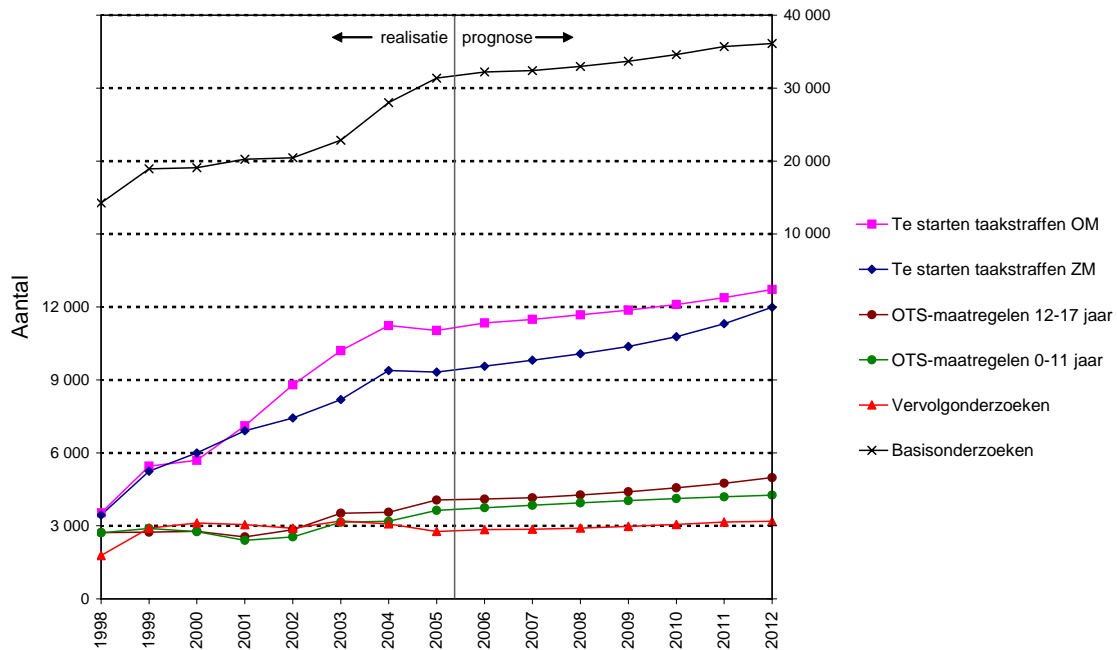
Bron realisatiecijfers: MvJ, bewerking WODC

Jeugd

- Het aantal ondertoezichtstellingen van 0- t/m 11-jarigen en 12- t/m 17-jarigen zal in de periode 2006-2012 respectievelijk met 14 procent en 22 procent stijgen (zie figuur 8.3). Dit is het gevolg van de verwachte toename van de tweede generatie allochtone jongeren en de jeugdige bevolking in de grote steden.
- Het aantal te starten taakstraffen OM voor minderjarigen zal in de periode 2006-2012 met twaalf procent stijgen. Het aantal te starten taakstraffen ZM voor minderjarigen stijgt in de periode 2006-2012 met 25 procent (zie figuur 8.3). Dit is het gevolg van de nog steeds stijgende instroom van minderjarigen in de justitiële keten. De mislukte taakstraffen nemen evenredig toe.
- Het aantal basis- en vervolgonderzoeken door de Raad voor de Kinderbescherming neemt toe met twaalf procent in de periode 2006-2012 vanwege de toenemende instroom en het feit dat relatief steeds vaker basisonderzoek wordt ingesteld (zie figuur 8.3). De vervolgonderzoeken nemen navenant toe.
- In 2012 zal het aantal reguliere jeugdreclasseringsproducten gestegen zijn met negen procent ten opzichte van 2006 als gevolg van de verwachte toename van het aantal dagvaardingen (zie figuur 8.4).
- Het aantal samenloopgevallen neemt met 26 procent toe in de periode 2006-2012 door het toenemend aantal schuldigverklaringen en de toenemende bevolking van twaalf tot en met zeventien jaar in de vier grote steden (zie figuur 8.4).

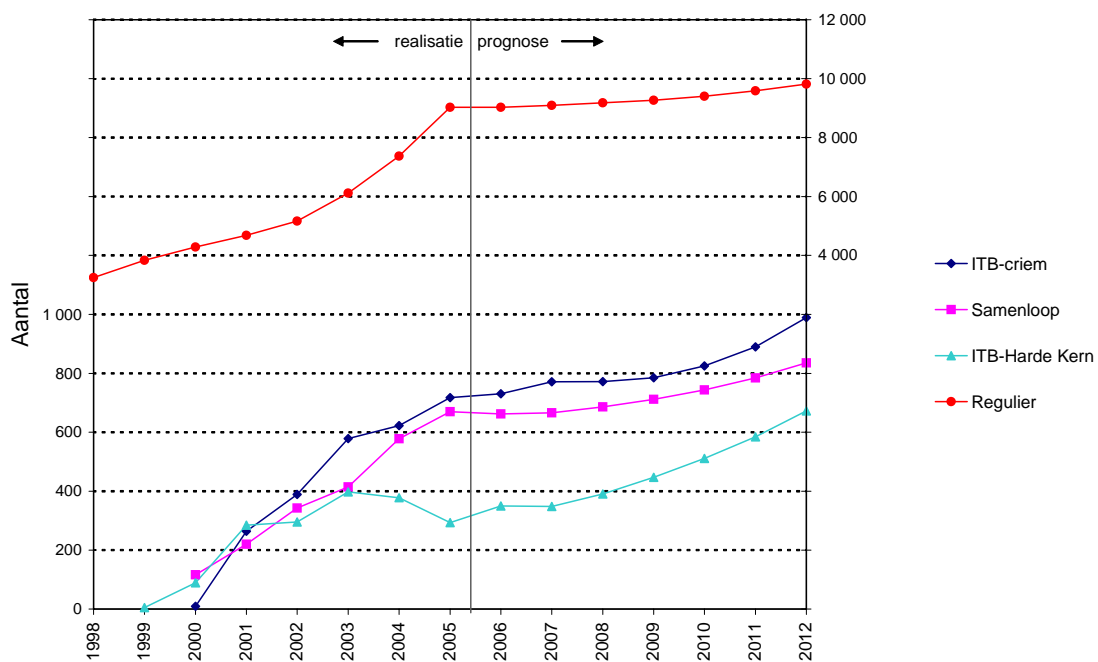
- Door het stijgend aantal allochtone jongeren zal het aantal deelnemers aan ITB-criem in de periode 2006-2012 met 35 procent toenemen (zie figuur 8.4).
- Het aantal deelnemers aan ITB-harde-kern zal met 92 procent toenemen (zie figuur 8.4). Deze forse toename is het gevolg van de verwachte sterke toename van het aantal jongeren dat in de vier grote steden woont.

Figuur 8.3 Raad voor de Kinderbescherming, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: RvdK, bewerking WODC

Figuur 8.4 Jeugdreclassering, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: MvJ, bewerking WODC

8.2 Opmerking

- Andere reclasseringsproducten zoals toezicht, reïntegratieprogramma's, toeleiding zorg en diagnose zijn nog niet in het PMJ opgenomen in verband met het geringe aantal waarnemingen wat hiervoor beschikbaar is.

9 Vreemdelingenbewaring

De ramingen van de vreemdelingenbewaring zijn gebaseerd op een trendextrapolatie van gegevens van DJI. Derhalve is hiervoor geen schema beschikbaar.

9.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 9.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de vreemdelingenbewaring. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

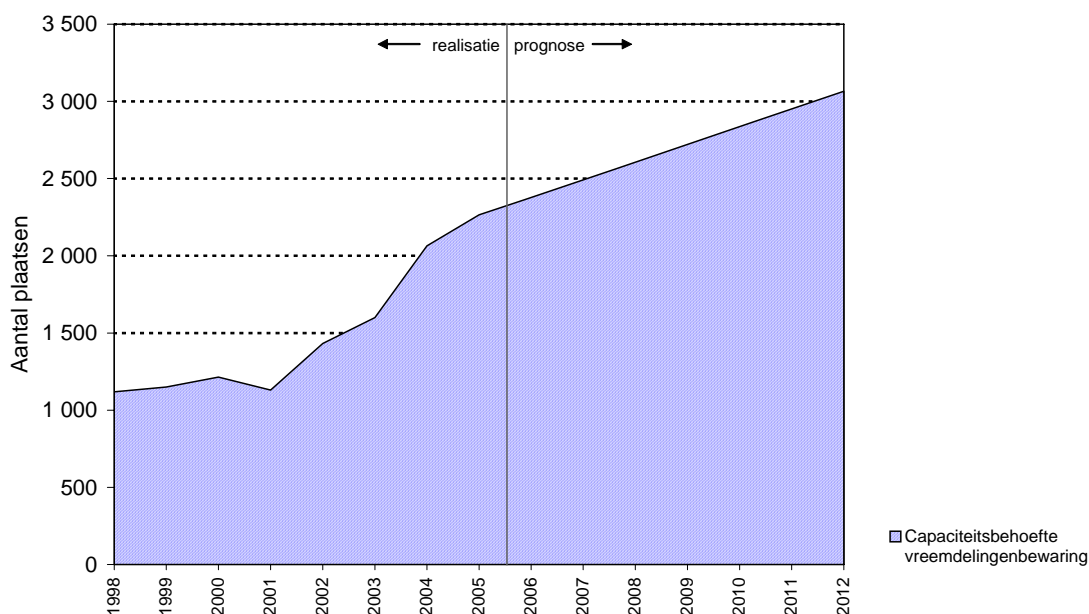
Tabel 9.1 Verwachte ontwikkeling in de vreemdelingenbewaring, 2006-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>Ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddelde</i>
Capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring	4,8%	4,6%	4,4%	4,2%	4,1%	3,9%	29,0%	4,3%

— De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal in de periode 2006-2012 met 29 procent stijgen. De stijgende trend uit het verleden wordt doorgetrokken naar de toekomst.

Figuur 9.1 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 9.1 Capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: DJI, bewerking WODC

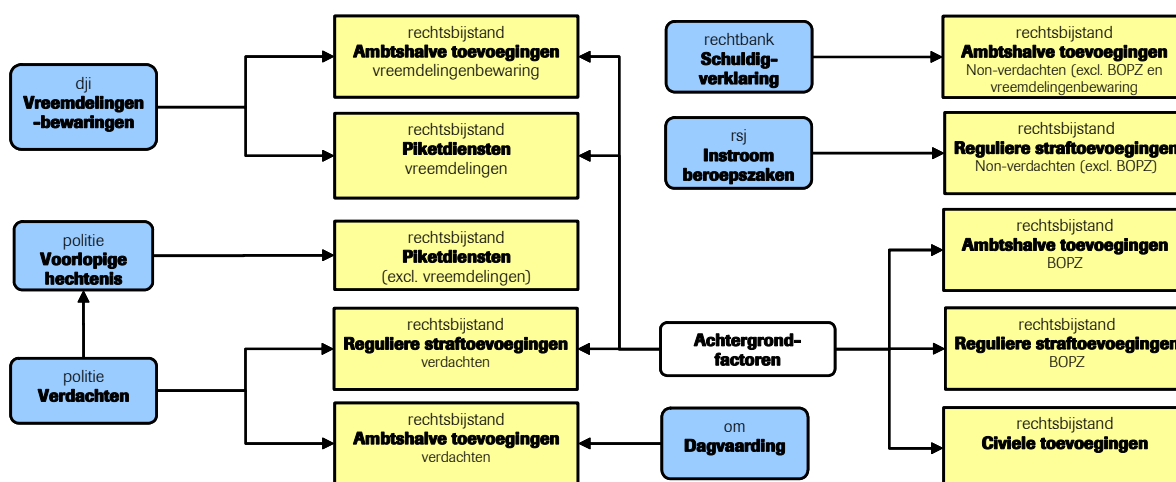
9.2 Opmerking

- De capaciteitsmarge is 3,8 procent

10 Rechtsbijstand

Indien een persoon in contact komt met justitie heeft hij recht op rechtsbijstand. Een verdachte zal dit zelf moeten bekostigen, tenzij hij aan bepaalde criteria voldoet. Indien de vrijheid van de verdachte is ontnomen, bijvoorbeeld bij voorlopige hechtenis, of indien hij minder draagkrachtig is, komt hij in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. In het eerste geval is er sprake van een ambtshalve toevoeging, in het tweede geval van een reguliere straf-toevoeging. Bij een ambtshalve straftoevoeging vindt geen inkomens- en/of vermogenstoets plaats. Bij een reguliere toevoeging is de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen en/of vermogen. Een verdachte die in verzekering is gesteld, heeft ook recht op gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit wordt uitgevoerd door het zogenaamde advocatenpiket, een dienst van advocaten die 24 uur per dag oproepbaar zijn. Nadat een verdachte onherroepelijk veroordeeld is, kan hij nog steeds beroep doen op gesubsidieerde rechtsbijstand, bijvoorbeeld voor het indienen van een klacht die verband houdt met zijn veroordeling of bij een verlengingszitting van een tbs-maatregel. Daarnaast kunnen burgers in civiel-rechtelijke en bestuursrechtelijke zaken ook een beroep doen op gesubsidieerde rechtsbijstand. Figuur 10.1 geeft schematisch weer hoe het model is opgebouwd en welke factoren van invloed zijn op de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Figuur 10.1 Rechtsbijstand in het PMJ

10.1 Verwachting tot en met 2012

Tabel 10.1 geeft een cijfermatig overzicht van de beleidsneutrale ramingen op het gebied van de rechtsbijstand. De effecten van recentelijk ingezet en/of nieuw beleid zijn niet verwerkt in deze ramingen.

Tabel 10.1 Verwachte ontwikkeling in de gefinancierde rechtsbijstand, 2006-2012

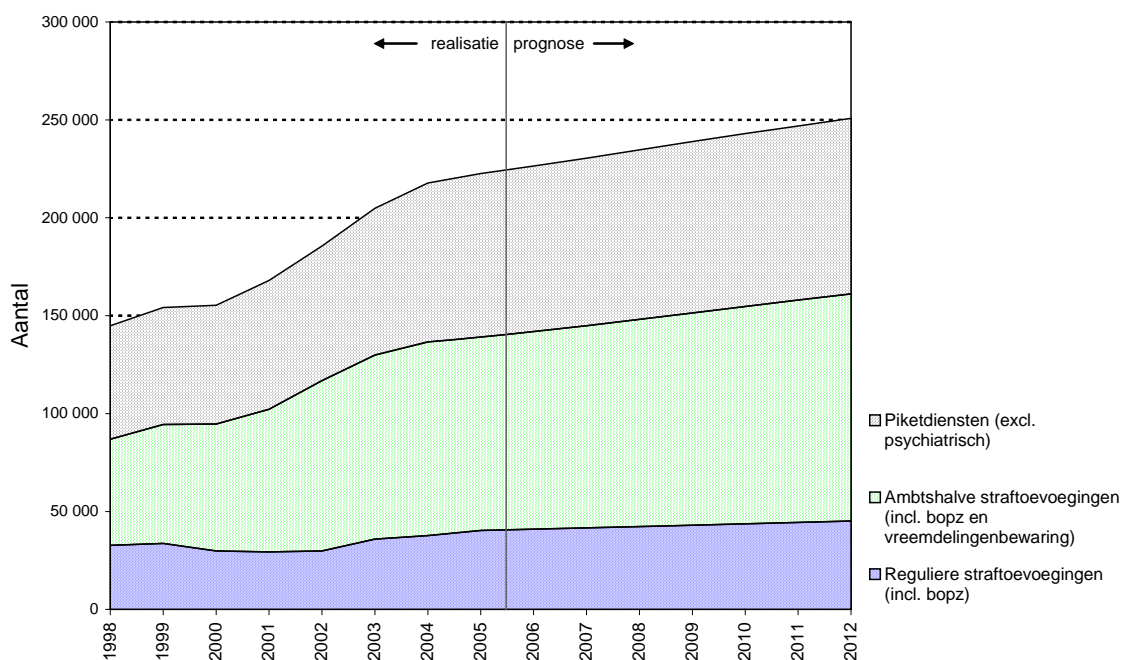
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006-2012	2006-2012
<i>Procentuele verandering</i>	<i>ten opzichte van voorafgaande jaar</i>						<i>totaal</i>	<i>gemiddeld</i>
<i>Strafrechtelijk</i>								
Reguliere straftoevoegingen (excl. BOPZ)	0,0%	0,2%	0,7%	0,5%	0,4%	0,4%	2,2%	0,4%
Ambtshalve straftoevoegingen (excl. BOPZ en vreemdelingenbewaring)	1,2%	1,3%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%	7,3%	1,2%
Piketdiensten (excl. psychiatrisch)	1,1%	1,3%	1,1%	0,9%	0,8%	0,7%	6,0%	1,0%
Ambtshalve straftoevoegingen vreemdelingenbewaring	4,4%	4,2%	4,0%	3,8%	3,7%	3,5%	26,1%	3,9%
Reguliere straftoevoegingen BOPZ	12,6%	11,2%	10,1%	9,2%	8,4%	7,8%	75,9%	9,9%
Ambtshalve straftoevoegingen BOPZ	5,0%	4,9%	4,7%	4,6%	4,4%	4,3%	31,4%	4,7%
<i>Civielrechtelijk</i>								
Civiele toevoegingen, waarvan	-0,6%	2,1%	3,0%	2,8%	3,1%	3,5%	14,7%	2,3%
- echtscheiding	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	3,8%	0,6%
- bijstand civiel	3,6%	0,8%	-3,2%	-0,8%	-0,4%	-0,8%	-1,0%	-0,2%
- overig familie	1,2%	1,1%	5,4%	5,3%	5,2%	5,1%	25,0%	3,9%
- arbeid	-3,6%	8,8%	0,8%	0,9%	3,3%	5,1%	15,7%	2,5%
- huur	-4,9%	7,7%	1,2%	0,7%	2,3%	4,4%	11,4%	1,8%
- insolventies	-12,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%	8,9%	13,7%	2,2%
- overig handel	-7,4%	-4,7%	0,8%	-0,6%	-0,3%	-0,4%	-12,2%	-2,1%
- bijstand bestuur	9,3%	8,5%	7,9%	7,3%	6,8%	6,4%	55,9%	7,7%
- sociale verzekering	-5,5%	-1,8%	-1,7%	-1,6%	-1,5%	-0,6%	-12,1%	-2,1%
- overig bestuur	3,1%	2,4%	2,7%	2,8%	2,9%	3,0%	18,3%	2,8%

Strafrechtelijk

- Het aantal reguliere straftoevoegingen (excl. BOPZ) zal met twee procent toenemen in de periode 2006-2012. Weliswaar neemt de koopkracht toe, waardoor er minder mensen in aanmerking komen voor een reguliere toevoeging, maar tegelijkertijd neemt het aantal verdachten en het aantal beroepszaken bij de RSJ toe. Dit laatste effect overheerst.
- Het aantal ambtshalve straftoevoegingen (excl. BOPZ en vreemdelingenbewaring) neemt met zeven procent toe in de periode 2006-2012 als gevolg van de toename van het aantal verdachten.
- De stijging in de capaciteitsbehoefte van de vreemdelingenbewaring leidt tot stijging van het aantal ambtshalve toevoegingen voor vreemdelingenbewaring met 36 procent in de periode 2006-2012.
- Het aantal piketdiensten zal in de periode 2006-2012 met zes procent stijgen als gevolg van de stijging in het aantal voorlopige hechtenissen en de capaciteitsbehoefte van vreemdelingenbewaring.
- Het aantal reguliere toevoegingen inzake BOPZ neemt met 76 procent toe in de periode 2006-2012, als gevolg van een sterke trendmatige groei in de voorgaande jaren.
- Het aantal ambtshalve toevoegingen BOPZ stijgt in de periode 2005-2012 met 31 procent. Ook hieraan ligt een sterke trendmatige groei in het verleden ten grondslag.

Figuur 10.2 geeft de verwachte ontwikkelingen weer, waarbij 2005 het laatst bekende realisatiejaar is.

Figuur 10.2 Rechtsbijstand in strafzaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: MvJ, bewerking WODC

Civielrechtelijk en bestuursrechtelijk

- Het aantal civiele toevoegingen dat wordt afgegeven stijgt in de periode 2006-2012 met vijftien procent. Onder deze noemer worden zowel de toevoegingen voor geschillen op civielrechtelijk gebied als op bestuursrechtelijk gebied geschaard.
- De grootste toename wordt op het gebied van bestuursrechtelijke geschillen omtrent bijstand verwacht. Ook het aantal toevoegingen in de categorie 'overig familie' neemt fors toe.
- Bij de categorieën 'echtscheiding' en 'bestuur overig' is de trendmatige ontwikkeling de voornaamste factor in de verwachte groei.
- Na een aanvankelijke daling neemt het aantal toevoegingen op het gebied van arbeid vanaf 2008 weer toe. Dat komt doordat het aantal werkloosheidsuitkeringen vanaf 2008 minder sterk daalt dan in de jaren daarvoor. Eenzelfde patroon is te zien bij de toevoegingen inzake huur en insolventies.
- Voor de categorieën 'bijstand civiel', 'overig handel' en 'sociale verzekering' wordt een afname van het aantal afgegeven toevoegingen verwacht. De sterkere economie speelt hierin de belangrijkste rol.

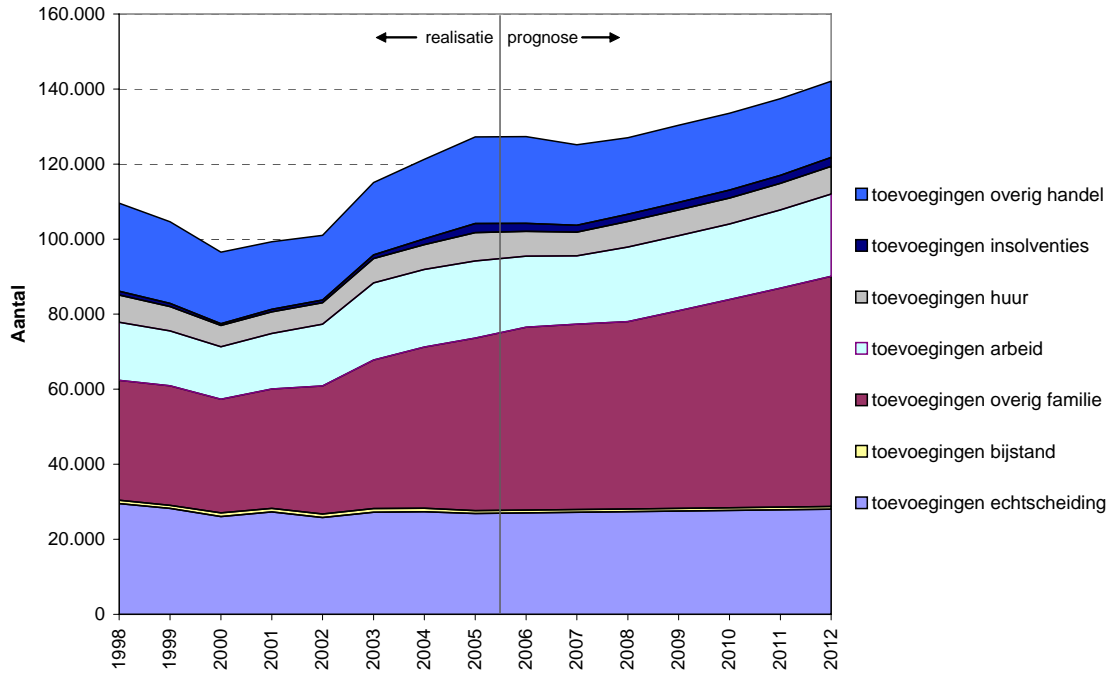
Figuur 10.3 geeft de verwachte ontwikkelingen van civiele toevoegingen in civielrechtelijke zaken weer, terwijl figuur 10.4 hetzelfde doet voor de bestuursrechtelijke zaken. Het jaar 2005 is het laatst bekende realisatiejaar.

10.2 Opmerkingen

- In het model voor de piketdiensten voor vreemdelingen en ambtshalve toevoegingen voor vreemdelingen is een correctie aangebracht voor de invoering van de nieuwe vreemdelingenwet in 2000. Dit heeft in beide gevallen tot een significant hoger aantal toevoegingen geleid.

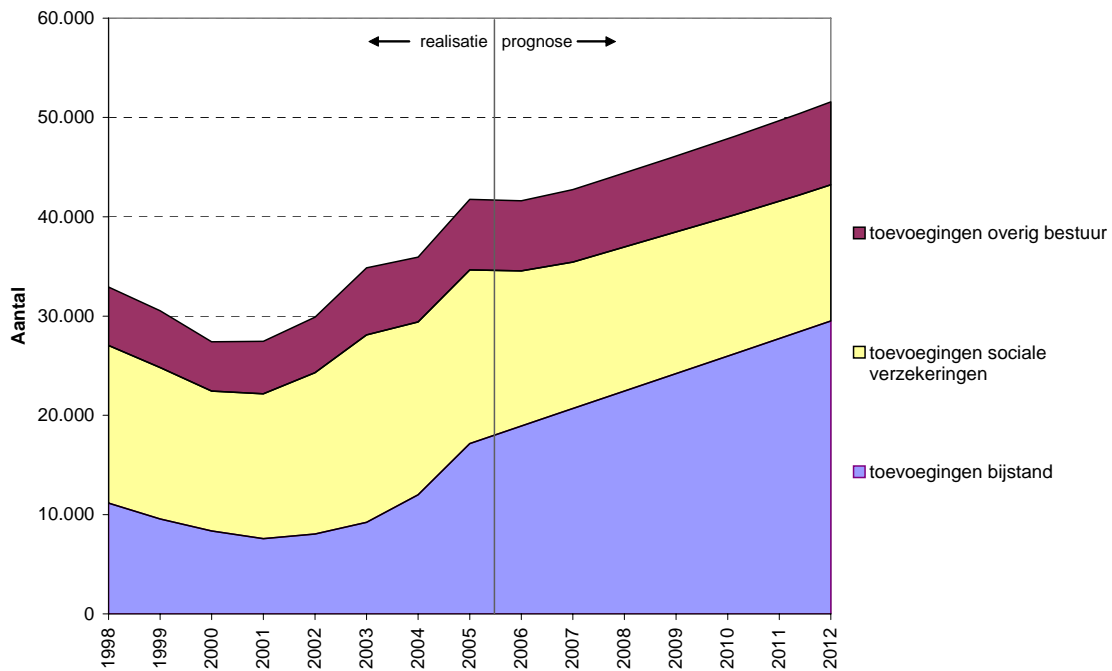
- Piketdiensten voor psychiatrische gevallen zijn niet meegenomen.
- De raming van het aantal toevoegingen in de categorieën ‘bestuursrechtelijke geschillen omtrent bijstand’ en ‘overig familie’ komen tot stand via trendextrapolatie bij gebrek aan verklarende factoren.

Figuur 10.3 Civiele toevoegingen in civielrechtelijke zaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: MvJ, bewerking WODC

Figuur 10.4 Civiele toevoegingen in bestuursrechtelijke zaken, 1998-2012

Bron realisatiecijfers: MvJ, bewerking WODC

11 Nawoord

Dit jaar is voor de derde keer het PMJ gebruikt voor het maken van ramingen voor de strafrechtsketen. De ramingen zijn beleidsneutraal, dat wil zeggen dat het beleid vanaf het laatste meetpunt (in dit geval 2005) niet is meegenomen. De ramingen zijn ook schattingen. Vanwege deze twee eigenschappen moeten de beleidsneutrale ramingen niet als vaststaand gegeven worden beschouwd, maar eerder als een signaal. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert.

Omdat het PMJ een model voor de (middel)lange termijn is, is het nu nog te vroeg om iets te zeggen over de aansluiting van de uitkomsten van het model bij de werkelijkheid. Er zijn altijd een aantal factoren waarmee geen rekening gehouden kan worden en ontwikkelingen die niet te voorzien zijn. Een bron van onzekerheid is bijvoorbeeld het toekomstig beleid; het is zeer moeilijk om vooraf de effecten van nieuw beleid in te schatten. Ook kunnen onverwachte gebeurtenissen plaatsvinden die invloed hebben op de realisaties. Tenslotte wordt met onzekerheden in de ramingen van de achtergrondfactoren zoals bijvoorbeeld bevolkingscijfers, ook geen rekening gehouden.

Om het model bruikbaar en robuuster te maken gaat de ontwikkeling van het PMJ verder. Zo heeft het WODC een gebruiksvriendelijke versie van het model ontwikkeld waardoor het eenvoudiger wordt om bijvoorbeeld nieuwe beleidsmaatregelen door te rekenen. Verder wil het WODC meer aandacht schenken aan de wijze waarop de ramingen voor de achtergrondfactoren tot stand komen. Het betreft dan vooral die achtergrondfactoren waarvoor geen of slechts een gedeeltelijke raming uit externe bronnen beschikbaar is. Daarnaast is het WODC bezig met het ontwikkelen van een semi-automatisch waarschuwingssysteem voor trendbreuken in de gebruikte reeksen van waarnemingen.

Ook wil het WODC de ramingen gaan monitoren, zodat de voorspelfouten bepaald kunnen worden. Dit houdt in dat ramingen uit het verleden vergeleken worden met gerealiseerde waarden. Een complicerende factor is dat het WODC beleidsneutrale ramingen maakt terwijl de realisaties beleidseffecten bevatten. Dit impliceert dat alleen de beleidsrijke ramingen met de realisatie vergeleken kunnen en *mogen* worden. Om iets te kunnen zeggen over de beleidsneutrale ramingen zal een inschatting van de effecten van beleidsmaatregelen nodig zijn.

Summary

Forecasting the criminal justice system until 2012

This report describes the forecasting results of the “demand” for police, prosecution service, courts and prisons until the end of 2012. The forecasts are made using the forecasting model developed for the Dutch criminal justice system and the civil and administrative justice systems (PMJ). The base year for our forecasts was 2005. Legislative and policy changes after 2005 have therefore not been incorporated into these forecasts.

The PMJ model is based on developments in society outside the sphere of influence of the Ministry of Justice. The basic underlying assumption of the model is that developments in society drive trends in crime and private disputes. Four groups of factors can be distinguished: changes in the demographic structure of the population, economic conditions, social problems and institutional changes. Within each category, a number of background factors are chosen that, taken together, indicate problems like social inequality, culture conflict, social isolation and economic inequality.

The demographic determinants used in the PMJ model are: the size of the population, the number of migrants in various age categories and the number of 12- to 17-year-olds in the four main cities. The economic determinants are the employed labour force, purchasing power, average yearly income and the police budget, the number of unemployment and other social benefits, gross added value, tax burden, rents and the costs of lawyers. The social determinants are the number of children involved in divorce proceedings, alcohol consumption, the number of drug addicts, the number of divorces and divorcees, the number of migrants, the number of rentals, the total number of houses, and the number of people belonging to a religious or philosophical belief. The institutional factors are the number of police offices, the police budget, the number of lawyers and the legal own contribution when subsidized legal aid is used.

External forecasts of these indicators determine the forecasts for developments in the justice system. If there are no policy changes or new legislation, the number of reported crimes and the number of suspects is expected to increase by four percent over the period 2006-2012. This will affect the chain partners that follow in criminal justice system, but this growth cannot be extrapolated in a straightforward fashion. As charges will not be pressed against all suspects, the inflow of cases into the prosecutorial system will rise with only two percent.

The number of summonses will keep pace with the inflow into the prosecutorial system. This in turn will lead to an increase of applications for subsidized legal aid. Because of improved economic conditions less will be eligible. The demand for prison capacity for adults will be one percent lower in 2012 than in 2006. Although the number of prison sentences is decreasing more strongly, the number of default detentions due to failure of the community services or not paying

finer is increasing. There will be a fifteen percent higher demand for prison capacity for minors.

The number of new civil cases at the district courts will increase with 18 percent in the period 2006-2012, while the number of new civil cases at the subdistrict court will increase with 22 percent. Also the number of civil cases in appeal will rise with about thirteen percent. The number of civil cases in cassation will decrease by seven percent. The number of new administrative cases (excluding tax cases) at the district courts will increase with 22 percent in the period 2006-2012. The number of tax cases in first instance will fall by 10 percent, but the number of appeals will rise by 36 percent. The number of applications for subsidized legal aid in civil and administrative cases is expected to rise by fifteen percent.

A word of caution is in order. These forecasts are based on the information available at the moment of calculation. Both the forecasting process and the external forecasts of the determinants are surrounded by uncertainty. For this reason, these forecasts should be seen as no more than a signal about what could happen if nothing changes, rather than as prophecies. Unexpected events and new policy or legislation will alter the outcomes.

Literatuur

Alphen, B.J. van, H.L. Jongebreur-Telgen, B. Karssen

Optimale werkvoorraad CJIB; Een kwantitatieve analyse van de relatie tussen de omvang van de werkvoorraad van het CJIB en de benodigde sanctiecapaciteit voor arrestanten

Barneveld, Significant, 2005

Berkhout, E., Heyma, A., Leeuwen, M. van, Berkhout

Waarom dalen de inningspercentages van transacties en geldboete-vonnissen?

Amsterdam, SEO, 2005

Heide, W. van der, D.E.G. Moolenaar, F.P. van Tulder

Prognose van de sanctiecapaciteit 2000-2005

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 2001, Onderzoeksnotitie 2001/2

Huijbregts, G.L.A.M., F.P. van Tulder, D.E.G. Moolenaar

Model van justitiële jeugdvoorzieningen voor prognose van de capaciteit

Den Haag, WODC, 2001, Onderzoek en beleid 192

Leertouwer, E.C., G.L.A.M. Huijbregts

Sanctiecapaciteit 2008

Den Haag, WODC, 2004, Onderzoek en Beleid 221

Leertouwer, E.C., F.P. van Tulder, B.J. Diephuis, M. Folkeringa, R.J.J. Eshuis

Prognosemodellen Justitiële Ketens: Civiel en Bestuur

Den Haag, WODC, 2005, Cahier 2005-13

Leertouwer, E.C., F.P. van Tulder, B.J. Diephuis, M. Folkeringa, M. van Gammeren-Zoetewij

Prognosemodel Justitiële Ketens 2006: Civiel en Bestuur

Den Haag, WODC, 2007, Cahier 2007-11

Moolenaar, D.E.G.

Uitgaven aan criminaliteit

In: Eggen, A.Th.J., Heide, W. van der (red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2004 : ontwikkelingen en samenhangen*

Den Haag/Voorburg, WODC/CBS, 2005, Onderzoek en beleid 237

Moolenaar, D.E.G.

Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2011; toelichting op de beleidsneutrale ramingen voor de veiligheidsketen

Den Haag, WODC, 2006, Cahier 2006-7

Moolenaar, D.E.G., G.L.A.M. Huibregts

Sanctiecapaciteit 2007: een beleidsneutrale prognose

Den Haag, WODC, 2003, Onderzoek en beleid 208

Moolenaar, D.E.G., G.L.A.M. Huijbregts, W. van der Heide

Prognosemodel Justitiële Ketens

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 2004, Cahier 2004-8

Moolenaar, D.E.G., G.L.A.M. Huijbregts, H. van de Velden

Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2010; toelichting op de beleidsneutrale ramingen

Den Haag, WODC, 2005, Cahier 2005-14

Moolenaar, D.E.G., F.P. van Tulder, G.L.A.M. Huijbregts, W. van der Heide

Prognose van de sanctiecapaciteit tot en met 2006

Den Haag, WODC, 2002, Onderzoek en beleid 196

MvJ/BZK

Naar een veiliger samenleving (Veiligheidsprogramma)

Den Haag, Ministerie van Justitie/Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002

Steinmann, P.L.M., F.P. van Tulder, W. van der Heide

Prognose van de sanctiecapaciteit 1999-2003

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 1999, Onderzoek en beleid nr. 181

Van der Torre, A.G.J., F.P. van Tulder

Een model voor de strafrechtelijke keten

Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, 2001

Werkgroep Prognose Sanctiecapaciteit

Prognose Sanctiecapaciteit: herijking methodieken

Den Haag, WODC, 1997

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AROB	wet Administratieve Rechtspraak Overheidsbeschikkingen
BOPZ	Bijzondere opnemingspsychiatrische ziekenhuizen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CPB	Centraal Planbureau
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
EK	Enkelvoudige kamer
fte	Full time equivalent
Halt	Het Alternatief
ITB	Individuele Traject Begeleiding
LCA	Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen
MK	Meervoudige kamer
MvJ	Ministerie van Justitie
OM	Openbaar Ministerie
ots	Ondertoezichtstelling
PMJ	Prognosemodel Justitiële Ketens
RSJ	Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
tbs	Terbeschikkingstelling
WAHV	Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
WOZ	wet Waardering Onroerende Zaken
ZM	Zittende Magistratuur

